

§ 11 Miljøgodkendelse af kvægproduktion

*Søgårdsvej 7, 8410
Rønne*

○○○○

Maj 2016

§ 11 Miljøgodkendelse af kvægproduktion

i henhold til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1572 af 20/12/2006.

	Godkendelse af kvægproduktion på virksomheden Søgårdsvej 7, 8410 Rønde
Virksomhedens navn:	Søgårdsvej 7, Rønde
Adresse:	Søgårdsvej 7, 8410 Rønde
CVR nr.:	30007026
CHR nr.:	26963
Matrikel nr.:	3a Tåstrup By, Feldballe m.fl.
Virksomhedens ejer:	Mads Udsen
Ansøger:	Mads Udsen
Konsulent:	Djursland Landboforening, Mette Noe Bach
Tilsynsmyndighed:	Syddjurs Kommune Natur og Miljø

13.05.2016

Journal nr.
16/11021

Kontaktperson
Trine W. Jensen
Mille Rasch
Tove Heidmann

Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Telefon 87 53 54 10
Telefax 87 53 59 95

Natur.miljoe@syddjurs.dk
www.syddjurs.dk

**Syddjurs Kommune
Natur og Miljø**

.....
Mille Rasch
Biolog

.....
Trine W. Jensen
Biolog

Klagefrist udløber
den 15.06.2016

Søgsmålsfristen udløber
den 18.11.2016

INDHOLDSFORTEGNELSE

LÆSEVEJLEDNING	3
IKKE-TEKNISK RESUMÉ	4
SAMLET OVERSIGT OVER VILKÅR	7
SYDDJURS KOMMUNES AFGØRELSE	12
MILJØTEKNISK REDEGØRELSE OG VURDERING	14
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	14
Husdyrhold og staldanlæg	19
Drift – herunder BAT	20
<i>BAT-konceptet</i>	
<i>Staldindretning</i>	
<i>Ammoniakemission og ammoniakreducerende teknologi</i>	
<i>Foder</i>	
<i>Opbevaring og behandling af husdyrgødning</i>	
<i>Udbringning af husdyrgødning</i>	
<i>Energi og vandforbrug</i>	
<i>Management</i>	
<i>Kommunens samlede BAT-vurdering</i>	
Gener fra anlæg	35
<i>Lugt</i>	
<i>Fluer og skadedyr</i>	
<i>Støj</i>	
<i>Støv</i>	
<i>Transport</i>	
Forurening fra anlæg	41
<i>Ammoniak og natur</i>	
Påvirkning fra driften af arealerne	45
<i>Påvirkning af natur</i>	
<i>Nitrat til grundvand</i>	
<i>Nitrat til overfladevand</i>	
<i>Fosfor til overfladevand</i>	
0-alternativet	68
Husdyrbrugets ophør	69
SYDDJURS KOMMUNES SAMLEDE VURDERING	70
OFFENTLIGGØRELSE	70
KLAGEVEJLEDNING	70
LOVGRUNDLAG	72
BILAG	73

Bilagsoversigt

Bilag 1: Parter og andre høringsberettigede

Bilag 2: Situationsplan over ejendommen

Bilag 3: Beliggenhed af ejede og forpagtede udbringningsarealer

Bilag 4: Nærmeste Natura 2000-område

Bilag 5: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område

Bilag 6: Primær rute ved gylleudbringning

LÆSEVEJLEDNING

Miljøgodkendelsen indledes med et *Ikke-teknisk resumé*, der er en opsummering af de væsentligste vurderinger vedrørende produktionens miljøpåvirkninger. Herefter følger en oversigt over de vilkår der er stillet til den ansøgte bedrift. Overholdelse af kommunens vilkår er en forudsætning for, at den ønskede produktion kan gennemføres i henhold miljøgodkendelsen. I afsnittet *Syddjurs Kommunes afgørelse*, beskrives ansøgningen om miljøgodkendelsen kort og sagsbehandlingen af denne. Herefter er der en *Miljøteknisk redegørelse og vurdering*, hvori miljøredøgørelsen er ansøgers beskrivelse af produktion og drift, som for hvert afsnit følges af Syddjurs Kommunes vurdering heraf og af de vilkår kommunen stiller til pågældende del af bedriften. Afslutningsvis beskrives *Syddjurs Kommunes samlede vurdering* samt *Offentliggørelse*. Bagerst forefindes en *Klagevejledning* samt en oversigt over det *Lovgrundlag* der ligger til grund for afgørelsen.

IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Ansøgning om miljøgodkendelse

Søgårdsvej 7 har den 18.03.2016 fremsendt ansøgning om miljøgodkendelse af udvidelse af kvægproduktionen på ejendommen Søgårdsvej 7, 8410 Rønde

På ejendommen foreligger en afgørelse om skift i dyretype fra d. 24. marts 2015 til produktion af 68 malkekøer af tung race, 55 kvier (6-27 mdr., tung race) 20 småkalve (0-6 mdr.) og 50 tyrekalve (40-75 kg) svarende til 122,9 DE efter nuværende husdyrgødningsbekendtgørelse. Produktionen ønskes udvidet til en årsproduktion på 106 malkekøer af tung race, 93 kvier (6-27 mdr., tung race) 27 småkalve (0-6 mdr.) og 54 tyrekalve (40-80 kg) svarende til sammenlagt 199,52 DE. Udgangspunktet for beregningerne er den tilladte produktion forud for skiftet i dyretype og består af 63 malkekøer af tung race, 55 kvier (6-27 mdr., tung race) 15 småkalve (0-6 mdr.) og 700 slagtesvin (30-102 kg) svarende til 128,3 DE. Ændringen er således på 65,52 DE.

Da størrelsen af det ansøgte husdyrhold overstiger 75 DE men er under 250 DE, er dyreholdet forpligtet af reglerne om godkendelse efter § 11 i Husdyrgodkendelsesloven.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Virksomheden er beliggende i landzonen ved Taastrup by, der er en samlet bebyggelse. Ejendommen er registreret som en ejendom med landbrugspligt.

Udvidelsen sker dels i de eksisterende stalde og dels ved etablering af ny stald til malkekøer og opdræt. Derudover skal der etableres en ny gyllebeholder samt to plansiloer. Alle bygninger bygges i tilknytning til det eksisterende anlæg. Bygningsmassen vil derfor fremadrettet fremstå som en samlet ejendom.

Staldindretning og drift

Den ny stald til malkekøer og noget af opdrættet indrettes som sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time eller en gulvtype med tilsvarende lav ammoniakemission (4 %). Den resterende del af opdrættet samt småkalve og tyrekalve går på dybstrøelse i hele arealet. Det samme gælder for 5 malkekøer. Der etableres malkestald i den ny kvægstald. Tyrene frasælges ved ca. 4 uger.

BAT (bedste tilgængelige teknik)

Kommunen har beregnet et BAT-niveau for den pågældende ansøgning, som ejendommen overholder. Der er implementeret tiltag bl.a. i form af fast overdækning af den ny beholder. Derudover er der valgt et gulvsystem i den ny stald med en lav ammoniakfordampning. Ejendommen har desuden en høj grad af management. Der er sat vilkår til BAT-niveau og virkemidler.

Gødningshåndtering

Gylle fra produktionen opbevares to beholdere – en eksisterende på 680 m³ samt en ny beholder på 3.000 m³. Der vil blive etableret fast overdækning på den ny beholder. Opbevaringskapaciteten er over 9 måneder. Dybstrøelsen opbevares i på møddingplads, hvorfra det kan køres direkte ud og pløjes ned. Alternativt kan den opbevares i markstak efter 3 måneder på møddingsplads eller i stald.

165,8 DE kvæggylle samt 33,71 DE gødning i form af dybstrøelse udbringes på egne arealer.

Forurening og gener fra anlæg

Ammoniak

Fordampningen af ammoniak fra stalde og gyllebeholdere er beregnet til årligt at være 1.089,13 kg kvælstof, hvilket er 36,45 kg kvælstof mindre end i nudriften. Syddjurs Kommune har vurderet, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på naturområder eller arter omfattet af husdyrlovens § 23 stk. 2, og at der ikke er særlige forhold, som nødvendiggør en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer, som findes for natur.

BAT-krav til ammoniakfordampning fra staldanlægget overholdes ved at etablere skrabning i den ny stald samt fast overdækning af den ny beholder.

Lugt

De beregnede lugtgener fra det samlede anlæg ligger under de grænser, der er fastsat for lugtpåvirkning af henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og nabobeboelse. Det betyder, at anlægget på ejendommen kan drives uden, at den daglige drift giver anledning til væsentlig lugtgener for omgivelserne.

Transport

Antallet af transporter stiger, men på baggrund af ansøgers beskrivelse af transport og de stillede vilkår, vil størstedelen af transporterne ske indenfor normal arbejdstid og dermed ikke medføre væsentlige gener.

Påvirkning fra arealerne

Udbringningsarealerne udgør 117,82 ha ejede og forpagtede arealer. Der er ingen aftalearealer. Derudover er der 9,9 ha til afgræsning udenfor udbringningsarealerne.

Syddjurs Kommune vurderer, at projektet ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Det er kommunens vurdering, at udspredding af husdyrgødning på markarealerne er foreneligt med habitatdirektivforpligtelsen og beskyttelsen af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Nitrat til grundvand

Der er 41,35 ha ejede og forpagtede arealer beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. Udvaskningen er under udvaskningen svarende til et plantebrug. Lovens krav til udvaskning af nitrat til grundvand er dermed opfyldt.

Nitrat til overfladevand

De ejede og forpagtede arealer overholder kravene i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og der er ikke behov for at stille skærpede vilkår i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, idet udvaskningen af nitrat fra det ansøgte projekt under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 samt forsigtighedsprincippet ikke vurderes at kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande (vandløb, søer og marine overfladevande) eller på Natura 2000-områder hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter.

Fosfor til overfladevand

Terrænet ned til vandløb på udspreddingsarealerne hælder ikke i en sådan grad direkte ned til vandløbene, så der er risiko for negativ påvirkning af vandløbene ved direkte afstrømning.

En lille del af et udbringningsareal afvander til den fosforfølsomme Stubbe Sø. Der er ikke dræning fra arealet til søen og fosforoverskuddet herpå er minimalt. Der vil derfor ikke ske en negativ påvirkning af habitatområdet.

På de angivne vilkår er det Syddjurs Kommunes vurdering, at der ikke vil være nogen væsentlig påvirkning af fosforfølsomme områder.

Godkendelse - samlet vurdering

Syddjurs Kommune vurderer, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

SAMLET OVERSIGT OVER VILKÅR

Generelle vilkår:

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Søgårdsvej 7, 8410 Rønne, med CVR nr. 30007026. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 26963.
2. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet skema nummer 84525 version 4 genereret den 19.04.2016, og med de vilkår der fremgår af godkendelsen.
3. Et eksemplar af denne afgørelse skal til enhver tid være tilgængelig på virksomheden. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
4. Udnyttelsesfristen på det ansøgte projekt er 2 år.

Vilkår vedr. beliggenhed og planmæssige forhold:

5. Den ny stald må ikke overstige en højde på 11,8 meter og skal etableres i neutrale farver (grå/grøn) eller i farve svarende til det eksisterende bygger.
6. Stalden, ensilagepladsen samt beholderen skal etableres som angivet i bilag 2.
7. Der skal etableres et læhegn langs stalden langs til- og frakørselsvejen dog med undtagelse af en åbning således at der kan køre maskiner til- og fra stalden. Åbningen skal ikke være større end maskinerne kan passere.

Vilkår til husdyrhold og staldanlæg:

8. Kvægbruget tillades drevet med en årlig produktion på maksimalt 106 malkekøer, 93 kvier (6-27 mdr.), 27 småkalve (0-6 mdr.) og 54 tyrekalve (40-80 kg) svarende til 199,5 DE efter nuværende husdyrgødningsbekendtgørelse.
9. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med vægt/alders-intervaller som angivet i tabel 1.
10. Den nye gyllebeholder skal etableres med fast overdækning

Vilkår vedr. staldindretning:

11. Den nye stald skal etableres med gulvtypen "sengestald med fast gulv, 2 % hældning med skrabning hver 2. time" eller en gulvtype med tilsvarende lav ammoniakemission (4 %)
12. Tværgange, der ikke skræbes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange
13. Skraberens skal være forsynet med en timer
14. Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget
15. Der skal være dybstrøelse i de eksisterende stalde
16. Vilkår til egenkontrol:
  - Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Ved driftsstop skal der straks iværksættes tiltag til udbedring af fejlen/stoppet
  - Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumentere, at skraberens i den nye stald er i drift hver 2. time og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbrugets i mindst fem år og forevises på kommunens forlangende

Vilkår til fodring

17. Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vilkår til opbevaring og behandling af husdyrgødning:

18. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og eventuelle tiltag skal noteres i Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
19. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
20. Gylle må først omrøres umiddelbart før udbringning og bortkørsel.

Vilkår til udbringning af husdyrgødning:

21. Der må højst udbringes gylle svarende til 165,8 DE og med et samlet indhold på 16.686 kg kvælstof og 2.459,7 kg fosfor samt dybstrøelse svarende til 33,7 DE med et samlet indhold på 3.582,2 kg kvælstof og 500,9 kg fosfor på udbringningsarealerne, der fremgår af bilag 3. Dette svarer til et maksimalt gennemsnitligt dyretryk på 1,69 dyreenhed per ha (efter pt. gældende husdyrgødningsbekendtgørelse).
22. Der skal udarbejdes en årlig gødningsplan, som skal kunne fremvises ved kommunalt tilsyn
23. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtningsaftaler m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
24. Der må ikke anvendes andet organisk materiale på udbringningsarealerne.
25. Gødning skal i videst muligt omfang udbringes i dagtimerne, og udbringning i weekender og på helligdage skal så vidt muligt undgås.

Vilkår til energi- og vandforbrug, herunder ventilation:

26. Anlæg, der er særligt energiforbrugende, herunder foderfremstillingsanlæg og malkeanlæg, skal kontrolleres og vedligeholdes, således at de altid kører energimæssigt optimalt. Foderanlæg og malkeanlæg efterses minimum en gang om året. Kontrol og vedligehold noteres i driftsjournal.
27. Der skal føres kontrol med el- og vandforbrug hvert kvartal. Noteres i driftsjournal.
28. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås.
29. Der skal være asfalt eller beton som underlag til ejendommens dieseltanke, som endvidere ikke må placeres i nærheden af afløb, eller med fare for udløb på bar jord.

Vilkår vedr. driftsforstyrrelser og uheld

30. Der skal til hver en tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt og efter kommunens regulativer. Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
31. Virksomheden skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Der skal således altid være egnet materiale på ejendommen til opsamling af spild.
32. Tankning af diesel skal foregå under opsyn.

33. Tilsynsmyndigheden skal straks underrettes om driftsforstyrrelser eller uheld, der medfører forurening af omgivelserne eller indebærer en risiko for det. En skriftlig redegørelse for hændelsen skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest en uge efter, at den er sket. Det skal fremgå af redegørelsen, hvilke tiltag der vil blive iværksat for at hindre lignende driftsforstyrrelser eller uheld i fremtiden.

Underretningspligten fritager ikke virksomheden for at afhjælpe uheld.

34. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal foreligge, inden miljøgodkendelsen tages i brug.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- a. Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
  - b. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmeres og hvordan.
  - c. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - d. En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Herunder oplysninger om telefonnumre til kontaktpersoner.
35. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang årligt. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen. Beredskabsplanens indhold og opbevaringssted skal være kendt af virksomhedens ansatte og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.
36. Driftsforstyrrelser, som har betydning for det ydre miljø skal fremgå af driftsjournalen med tidspunkt mm for eventuelle hændelser.

Vilkår til spildevand:

37. Tagvand fra den nye stald skal afledes via faskiner eller udledes diffust på jorden. Tagvand må ikke udledes på befæstede arealer.

Vilkår til minimering af gener fra anlæg:

38. Driften må ikke medføre væsentlige gener for omboende, herunder gener fra, lys, støv, støj, transport eller lignende
39. Såfremt der etableres lyskilder på østsiden af den nye stald, skal disse være forsynet med bevægelsescensorer
40. Der skal til stadighed tilstræbes vedligeholdelse, renholdelse og ryddelighed på virksomhedens indendørs og udendørs arealer, således at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr og lugt. Herunder skal foder opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.
41. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet. Bekæmpelse skal desuden foretages på Syddjurs Kommunes forlangende.

42. Landbrugsdriften på ejendommen må ikke give anledning til lugtgener, som af Syddjurs Kommune vurderes til at være væsentlige, uden for ejendommens areal.
43. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere anlægsgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af virksomheden.
44. Virksomhedens bidrag til det eksterne støjniveau målt i skel til nærmeste nabobeboelse udenfor virksomhedens område i det åbne land må ikke overskride grænseværdierne, som er anført i nedenstående tabel.

Periode	Tidsrum	Værdi	Midlingstid
Hverdage	kl. 07.00 -18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	kl. 07.00 -14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	kl. 14.00 -18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	kl. 07.00 -18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften – alle dage	kl. 18.00 -22.00	45 dB(A)	1 time
Nat – alle dage	kl. 22.00 -07.00	40 dB(A)	½ time
Spidsværdi	Kl. 22-07	55	-

Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" .

45. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Virksomheden skal, for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget støjgrænserne.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, medmindre den seneste kontrol viser, at vilkår 43 ikke kan overholdes.

46. Transport skal i videst muligt omfang foregå indenfor normal arbejdstid.
47. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles, og der skal efterfølgende rengøres.

Vilkår til ammoniakpåvirkning af beskyttet natur fra arealer:

48. Græsningsarealerne 24-0, 24-1, 59-0b, 59-0c og 59-0d må ikke anvendes som udbringningsarealer.
49. Af hensyn til Bilag IV-arten Stor Vandsalamander skal der være en bræmme på mindst 5 meter omkring søen L415-34-sø i mark 53-0c, som vist i ovenstående afsnit

Vilkår til nitratudvaskning til grundvand:

50. Der skal på driftsniveau være mindst 3 % ekstra efterafgrøder ud over Naturerhvervsstyrelsens (NAER) til enhver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. NAERs alternativer til efterafgrøder kan benyttes. Det påhviler den ansvarlige for driften at kunne fremvise beregninger, der dokumenterer, at kravet er overholdt, ved kommunens tilsyn.

Vilkår i forbindelse med husdyrbrugets ophør

51. Ved ophør af driften skal virksomheden træffe de nødvendige foranstaltninger for at imødegå fremtidig forurening af jord og grundvand og bringe stedet tilbage i en miljømæssig tilfredsstillende tilstand. Der skal som minimum udføres følgende:
- Stalde, gyllebeholder, fortanke, rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.

SYDDJURS KOMMUNES AFGØRELSE

Afgørelse

På grundlag af det foreliggende materiale meddeler Syddjurs Kommune miljøgodkendelse til udvidelse af kvægproduktionen på Søgårdsvej 7, 8410 Rønde. Godkendelsen meddeles i henhold til § 11 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20/12/2006 med senere ændringer) – herefter kaldet Husdyrgodkendelsesloven samt på baggrund af de stillede vilkår.

Godkendelsen er samtidig en accept efter §§ 35 og 36 – om ændring og udvidelse af dyrehold og anlæg for eksisterende husdyrbrug - i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv., nr. 1318 af 26/11/2015 - herefter kaldet Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Omfang

Miljøgodkendelsen omfatter husdyrbruget samt samtlige arealer, som drives under samme CVR-nummer: 3007026.

Ved et "husdyrbrug" forstås ifølge Husdyrgodkendelsesloven § 3 en ejendom, hvorpå der er et dyrehold af mere end 3 dyreenheder, dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Tidligere meddelte lokaliseringsgodkendelser, miljøgodkendelser eller VVM-afgørelser efter hhv. daværende gældende husdyrgødningsbekendtgørelse, miljøbeskyttelseslov og planlovens samlebekendtgørelse bortfalder ved meddelelsen af denne godkendelse.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyrehold, stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt til og godkendt af kommunen.

Udnyttelsesfrist

Udnyttelsesfristen for miljøgodkendelsen er 2 år. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen tages i brug.

Hvis dele af miljøgodkendelsen ikke er udnyttet ved udløbet af udnyttelsesfristen, bortfalder den ikke-udnyttede del af miljøgodkendelsen. Med udnyttet menes, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages.

Kontinuitetsbrud

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år, medmindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser der skyldes naturlige produktionsudsving, brand og sygdom i besætningen betragtes som kontinuitetsbrud.

Revurdering og retsbeskyttelse

Godkendelsen skal, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 44 af 11/01 2016 – herefter kaldet Godkendelsesbekendtgørelsen, regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op

til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2024.

Med denne godkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen, det vil sige indtil den 15.05.2024. Syddjurs Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud jf. Husdyrgodkendelseslovens § 40 stk. 2 under følgende forudsætninger:

- hvis der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- hvis der sker væsentlige ændringer i den bedst tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- hvis der af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Andre love

Miljøgodkendelsen omfatter ikke andre nødvendige tilladelser end de anførte, og er ikke en tilkendegivelse af, at andre love er overholdt, for eksempel byggeloven, dyreværnsloven eller landbrugsloven. Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Generelle vilkår:

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Søgårdsvej 7, 8410 Rønde, med CVR nr. 30007026. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 26963.
2. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet skema nummer 84525 version 4 genereret den 19.04.2016, og med de vilkår der fremgår af godkendelsen.
3. Et eksemplar af denne afgørelse skal til enhver tid være tilgængelig på virksomheden. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
4. Udnyttelsesfristen på det ansøgte projekt er 2 år.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE OG VURDERING

I denne miljøtekniske redegørelse har ansøger redegjort for, hvorledes driften på ejendommen varetages. Redegørelsen er fremsendt dels via it-ansøgningssystemet dels ved fremsendelse af supplerende oplysninger til kommunen. Redegørelserne kan eventuelt være lettere redigeret af kommunen. På baggrund af redegørelsen og eventuelle supplerende oplysninger har kommunen foretaget en vurdering af de beskrevne forhold, og stillet vilkår hertil. Vurderingen og vilkårene fremgår af de specifikke afsnit.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Beliggenhed og planmæssige forhold - ansøgers redegørelse

Der opføres ny stald (36,3 x 75,1 m) til køer og opdræt. Den nye stald inkl. malkestald placeres nord for de eksisterende bygninger. De mindste kalve, samt en del af kvieopdrættet opstaldes fortsat i eksisterende bygninger. Der opføres også ny gyllebeholder (3.000 m³) og to nye ensilagesiloer (24 x 50 m) på ejendommen. Den nye gyllebeholder etableres med overdækning. Se en situationsplan i bilag 2.

Den nye stald indrettes som en sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time. Der ønskes valgfrihed til at vælge et andet gulv med tilsvarende lav ammoniakfordampning (4 %).

Staldanlægget er beliggende ca. 70 meter fra Tåstrup, som er nærmeste samlede bebyggelse. Nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt er Søgårdsvej 10, som ligger ca. 70 meter fra staldanlægget. Nærmeste område i byzone er et erhvervsområde ved Lufthavnsvej, beliggende ca. 540 meter mod nordøst.

Beliggenhed og planmæssige forhold - kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunen skal vurdere projektet i forhold til Husdyrgodkendelseslovens § 6 om forbudszoner for etablering, udvidelse og ændring af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 DE der medfører forøget forurening. Ved nybyggeri skal der endvidere vurderes i forhold til afstandskravene i § 8 (afstande til vandforsyning, vandløb, offentlig og privat fællesvej, beboelse og naboskel m.v.), samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv. samt placeringen i landskabet med hensyn til landskabelige værdier.

Ejendommen er en eksisterende kvægeejendom, beliggende i udkanten af Tåstrup by, der er en samlet bebyggelse i landzonen.

Der ønskes opført en ny beholder i tilknytning til den eksisterende, en ny stald, nord for anlægget og ligeledes i tilknytning til det eksisterende byggeri og to plansiloer lige øst for den ny stald. Alle bygninger skal etableres på et plateau i landskabet uden større hældning og der skal således ikke laves terrænregulering i forbindelse med opførelsen af det ny byggeri.

Afstandskrav i hht § 6 og § 8

Alle afstandskrav i henhold til husdyrlovens § 8 er overholdt. Se tabel herunder.

Afstand til	Krav	Afstand
Vandforsyningsanlæg	25	➤ 25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	50	➤ 50 meter
Vandløb (dræn) og søer	15	➤ 200 meter

Offentlig vej eller privat fællesvej	15	50 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	➤ 25 meter
Beboelse på samme ejendom	15	80 meter
Naboskel	30	50 meter

Afstandskravene i henhold til husdyrlovens § 6 er overholdt. Der er en afstand fra nærmeste stald/gødningsopbevaringsanlæg til nærmeste nabo på 72 meter. Hermed er husdyrlovens § 6 stk. 4 overholdt. Afstanden til nærmeste byzone/sommerhusområde (fremtidig/eksisterende) Feldballe By er 765 meter og dermed er husdyrlovens § 6 stk. 1 og 3 overholdt. Afstanden til område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål som er et rekreativt område nordvest for ejendommen (LP 061) er ca. 550 meter. Dermed er husdyrlovens § 6 stk. 2 og 3 overholdt.

Bygge- og beskyttelseslinjer

Den ny stald skal opføres indenfor skovbyggelinie, men denne udpegning, vurderes ikke at være til hinder for det ansøgte, da der er tale om opførelse af erhvervsmæssige nødvendige driftsbygninger, der bygges i tilknytning til det eksisterende anlæg.

Anlægget er beliggende udenfor øvrige bygge- og beskyttelseslinier.

Landskabsvurdering

Ejendommen er beliggende i karakterområdet Møgelbjerg, som er en randmoræne med landskabskarakteren skovtilplantet land. Møgelbjerg-området er randmorænelandskabets kerneområde. Randmorænelandskabet fremstår umiddelbart som den mest dramatiske landskabstype med de voldsomt kuperede bakkeforløb af parallelryggede randmorænebakker der fra mange vinkler anskueliggør landskabsdannelsen i området. Området er kendetegnet ved parallelle småplantninger med mellemliggende mosestrøg, som man finder ned gennem Møgelbjerg-området syd for Feldballe. Det landbrug, som er bevaret inde i området synes i høj grad at være hobbylandbrug og rekreativt hestehold på mindre husmandssteder.

Ejendommen på Søgårdsvej 7 er en eksisterende kvægeejendom bestående af flere stalde, 2 siloer, møddingsplads samt en gyllebeholder. Med udvidelsen ønskes der etableret en ny beholder i tilknytning til den eksisterende. Den ny beholder vil være skærmet af træer mod syd og af bygninger mod øst. Med nord vil den blive afskærmet fra vejen af den ny stald. Der vil være et minimalt indkig fra vejen til beholderen fra vest. Idet den bygges i tilknytning til det eksisterende byggeri og der ikke vil være indkig fra omkringliggende beboelser, er det kommunens vurdering, at den ikke vil virke skæmmende i landskabet.

Der skal etableres en ny stald nord for det eksisterende staldanlæg. Den ny stald skal etableres knap 20 meter fra det eksisterende byggeri og skal strække sig fra til- og frakørselsvejen og 70 meter mod vest. Bredden er 34 meter og højden 11,8 meter. Stalden er beliggende højt i landskabet i fht. omgivelserne mod øst. Der vil være indsiget til den ny stald fra motortrafikvejen og de omkringliggende marker mod sydvest og vest. Derudover vil der være nogen indsiget fra nabobeboelser mod øst. Naturlige biotoper og enkeltstående træer vil tage det direkte udsyn fra nabobeboelserne på Gedebjergvej og til den ny stald. En undtagelse er nabobeboelsen på Gedebjergvej 11, hvorfra der vil være mere indsiget. Indsigten er primært til enden af stalden og stalden er tilpas tilbagetrukket i landskabet til at virke skæmmende. Der er allerede indsiget til ejendommen i dag. Samtidig vil den ny stald bygges i tilknytning til det eksisterende, hvorved bygningssættet fremstår som en samlet ejendom.

Indsigtsforhold fra omkringliggende beboelser til den ny stald. De røde linier angiver fotoretning for nedenstående fotos

Indsigtsforhold fra Gedebjergvej. Den ny stald vil være delvist skjult af træbeplantningen.

Indsigtsforhold fra Nabobeboelse på Gedebjergvej. Den ny stald vil blive delvist skjult af eksisterende bygninger samt læhegn.

Indsigtsforhold fra Gedebjergvej 11. Stald og ensilagepladser vil være synlige herfra. Stalden vil dog være delvist skjult af det eksisterende byggeri og læhegnet. Ensilagepladserne vil forventes at være af samme højde som de eksisterende ensilagestakke. Det hele vil fremstå som et samlet anlæg og vil derfor ikke forventes at fremstå mere markant i landskabet end i dag. Der stilles vilkår til forlængelse af læhegnet.

Af hensynet til omgivelserne sættes der vilkår til at rækken af træer langs østsiden af den nye stald og langs med Søgårdsvej skal forlænges, således at der kun vil være en åbning, der er svarende til det nødvendige for eventuelle maskiner. Der skal vælges egnstypisk beplantning og der henstilles til at vælge træer af en vis højde.

Øst for den nye stald skal der etableres 2 nye plansiloer. Siloerne vil være 24 meter brede, 50 meter lange og 3 meter høje. Siloerne vil fra vest være skjult fra omgivelserne af den nye stald og mod syd af det eksisterende byggeri. Fra nord vil der være indsigt fra motortrafikvejen. Der vurderes dog herfra ikke at være væsentlige landskabsværdier som siloerne vil tage indsigt fra. Fra sydøst vil der være indsigt fra nabobeboelser på Gedebjergvej, men der er allerede i dag opbevaring af ensilage i markstak af samme højde som ensilagesiloerne, hvorfor etableringen af ensilagesiloerne ikke vil være yderligere dominerende i landskabet.

Områdeudpegninger

Den eksisterende del af ejendommen er placeret udenfor geologiske interesseområder, værdifulde kulturmiljøer samt bevaringsværdige landskaber. Den ny stald samt de to nye plansiloer skal etableres indenfor område der er udpeget som geologiskinteresseområde. Naturstyrelsen noterer i 2005 vedr. formålet med udpegningen af geologiske interesseområder: *"at bevare de værdifulde landskaber, herunder sikre, værdifulde, geologiske landskabstræk – fx åse, dale, bakker... og deres indbyrdes overgange og sammenhænge"*, samt *"at geologiske landskabstræk ikke sløres eller ødelægges af bebyggelse, tekniske anlæg, beplantning eller tilgroning"*. For det specifikke geologiske interesseområde gælder, at: *"Det er vigtigt, at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge ikke ødelægges eller sløres"*, samt at området *"indgår som et væsentligt element i en samlet beskrivelse af Djurslands geologiske historie og er hermed af stor værdi for forståelsen af den glacielle landskabsserie"*. Udpegningen betyder, at det skal sikres, at der tages hensyn til de geologiske interesser, når der planlægges større bygge- og anlægsarbejder. Der vurderes ikke at være en konflikt mellem formålet for udpegningen og det ansøgte, som opføres ved grænsen af udpegningen, og et sted, hvor det ikke medfører en sløring af landskabsformerne. Der laves desuden ingen terrænregulering.

Fredninger

Ejendommen er beliggende udenfor fredet områder, og udenfor fredede fortidsminder. Ejendommen er heller ikke omfattet af beskyttede jord- og stendiger.

Vilkår vedr. beliggenhed og planmæssige forhold:

5. Den ny stald må ikke overstige en højde på 11,8 meter og skal etableres i neutrale farver (grå/grøn) eller i farve svarende til det eksisterende byggeri.
6. Stalden, ensilagepladsen samt beholderen skal etableres som angivet i bilag 2.
7. Der skal etableres et læhegn langs stalden langs til- og frakørselsvejen dog med undtagelse af en åbning således at der kan køre maskiner til- og fra stalden. Åbningen skal ikke være større end maskinerne kan passere.

Husdyrhold og staldanlæg

Husdyrhold og staldanlæg - ansøgers redegørelse

Ansøgningen tager udgangspunkt i det tilladte dyrehold på ejendommen, jf. anmeldelse om skift i dyretype fra 2015. Der er et godkendt dyrehold på 68 malkekøer, 20 småkalve (0-6 mdr.), 55 opdræt (6-27 mdr.) og 50 tyrekalve (40-75 kg). Der søges om tilladelse til at udvide dyreholdet til 106 malkekøer, 27 småkalve (0-6 mdr.), 93 opdræt og 54 tyrekalve (40-80 kg).

I IT-ansøgningsystemet er det tilladte dyrehold (fastsat ved tilsyn i 2007) indtastet som nudrift, idet der skal foretages en samlet vurdering af ændringer og udvidelser på bedriften de seneste 8 år, jf. husdyrbrugsloven § 26, stk. 2. Nudrift er derfor indtastet som 700 slagtesvin (30-102 kg), 63 malkekøer, 15 småkalve (0-6 mdr.) og 55 opdræt (6-27 mdr.) svarende til 134 DE i ansøgningsystemet.

Bygninger

Der bygges en ny stald til køer og opdræt (34 x 70 meter) nord for de eksisterende bygninger. Der opføres også en ny gylletank på 3.000 m³ samt to nye plansiloer til ensilageopbevaring (24 x 50 meter) i tilknytning til anlægget.

Husdyrhold og staldanlæg - kommunens bemærkninger og vurdering

Tabel 1. Husdyrholdets sammensætning og fordeling på stalde

Stald	Gulvtype	Dyretype	Antal dyr	Vægt/alders	DE
Eksisterende kostald	Dybstrøelse (hele arealet)	Kvie/stud, st. race	38	6 – 27 mdr.	18,1
Slagtesvin -> småkalve	Dybstrøelse (hele arealet)	Småkalve	27	0-6 mdr.	7,3
		Tyrekalve	54	40-80 kg	1,4
Ny kostald	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	Malkekøer	101		139,6
		Kvie/stud	55	6 – 27 mdr.	26,2
	Dybstrøelse (hele arealet)	Malkekøer	5		6,9
I alt					199,5

Dyreholdet udvides med i alt 65,5 DE. Gulvtypen i den eksisterende kostald, der fremover skal anvendes til opdræt, ændres til dybstrøelse (hele arealet). Den tidligere svinestald skal nu anvendes til småkalve, og gulvtypen i denne stald ændres også til dybstrøelse (hele arealet). Den nye kostald etableres med sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time. Tabel 1 viser fordelingen af dyr i de forskellige stalde efter udvidelsen. Det etableres desuden en gylletank med fast overdækning og to nye plansiloer.

Det er størrelsen og sammensætningen af et husdyrhold, der er afgørende for produktionens miljømæssige belastning. Der stilles derfor vilkår om, at den angivne årsproduktion og sammensætning af dyrehold overholdes, samt at dyrene placeres i stalde og med alders/vægtintervaller, som angivet i tabel 1.

Vilkår til husdyrhold og staldanlæg:

8. Kvægbruget tillades drevet med en årlig produktion på maksimalt 106 malkekøer, 93 kvier (6-27 mdr.), 27 småkalve (0-6 mdr.) og 54 tyrekalve (40-80 kg) svarende til 199,5 DE efter nuværende husdyrgødningsbekendtgørelse.
9. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med vægt/alders-intervaller som angivet i tabel 1.
10. Den nye gyllebeholder skal etableres med fast overdækning

Drift – herunder BAT

BAT-konceptet

Ved godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 11 skal kommunen sikre, at der træffes de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening fra det ansøgte projekt ved anvendelse af BAT (Best Available Technique / Bedste tilgængelige teknik). BAT sikrer, at den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne minimeres, hvorfor BAT også skal anvendes i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger vil være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Derfor skal der tages stilling til fravalg af BAT ud fra proportionalitetsprincippet.

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT, blandt andet anskues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen.

Ansøger er selv ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT. For husdyrbrug omfattet af grænserne i § 11 i husdyrgodkendelsesloven skal redegørelsen som minimum indeholde følgende seks punkter:

- Staldindretning
- Foder
- Opbevaring/behandling af husdyrgødning
- Udbringning af husdyrgødning
- Energi- og vandforbrug
- Management

Hvis der i eksisterende stalde anvendes staldteknologier, der ikke kan betegnes som BAT, skal der redegøres for, hvornår disse staldafsnit renoveres, således at de lever op til BAT. Der skal endvidere redegøres for evt. fravalg af oplagte teknologier. Til brug for kommunalbestyrelsens vurdering af BAT på staldanlæg, har Miljøstyrelsen fastlagt emissionsgrænseværdier, der kan efterleves på henholdsvis nye og eksisterende anlæg under hensyntagen til, hvilket omkostningsniveau der kan betragtes som proportionelt i forhold til den opnåede miljøgevinst. Kommunen er forpligtet til at foretage en vurdering af en bedrifts staldindretning på baggrund af Miljøstyrelsens vejledning.

Staldindretning - ansøgers redegørelse

Udvidelsen af dyreholdet på Søgårdsvej 7 sker i ny stald til køer og opdræt. Den nye stald indrettes som en sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time. Der ønskes valgfrihed til at vælge et andet gulv med tilsvarende lav ammoniakfordampning (4 %).

De mindste kvie- og tyrekalve opstaldes i dybstrøelse i gammel svinestald. Større kvier opstaldes dels i den nye stald og dels i eksisterende stalde på dybstrøelse. Syge- og kælvningsbokse er indrettet med dybstrøelse.

Fravalg af BAT

Der installeres ikke forsøringsanlæg i den nye stald, da der ikke vil være gyllekanaler under gulvet, hvor der kan ske iblanding af syre i gyllen.

Gyllekøling er fravalgt, idet der ikke findes dokumentation for en tilfredsstillende ammoniakreducerende effekt.

Staldindretning - kommunens bemærkninger og vurdering

Gulvtypen sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time i den nye stald er defineret som en af BAT-gulvtyperne for malkekøer. Der sættes vilkår til gulvtypen og hyppigheden af skrabning af gulve i den nye stald for at mindske ammoniakfordampningen fra staldene.

De eksisterende stalde indrettes med dybstrøelse. Der gøres opmærksom på, at vejledningen i Landbrugets Byggeblad om løsdriftstalder nr. 095.03-01 (rev. 26.06.2009) skal overholdes ved indretningen.

Der stilles vilkår til, at kvierne og kalvene skal gå på dybstrøelse.

Med baggrund i redegørelsen fremsendt af ansøger finder Syddjurs Kommune det ikke proportionelt at kræve anvendelse af yderligere staldteknologi end det beskrevne. Syddjurs Kommune finder således ikke anledning til at skærpe i forhold til Miljøstyrelsens vejledning om proportionalitet og vurderer, at ansøgers fravalg af yderligere teknikker til forureningsbegrænsning fra staldanlæg med begrundelse i proportionalitetsbetragtningen er acceptabel. Dog skal der ved enhver fremtidig ændring eller optimering af driften i staldene, tænkes miljømæssige forbedringer ind, så der til enhver tid leves op til BAT.

Vilkår vedr. staldindretning:

11. Den nye stald skal etableres med gulvtypen "sengestald med fast gulv, 2 % hældning med skrabning hver 2. time" eller en gulvtype med tilsvarende lav ammoniakemission (4 %)
12. Tværgange, der ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange
13. Skraberens skal være forsynet med en timer
14. Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget
15. Der skal være dybstrøelse i de eksisterende stalde
16. Vilkår til egenkontrol:
  - Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Ved driftsstop skal der straks iværksættes tiltag til udbedring af fejlen/stoppet
  - Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberens i den nye stald er i drift hver 2. time og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbrugets i mindst fem år og forevises på kommunens forlangende

Ammoniakemission og ammoniakreducerende teknologi - ansøgers redegørelse

Den samlede vejledende emissionsgrænseværdi for den ansøgte produktion er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 1.186 kg N/år. Den samlede emission fra stalde og lager i ansøgt drift er beregnet til 1089 kg N/år i husdyrgodkendelse.dk. Ammoniakfordampningen fra den ansøgte produktion overholder dermed det vejledende BAT-emissionsniveau.

Ammoniakemission og ammoniakreducerende teknologi - kommunens vurdering

Til brug for kommunens vurdering af et opnåeligt emissionsniveau for eksisterende anlæg har Miljøstyrelsen fastlagt emissionsgrænseværdier, der kan opnås med et omkostningsniveau, der ikke overstiger ca. 1 % af de samlede produktionsomkostninger. Kommunen vurderer, at denne proportionalitetsbetragtning er

acceptabel og fastsætter derfor det tilladelige emissionsniveau i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning.

Syddjurs Kommune har beregnet et BAT-niveau for ammoniak ud fra Miljøstyrelsens fastlagte emissionsgrænseværdier. BAT-niveauet for ammoniak fra det samlede anlæg er beregnet til 1.186 kg kvælstof per år. De beregnede BAT-niveauer for kvælstof for de enkelte staldafsnit fremgår af tabel 2.

Tabel 2. BAT - Kvælstof

Dyregruppe	Staldafsnit	Staldsystem	Antal	BAT-niveau eks. stald	BAT-niveau ny stald eller renoveret	Ammoniak BAT kg N/år
Malkekøer	Ny stald	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	101		7,31	738,3
Malkekøer	Ny stald	Dybstrøelse	5		10,04	50,2
Kvier (6 mdr. - kælving)	Ny stald	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	55		3,99	219,5
Småkalve	Slagtesvin -> småkalve	Dybstrøelse	27	1,89		51,03
Tyrekalve	Slagtesvin -> småkalve	Dybstrøelse	54	0,137*		7,41
Kvier (6 mdr. - kælving)	Eksisterende kostald	Dybstrøelse	38	3,15		119,7
Total						1.186

*) Korrektion for afvigende indgangs- og/eller afgangsvægt (kg) på tyrekalve:

$$(1,825 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00605 \times ((\text{vægt, afgang})^2 - (\text{vægt, ind})^2)) / 612$$

$$(1,825 \times (80 - 40) + 0,00605 \times (80^2 - 40^2)) / 612 = 0,1667$$

$$0,82 \times 0,1667 = 0,137$$

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt er i IT-ansøgningssystemet beregnet til 1089 kg N/år. Miljøstyrelsens vejledende emissionskrav er dermed opfyldt, idet den ansøgte emission årligt ligger 97 kg N under det vejledende BAT-niveau. Det vurderes derfor, at ammoniakemissionen er overholdt.

BAT-niveau for fosfor

Det er ikke muligt at fastsætte emissionsgrænseværdier for fosfor for malkekvægsbesætninger på nuværende tidspunkt.

Samlet vurdering

Syddjurs Kommune vurderer, at anlægget, som beskrevet, forebygger og begrænser forureningen mest muligt under betragtning af proportionalitetsprincippet.

Vilkår vedr. ammoniakemission fra anlæg:

Ingen vilkår

Foder - ansøgers redegørelse

I forbindelse med fodring, anvendes der følgende teknologier for at sikre en optimal udnyttelse af foderet og dermed minimere mængden af overskydende næringsstoffer fra produktionen:

- Foderplan udarbejdes med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring
- Der tages analyser af grovfoder, og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

Beskrivelse af opbevaring af ensilage og foder

På ejendommen opbevares ensilage, halm og andre fodermidler. Ensilagen opbevares i ansøgt drift primært i ensilagesiloer, mens råvarer og kraftfoder opbevares i foderlade. Halmen oplagres udenfor og i den nordlige ende af den eksisterende kostald.

Foder - kommunens bemærkninger og vurdering

BAT for foderteknologi

Syddjurs Kommune har i forbindelse med fodring til kvæg vurderet, at det er BAT, at der udarbejdes optimerede foderblandinger med korrekt og begrænset tildeling af N og P i foderet. Derudover anses det for BAT, at der foretages analyser af grovfoder for optimal tildeling til kvæget.

Fosfor- og råproteinindhold i malkekvægfoder

Ansøger har i ansøgningsmaterialet angivet, at malkekøerne fodres efter normen på ansøgningstidspunktet, dvs. at der benyttes 7739 FE/dyr, 163 g råprotein og 3,98 g P pr. FE. Syddjurs Kommune stiller ikke vilkår til fodring, da fodring efter de retningsgivende normer vurderes som værende BAT.

Samlet vurdering af foder

Syddjurs Kommune vurderer, at den ansøgte produktion lever op til krav om BAT med hensyn til foder, og at der ikke er grundlag for at kræve foderoptimering for at leve op til lovens krav til miljøpåvirkning.

Vilkår til fodring:

17. Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning - ansøgers redegørelse

Opbevaring af gødning

Gødningen opbevares i en eksisterende gyllebeholder på 680 m³ og i en ny gyllebeholder på 3.000 m³.

Dybstrøelse fra småkalve opbevares på møddingsplads med afløb til gylletank. Dybstrøelse fra opdræt opbevares i markstak indtil udbringning.

Ved opbevaring af husdyrgødning anvendes der følgende teknologier på ejendommen:

- Der er tilstrækkelig lagringskapacitet på ejendommen til, at gylle fra produktionen kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde.
- Gyllen opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger.
- Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.
- Beholderen tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle

- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på, at flydelaget lever op til kravene.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.
- Gyllen er konstant overdækket med tæt og stabilt flydelag. Flydelaget kontrolleres jævnligt, hvilket sikrer, at der altid er minimum emission af ammoniak. Den nye gylletank etableres med teltoverdækning for at reducere ammoniakfordampningen fra tanken.
- Dybstrøelse opbevares i markstak/på mødding med opsamling jf. regler for opbevaring (§ 8 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Opbevaring og behandling af husdyrgødning - kommunens bemærkninger og vurdering

Opbevaring af gødning

Den eksisterende gyllebeholder på 680 m³ og er fra 1981 Den er tilmeldt beholderkontrol og havde senest kontrol i 2008. Der etableres en ny gyllebeholder på 3.000 m³.

Der findes også en møddingsplads på ejendommen på ca. 370 m². Ansøger har oplyst, at der er en opbevaringskapacitet på møddingspladsen på ca. 1.000 m³. Det bemærkes, at belægningen på møddingspladsen skal være uden revner, så der ikke er risiko for nedsivning i jorden.

Tabel 3. Produktion af gødning på ejendommen

Dyregruppe	Antal	Staldtype	Faktor Ton/dyr	Gylle tons*	Dybstrøelse tons*
Malkekøer	101	Sengestald	21,32	2.153	
Malkekøer	5	Dybstrøelse	15,32		77
Opdræt (6 mdr. - kælvning)	55	Sengestald	6,48	356	
Opdræt (6 mdr. - kælvning)	38	Dybstrøelse	5,83		221
Småkalve (0-6 mdr.)	27	Dybstrøelse	1,89		51
Tyrekalve (40-80 kg)	54	Dybstrøelse	0,16*		9
I alt				2.509	358

*) Udgangspunkt tyrekalve: 0,96 ton/dyr

Vægtkorrektion: $1,825 \times (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) + 0,00605 \times ((\text{afgangsvægt})^2 - (\text{indgangsvægt})^2)/612$.

$1,825 \times 40 + 0,00605 \times (6400 - 1600)/612 = 0,2$.

$0,96 \text{ ton/dyr} \times 0,17 = 0,16 \text{ ton/dyr}$.

Europa-Kommissionen har udsendt et BAT-Reference-dokument (BREF), der giver eksempler på, hvad der betragtes som BAT. I overensstemmelse med BREF-dokumentet stilles der vilkår om, at gyllebeholdere skal tømmes og efterses en gang årligt indvendigt. Ved indvendig og udvendig inspektion af gyllebeholdere er det ikke intentionen, at beholderne skal fritlægges helt for inspektion, men blot at de årligt efterses for revner m.m. Der stilles endvidere vilkår om, at der først må ske omrøring af gyllebeholdere, kort tid før beholderen skal tømmes ved f.eks. udbringning.

Der produceres 2.509 tons kvæggylle og 358 tons dybstrøelse på ejendommen (Tabel 5). I ansøgningsystemet er der beregnet et indhold på 16.686 kg N og 2.460 kg P i gyllen svarende til 165,8 DE. Dybstrøelsen er beregnet til at udgøre 33,7 DE med et indhold af 9.248 kg N og 501 kg P.

Ca. 65 % af dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned. Det skal derfor ikke indgå i beregningen af opbevaringskapaciteten. Resten af dybstrøelsen opbevares i markstak eller på møddingspladsen.

*Dybstrøelse: 1 ton = 1,7 m³, 358 x 1,7 = 609 m³
35 % af 609 m³ = 213 m³*

Overfladevand fra eksisterende ensilagesiloer 0,7 m³ pr. m²: 380 x 0,7 = 266 m³.

Overfladevand fra nye ensilagesiloer: 1.200 x 0,7 = 840 m³.

Overfladevand fra befæstet areal: 168 x 0,7 = 118 m³.

I alt: 2.509 + 266 + 840 + 118 = 3.733 m³.

Tabel 4. Opbevaringskapacitet

	Kapacitet (m ³)	Produceret (m ³)	Kapacitet (mdr.)
Gylletanke	3.680	3.733	11,8 mdr.
Møddingsplads	1.000	213	> 9 mdr.

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen skal husdyrbrug kunne dokumentere, at der er adgang til en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders gødningsproduktion. Beregningen i tabel 4 viser, at dette overholdes.

Der etableres overdækning i form af teltdug på den nye gyllebeholder, hvilket er med til at mindske ammoniakfordampningen. Da der ikke etableres fast overdækning på den eksisterende gyllebeholder, skal der være overdækning i form af flydelag. Det gøres opmærksom på, at det er lovpligtigt at føre logbog over flydelaget. Idet anlægget dermed overholder Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi, er der ikke proportionalitet mellem miljøeffekt og omkostninger i at overdække den eksisterende beholder.

Syddjurs Kommune vurderer, at den ansøgte produktion lever op til krav om BAT med hensyn til opbevaring af husdyrgødning, idet BREF-dokumentet er sammenholdt med følgende: Gyllebeholderne er opført, så de kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge vil være tætte og beskyttet mod tæring. Gyllebeholderne er underlagt generelle lovkrav med hensyn til 10 års beholderkontrol, opbevaringskapacitet og overdækning (flydelag og tilhørende føring af logbog). Syddjurs Kommune mener ikke, der er belæg for at stille skærpede krav til opbevaringsmåden og opbevaringskapaciteten af husdyrgødningen.

Behandling af husdyrgødning

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn, og at håndteringen foregår på en sådan måde, at eventuelle gener for omgivelserne begrænses. F.eks. må gylle (i overensstemmelse med BREF-dokumentet) først omrøres umiddelbart før udbringning, hvormed eventuelle lugtgener reduceres. Syddjurs Kommune vurderer, at behandling af gylle med den beskrevne drift og de stillede vilkår ikke vil give anledning til væsentlig gener for omkringboende, og at bedriften lever op til krav om BAT.

Vilkår til opbevaring og behandling af husdyrgødning:

18. *Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og eventuelle tiltag skal noteres i* Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
19. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
20. Gylle må først omrøres umiddelbart før udbringning og bortkørsel.

Udbringning af husdyrgødning - ansøgers redegørelse

Praksis vedrørende udbringning af flydende husdyrgødning lever op til BAT på nedenstående punkter:

- Der tages hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift. Det sker bl.a. ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner samt gennemgang af markerne med en planteavlskonsulent.
- Den producerede husdyrgødning afstemmes med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning og frigivelse af næringsstoffer fra jorden.
- Der tilføres ikke gødning på stejlt hældende marker samt ved vandløbsbrinker.
- Gødskning sker så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.
- Der tilføres ikke gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandskab. Udkørsel af gylle tæt på nabo sker så vidt muligt først på ugen, så der ikke er lugtgener i weekenden. Specielt tages der ekstra hensyn op til helligdage og konfirmationsweekender.
- Gyllen nedfældes på sort jord og i græsmarker.
- Gyllen udbringes med slæbeslanger i voksende afgrøder.

Udbringning af husdyrgødning - kommunens bemærkninger og vurdering

Alle ejendommens ejede arealer (bruttoareal) fremgår af bilag 3. Beliggenheden af egne og forpagtede udbringningsarealer udgør 118 ha. I bilag 1 er ejerne af de forpagtede arealer nævnt. Der er ingen aftalearealer.

Der udbringes gylle og dybstrøelse med et samlet indhold på 20.268,3 kg kvælstof og 2960,6 kg fosfor i husdyrgødning på udbringningsarealerne svarende til 199,5 DE. Heraf udgør gyllen 165,8 DE med et indhold på 16.686 kg kvælstof og 2.459,7 kg fosfor og dybstrøelsen 33,7 DE med et indhold på 3.582,2 kg kvælstof og 500,9 kg fosfor. Der stilles vilkår om, at dette er det maksimalt tilladelige, der må udbringes på det ejede/forpagtede areal. Harmonitrykket er beregnet til 1,69 DE/ha, hvilket er under det maksimalt tilladte (1,70 DE/ha).

En stor del af dybstrøelsen (ca. 65 %) bringes direkte ud og pløjes ned. Der stilles vilkår om, at der ikke må udbringes anden organisk gødning på arealerne.

Ved udbringning af husdyrgødning er det i henhold til BREF-dokumentet BAT at afstemme den producerede husdyrgødning med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov, at udbringning af gødning m.m. foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsoptag og størst vækst, at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, som man anvender til udbringning og at tage højde for udbringningsarealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type.

Der stilles derfor vilkår om udarbejdelse af en årlig gødningsplan. Der opfordres til, at gødning, så vidt det er muligt, udbringes i dagtimerne, hvor der er mindre sandsynlighed for, at folk er hjemme samt til at undgå udbringning i weekender og helligdage. Kommunen er opmærksom på, at gødning ofte udbringes i en relativ kort og koncentreret periode, og at der i spidsperioder kan forekomme kørsel tidlig morgen og sen aften. Det er endvidere godt landmandskab at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene.

Ejendommen er underlagt de generelle lovkrav med hensyn til udbringning af gylle. I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen og i overensstemmelse med BREF-dokumentet må der f.eks. ikke køres gylle på stærkt skrånende arealer, og der må ikke køres gylle ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Syddjurs Kommune vurderer, at med ansøgers beskrivelse af udbringning af husdyrgødning og med de stillede vilkår er udbringningen i overensstemmelse med BAT.

Vilkår til udbringning af husdyrgødning:

21. Der må højst udbringes gylle svarende til 165,8 DE og med et samlet indhold på 16.686 kg kvælstof og 2.459,7 kg fosfor samt dybstrøelse svarende til 33,7 DE med et samlet indhold på 3.582,2 kg kvælstof og 500,9 kg fosfor på udbringningsarealerne, der fremgår af bilag 3. Dette svarer til et maksimalt gennemsnitligt dyretryk på 1,69 dyreenhed per ha (efter pt. gældende husdyrgødningsbekendtgørelse).
22. Der skal udarbejdes en årlig gødningsplan, som skal kunne fremvises ved kommunalt tilsyn
23. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtningsaftaler m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
24. Der må ikke anvendes andet organisk materiale på udbringningsarealerne.
25. Gødning skal i videst muligt omfang udbringes i dagtimerne, og udbringning i weekender og på helligdage skal så vidt muligt undgås.

Energi- og vandforbrug - ansøgers redegørelse

El og olie

På ejendommen anvendes størstedelen af energiforbruget i forbindelse med malkning og køling af mælk. Derudover kommer energi til traktorkørsel mv.

Forbruget af dieselolie til traktorer mv. forventes at stige fra 14.000 L til 16.000 L i forbindelse med udvidelsen af besætningen. Elforbruget forventes at stige i forbindelse med udvidelsen. Der er regnet med et forbrug på 470 kWh pr. DE.

Tabel 5. Forbrug af energi

Faktisk/beregnet	Nudrift	Efter udvidelse	Opbevaring
Diesel til traktorer mv.	14.000 liter	16.000 liter	2.500 liter (udendørs) 1.500 liter (maskinhus)
Fyringsolie	-	-	-
Elforbrug til lys/maskiner	57.810 kWh	94.000 kWh	-

Energiteknologi på anlæg:

På ejendommen minimeres energiforbruget ved:

- Staldene er med naturlig ventilation, og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der opsættes LED-belysning i den nye stald til køer og opdræt.
- Vacuum pumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende.

Der overvejes at etablere varmegenindvinding fra køling af mælken. Der ønskes valgfrihed til etablering heraf.

Vand

Bedriften er tilsluttet Tåstrup Vandværk. Der er ikke markvanding på ejendommen. Beregnet vandforbrug er baseret på tabelopslag, jf. tabellen nedenfor.

Tabel 6. Vandforbrug

Type	Nudrift	Efter udvidelse
Drikkevand	3.426 m ³	5.200 m ³
Vask af stald, malkestald og mælkekølingstank	136 m ³	318 m ³
Markvanding	-	-
Privat	150 m ³	150 m ³
I alt	3.712 m ³	5.668 m ³

Vandteknologi på anlæg

På ejendommen minimeres vandforbruget ved:

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Vandforbruget registreres løbende.

Energi- og vandforbrug - kommunens bemærkninger og vurdering

IPPC- og IE-direktiverne kræver, at energieffektivitet indgår i godkendelsesarbejdet på tilsvarende vis som andre miljøparametre. Renere teknologi er derfor et bærende element i husdyrgodkendelsesloven. Renere teknologi sigter blandt andet på at minimere forbrug af energi, vand og andre råvarer per produceret enhed. Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) anvendes der BAT, når der er etableret (delvis) lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af el-forbrugende systemer (f. eks. malkeanlæg).

I overensstemmelse med ovenstående og for at forbedre den generelle miljømæssige drift i forhold til ressourcer stiller Syddjurs Kommune derfor vilkår til, at der til stadighed sker renhold og vedligehold af anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt, og at der føres kontrol med forbrug af vand, energi

og foder. Generelt anbefaler Syddjurs Kommune, at der tages kontakt til en energikonsulent med henblik på at undersøge muligheden for besparelser på elforbrug og andre energikilder.

El

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan man hurtigt danne sig et overblik over forbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Der stilles vilkår til kvartalsvis kontrol med elforbrug. Aflæsning af el kan eventuelt ske ved at få tilsendt tal fra elselskab. Registreringerne noteres i kontrolrapport, som gemmes i fem år, og som fremlægges til slynsmyndigheden. Der er naturlig ventilation i staldene.

Olie

Syddjurs Kommune anser asfalt eller beton som værende BAT for underlag til diesel- og fyringsolietanke. Olietanke skal placeres hensigtsmæssigt i forhold til påfyldning og tankning, således at der ikke er risiko for påkørsel eller lignende. Desuden skal der være mulighed for at opsamle spild, og der må ikke være risiko for forurening af jord, overfladevand og grundvand. Er der således kort afstand til bar jord fra placeringen, skal der være en hældning eller kant, der sikrer mod afløb til den bare jord. Der stilles vilkår til underlag under ejendommens olietanke.

Vand

Det kommunens vurdering jf. redegørelsen fra ansøger, at bedriften overholder BAT, idet BAT bl.a. er:

- Fokus på minimering af forbrug af vaskevand.
- Registrering af vandforbrug gennem måling af forbrug
- Jævnlig rengøring og eftersyn af anlæggets drikkevandsinstallationer med henblik på at undgå spild.
- Detektering og reparation af lækager.

Der er sat vilkår om, at vandmåleren aflæses kvartalsvis. Registreringerne skal noteres i kontrolrapport, som skal gemmes i fem år og fremlægges for tilsynsmyndigheden.

Det er kommunens samlede vurdering, at landmanden gennem den beskrevne drift og med de stillede vilkår overholder kravet om BAT indenfor forbrug af energi og vand.

Vilkår til energi- og vandforbrug, herunder ventilation:

26. Anlæg, der er særligt energiforbrugende, herunder foderfremstillingsanlæg og malkeanlæg, skal kontrolleres og vedligeholdes, således at de altid kører energimæssigt optimalt. Foderanlæg og malkeanlæg efterses minimum en gang om året. Kontrol og vedligehold noteres i driftsjournal.
27. Der skal føres kontrol med el- og vandforbrug hvert kvartal. Noteres i driftsjournal.
28. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås.
29. Der skal være asfalt eller beton som underlag til ejendommens dieseltanke, som endvidere ikke må placeres i nærheden af afløb, eller med fare for udløb på bar jord.

Management - ansøgers redegørelse

- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Bedriftens bortskaffelse af affald registreres på affaldsstamkort.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Affaldshåndtering

Beskrivelse af døde dyr:

Døde dyr placeres ved den eksisterende plansilo overdækket med plastik og hævet over jorden. Placering fremgår af vedlagte situationsplan. Døde dyr anmeldes til destruktionsanstalt indenfor et døgn og afhentes indenfor 24 timer fra anmeldelse. Der er behov for afhentning ca. én gang hver anden måned.

Beskrivelse af fast affald

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

En del af det brændbare affald bliver opbevaret i container til husholdningsaffald.

Sække, plastic og bindegarn køres på genbrugspladsen en gang årligt.

Glas og elektronisk udstyr afleveres på genbrugsstation.

Jern og metal bortskaffes til skrothandler.

Husholdningsaffald afhentes af Reno Djurs ved kommunal renovationsordning.

Beskrivelse af kemikalier generelt

Pesticider opbevares i aflåst rum med fast bund. Egentlige rester af sprøjtemidler bruges året efter. I de tilfælde, hvor produktet i mellemtiden er blevet forbudt, afleveres det på det kommunale affaldsdepot. Den årlige affaldsmængde af emballage vil afhænge af sprøjtemidlernes form og varierer derfor fra år til år. Emballagen skylles tre gange og smides væk i dagrenovation.

Vask og rengøring af sprøjte og sprøjteudstyr foregår på vaskeplads markeret med B i bilag 2.

Beskrivelse af øvrige kemikalier

Lægemiddelrester og brugte kanyler opbevares i kanylespand og bortskaffes til kommunal genbrugsplads.

Spildolie opbevares i tønder i maskinhuset – og afleveres til kommunalt affaldsdepot/oliefirma.

Beskrivelse af egenkontrol

Bedriftens egenkontrol består primært af det lovpligtige gødningsregnskab, driftsregnskab samt løbende registreringer. Derudover følges egenkontrolprogram for "Arlagården" og obligatorisk sundhedsrådgivning for kvægejendomme.

Der udarbejdes foderplan, så foderet løbende optimeres.

Egenkontrollen vil desuden omfatte følgende punkter:

Rengøring:

- Vask af stalde for at sikre et højt hygiejneniveau.
- Vask af malkestald og mælkekøletank.

Vand:

- Tilsyn af drikkekar eller –ventiler m.m. for lækager.

Miljømæssige foranstaltninger:

- Logbog over flydelag / teltoverdækning

Gene-/forureningsforanstaltninger:

- Generel vedligeholdelse og kontrol af tekniske systemer efter fabrikantens anvisning.

Registrering af:

- Elforbrug
- Opbevaring af indlægssedler på foder

Beskrivelse af risici

På landbrugsejendommen kan der være risici indenfor primært følgende områder:

- Brand
- Gylleudslip
- Lækage
- Gylleudbringning
- Strømsvigt
- Oliespild

Beskrivelse af mulige uheld

Husdyrgødning:

- Spild af gylle ved pumpning til og fra gyllebeholder
- Lækage af gylletank
- Utætte gyllekanaler
- Overfladeafstrømning af udbragt gylle til sø og vandløb

Olie/diesel:

- Spild af dieselolie ved tankning
- Lækage af olietank
- Overløb af diesel ved påfyldning

Andre uheld:

- Strømsvigt
- Brand

Beskrivelse af risikominimering

Husdyrgødning:

- Gyllen opbevares i gyllebeholdere, der er godkendt i henhold til 10 års beholderkontrol
- Der er ikke spjæld eller lignende mellem fortank og gyllebeholder
- Lageret tømmes så vidt muligt hvert år og inspiceres visuelt
- Ved kontrol af flydelaget kontrolleres det, at kapaciteten er tilstrækkelig
- Der er ingen fastmonteret pumpe på gyllebeholdere
- Der anvendes kran på gyllevogn med fuld retur til gyllebeholder, så spild undgås.
- Påfyldning af gylle sker under opsyn
- Udbringningsudstyr efterses inden ibrugtagning
- Gyllekanaler efterses for revner og huller.
- Der forefindes bigballe på ejendommen, der vil kunne anvendes til at inddæmme gylleudslip

- Gyllen udbringes i henhold til gældende regler således, at der ikke er risiko for tilledning af gylle til dræn og vandløb.

Olie:

Dieselolie opbevares i to godkendte tanke – én tank er placeret udendørs på gårdspladsen og én tank indenfor i maskinhus på betongulv uden afløb. Tankene efterses periodevis og der findes opsugende materialer (savsmuld mv.) i maskinhuset til anvendelse ved spild af dieselolie.

Kemikalier:

Kemikalier opbevares i aflåst rum med fast bund.

Andet:

Skadedyr såsom rotter bekæmpes effektivt. Dels for at sikre høj foderhygiejne, dels med henblik på at undgå utilsigtet gnav i elektriske installationer. Ejendommen og staldene renholdes endvidere løbende, så brandrisikoen minimeres.

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld.

Husdyrgødning:

Gylleudslip på jorden inddæmmes ved udlægning af halmballer. Gyllen fjernes og udbringes på voksende afgrøde. Ved gylleudslip til dræn mm. tilkaldes kommunens beredskabscenter.

Andet:

Der forefindes brandslukningsudstyr og nødstrømsgenerator på ejendommen.

Der udarbejdes en beredskabsplan for bedriften. I planen beskrives, hvilke forholdsregler, der skal tages i forhold til strømsvigt, brand, overløb af gylle og oliespild.

Management - kommunens bemærkninger og vurdering

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed. I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT. Selvom det er svært at kvantificere miljøfordele med hensyn til emissionsreduktioner eller reduktioner i brug af energi og vand, er det tydeligt, at ansvarsbevidst driftsledelse vil bidrage til en forbedret miljøpræstation. Til forbedring af den generelle miljøpræstation for et intensivt husdyrbrug er det BAT at udføre alle følgende punkter:

- Føre journal over vand- og energiforbrug, sammensætning og forbrug af husdyrfoder, og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne
- Have en beredskabsplan til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser
- Iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, og at faciliteterne holdes rene. Rengøringen skal være medvirkende til, at der kan opretholdes et højt sundhedsniveau i staldene, og risikoen for smitte mellem de forskellige hold minimeres
- Planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild

- Planlægge gødning af markerne korrekt

Landmanden pålægges dokumentation for overholdelse af bestemte konkrete vilkår for husdyrbrugets indretning og drift, og derfor er der stillet vilkår om egenkontrol. Tiltag til egenkontrol og dokumentation af miljøforhold, som er foreslået i forbindelse med ansøgningen, fremgår under de respektive afsnit i miljøreddegørelsen. Syddjurs Kommune har i nogle af afsnittene i miljøreddegørelsen vurderet, at der er behov for egenkontrol og dokumentation, som ikke fremgår af ansøgningen.

På baggrund af de stillede vilkår for kontrol og egenkontrol, herunder udarbejdelse af en beredskabsplan, vurderes det, at der foreligger tilstrækkelige oplysninger og dokumentation til, at godkendelsesmyndigheden kan vurdere, om de konkrete vilkår er overholdt.

Syddjurs Kommune vurderer, at det ansøgte projekt lever op til BAT med hensyn til management, idet BREF-dokumentet er sammenholdt med følgende:

- El- og vandforbrug og anvendelse af husdyrgødning registreres.
- Jævnlig ren- og vedligeholdelse er beskrevet.
- Gødningsplanlægning sker efter gældende regler.
- Udarbejdelse af beredskabsplan opfattes af kommunen som værende BAT, idet udarbejdelsen af planen gør, at man får vurderet og gennemtænkt forskellige former for procedurer ved diverse uheld, således at eventuelle skader ved uheld kan minimeres.

Affaldshåndtering

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen registrere affaldsproduktionen. Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og affaldsproduktionen skal registreres efter de gældende regler. Affald skal håndteres og bortskaffes efter det til enhver tid gældende erhvervsaffaldsregulativ for kommunen, hvilket blandt andet betyder, at oplag af affald må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak, eller medføre uhygiejniske forhold.

På ejendommen findes der diverse typer af affald, som afleveres til genbrugsstation. Der gøres opmærksom på, at der skal foreligge kvitteringer på aflevering af de forskellige typer af affald. Kommunen anbefaler, at ansøger henvender sig til en affaldskonsulent ved Reno Djurs I/S med henblik på at få gratis råd om affaldshåndtering. Kommunen vurderer, at bedriftens affald kan håndteres og bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ, og at hvis døde dyr opbevares og afhentes i henhold til den til enhver tid gældende lovgivning, vil opbevaring af døde dyr ikke give anledning til uhygiejniske forhold. Syddjurs Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at risikoen for forurening fra oplag og håndtering af affald er reduceret til et acceptabelt niveau.

Driftsforstyrrelser eller uheld og minimering af risiko

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overførslen af gylle. Det skal derfor sikres, at der ikke pumpes gylle udenfor tanken, ligesom overførslen skal ske under opsyn. Dette gør sig ligeledes gældende ved tankning af diesel. Der anvendes kran på gyllevognen med fuld retur til gyllebeholder, hvorved muligheden for, at der sker pumpning udenfor tanken, reduceres eller helt elimineres.

Der udarbejdes en beredskabsplan, som fastlægger håndteringen af situationer med potentiel forureningsrisiko. Udover at være BAT, så er det Syddjurs Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden, hvis der skulle ske uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks.

oliespild og store hændelser som f.eks. brand, hærværk og lignende. Af beredskabsplanen skal fremgå, at akut forurening som følge af driftsuheld eller andet straks skal anmeldes til Alarmcentralen, og efterfølgende skal tilsynsmyndigheden (Syddjurs Kommune) kontaktes. Planen skal ajourføres og gennemgås med de ansatte mindst én gang årligt, og planen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder. Hvis der sker væsentlige ændringer af planen, skal der indsendes en revideret udgave til kommunen.

Endvidere er planen kun anvendelig, hvis man har adgang til den. Der stilles derfor krav om, at den skal være let tilgængelig og synlig. Syddjurs Kommune vurderer, at risikoen for driftsforstyrrelser og uheld, som vil forårsage væsentlig forurening af miljøet, kan begrænses ved at foretage egenkontrol på ejendommen og ved vedligeholdelse af staldanlæg og landbrugsmaskiner.

Vilkår vedr. driftsforstyrrelser og uheld

30. Der skal til hver en tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt og efter kommunens regulativer. Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
31. Virksomheden skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Der skal således altid være egnet materiale på ejendommen til opsamling af spild.
32. Tankning af diesel skal foregå under opsyn.
33. Tilsynsmyndigheden skal straks underrettes om driftsforstyrrelser eller uheld, der medfører forurening af omgivelserne eller indebærer en risiko for det. En skriftlig redegørelse for hændelsen skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest en uge efter, at den er sket. Det skal fremgå af redegørelsen, hvilke tiltag der vil blive iværksat for at hindre lignende driftsforstyrrelser eller uheld i fremtiden. Underretningspligten fritager ikke virksomheden for at afhjælpe uheld.
34. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal foreligge, inden miljøgodkendelsen tages i brug.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- a. Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
  - b. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmes og hvordan.
  - c. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - d. En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Herunder oplysninger om telefonnumre til kontaktpersoner.
35. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang årligt. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen. Beredskabsplanens indhold og opbevaringssted skal være kendt af virksomhedens ansatte og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.
  36. Driftsforstyrrelser, som har betydning for det ydre miljø skal fremgå af driftsjournalen med tidspunkt mm for eventuelle hændelser.

Spildevand – ansøgers beskrivelse

Beskrivelse af mængde restvand og afledning af restvand

I ansøgt drift er mængden af restvand ca. 318 m³. Der forbruges vand til rengøring af stald, malkestald og mælkekølingstank, og dette afledes til gyllebeholder. Sanitært vand fra stuehuset afledes til kommunalt spildevandsanlæg.

En del af tagvandet fra eksisterende bygninger ledes til dræn. Resten af tagvandet nedsiver lokalt. Tagvand fra ny stald afledes lokalt via faskiner.

Spildevand – kommunens bemærkninger og vurdering

Idet spildevand fra rengøring af stald, malkestald og mælkekølingstank ledes til gyllebeholder, vurderer Syddjurs Kommune, at spildevand fra stald bortledes miljømæssigt forsvarligt. Der stilles vilkår til afledning af tagvand fra den nye stald.

Vilkår til spildevand:

37. Tagvand fra den nye stald skal afledes via faskiner eller udledes diffust på jorden. Tagvand må ikke udledes på befæstede arealer.

Kommunens samlede BAT-vurdering

Syddjurs Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg i forhold til BAT er taget de nødvendige forholdsregler under hensyn til økonomisk proportionalitet. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at der for det ansøgte projekt i tilstrækkeligt omfang er redegjort for, at projektet opfylder BAT.

Kommunen vurderer sammenfattende, at det opnåede niveau for BAT med hensyn til staldteknologi, foder, forbrug af vand og energi, opbevaring/behandling af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning samt management, og med de vilkår, der er stillet i denne godkendelse, lever op til niveauet for BAT for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse. Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til, om beskyttelsesniveauerne i husdyrbrugsloven er overholdt.

Gener fra anlæg

Lugt - ansøgers redegørelse

It-ansøgningssystemets lugtberegninger viser, at staldanlægget overholder afstandskravene til naboer, samlet bebyggelse og byzone ift. lugt. Der forventes derfor ingen væsentlige gener som følge af udvidelsen i form af lugt.

Staldanlægget er beliggende ca. 70 meter fra Tåstrup, som er nærmeste samlede bebyggelse. Nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt er Søgårdsvej 10, som ligger ca. 70 meter fra staldanlægget. Nærmeste område i byzone er et erhvervsområde ved Lufthavnsvej, beliggende ca. 540 meter mod nordøst.

Lugt - kommunens bemærkninger og vurdering

Lugt fra staldanlæg

Husdyrbrugsloven fastlægger et bestemt beskyttelsesniveau for lugt fra staldanlæg. Vurdering af om den ansøgte produktion lever op til Husdyrbrugslovens krav med hensyn til lugtgener, baseres på beregning af lugtgeneafstande i det elektroniske ansøgningssystem. Lugtgeneafstanden er et udtryk for, hvor langt væk fra produktionen, der vil opleves uacceptable lugtgener. Lugtmissionen beregnes ikke som et gennemsnit i

løbet af året, men på baggrund af perioder med spidsbelastning. Der anvendes derfor oplysninger om den maksimale belægning.

Beregningerne for den ansøgte produktion (tabel 3) viser, at i byzone længere væk end 197,45 meter fra staldanlægget vil kravet til lugt være overholdt. I samlet bebyggelse længere væk end 43,85 meter vil kravet til lugt være overholdt, og i enkelt bolig længere væk end 62,44 meter vil kravet til lugt være overholdt. Det gælder for alle tre tilfælde at lugtgeneafstanden falder med ansøgt drift. I alle tre tilfælde, er den mindste afstand fra anlægget større end geneafstanden, og Husdyrbrugslovens krav til geneafstand med hensyn til lugt fra stald er således overholdt.

Tabel 7: samlet lugtberegning fra husdrgodkendelse.dk

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ Søgårdsvej 10	0	FMK	62,44	67,31	62,44	67,31	158,17	Ja	Ja
+ Søgårdsvej 10	0	FMK	43,85	119,65	43,85	119,65	96,02	Nej	Ja
+ Feldballe By, Feldballe	0	FMK	197,45	212,85	197,45	212,85	853,23	Ja	Ja
+ Erhvervsområde ved Lufthavnsvej	0	FMK	197,45	212,85	197,45	212,85	586,49	Ja	Ja
+ Feldballe By, Feldballe	0	FMK	197,45	212,85	197,45	212,85	808,83	Ja	Ja

Alle staldanlæg, der ligger ud over 120 % af den beregnede geneafstand bortscreenes automatisk fra lugtberegningerne. I dette tilfælde ligger to staldafsnit indenfor 120 % af den beregnede geneafstand men længere end den beregnede geneafstand. Der er ikke andre husdyrbrug over 75 DE indenfor en afstand af 300 meter til den samlede bebyggelse og staldanlægget (samlet og de enkelte staldanlæg hver for sig) overholder dermed lugtgeneafstanden.

For at begrænse lugtindholdet i den bortventilerede luft fra staldene stilles der vilkår om at sikre en god staldhygiejne, og for at sikre omkringboende mod væsentlige lugtgener, er der stillet vilkår om dokumentation for overholdelse af lugtgenekriterier ved kommunens forlangende, og om afhjælpende foranstaltninger, hvis kommunen vurderer, at der opstår væsentlige lugtgener.

Lugt ved håndtering og udbringning af gylle

Udover selve staldanlægget, kan håndtering af gødning uden for staldanlægget, herunder udslusning til opbevaringsanlæg, omrøring og overpumpning til gyllevogn, også give anledning til lugt. Gylletankene er placeret i tilknytning til staldanlægget, og med den lovpligtige overdækning af den eksisterende gyllebeholderen i form af tæt flydelag og fast overdækning af den ny beholder, vil lugtgener fra opbevaring af gylle være begrænset.

I forbindelse med omrøring og udbringning af gylle vil der opstå lugtgener af kortere varighed. De to gyllebeholdere er beliggende vest for det eksisterende byggeri og dermed beliggende væk fra Taastrup. Med placeringen her vil omrøring ikke forventes at påvirke mange i lokalområdet. Bedriftens arealer er placeret henholdsvis samlet omkring ejendommen og mere spredt nord for motortrafikvejen og ved Kejlstrup.

Arealerne her er placeret relativt isoleret. Da udbringningen er kortvarig og foregår periodevist hen over året vil det forventes at der kun vil være begrænsede gener fra udbringning af gylle.

Det vurderes ud fra ovennævnte beregninger, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse, og med de stillede vilkår vurderer Syddjurs Kommune, at den ansøgte produktion ikke vil give anledning til væsentlige lugtgener for omkringboende til produktionen.

Fluer og skadedyr - ansøgers redegørelse

Generel beskrivelse af skadedyr

Der holdes generelt rent og ryddeligt i og omkring ejendommen.

Beskrivelse af gener fra fluer

Fluegener bekæmpes ved hyppig udmugning i kalvebokse, rigelig tildeling af strøelse i dybstrøelsesmåtter og anvendelse af fluebekæmpelsesmidler.

Beskrivelse af rottebekæmpelse

I tilfælde af rotter på bedriften tilkaldes kommunal rottebekæmpelse. I øvrigt følges retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet.

Fluer og skadedyr - kommunens bemærkninger og vurdering

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise mv.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det er oplyst, at der holdes en høj hygiejnstandard på udenomsarealer såvel som i staldene, hvilket er med til at holde fluegener nede på et minimum. Hvis der i forbindelse med dyreholdet observeres gener fra skadedyr, er der sat vilkår om, at disse straks skal afhjælpes. Syddjurs Kommune vurderer, at når disse vilkår overholdes, vil den ansøgte produktion ikke medføre væsentlige problemer med fluer eller andre skadedyr. Bemærk at retningslinjerne fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet opdateres én gang årligt.

Støj - ansøgers redegørelse

Beskrivelse af støjkloder

Der kan forekomme støj fra malkeanlægget under malkning samt ved transporter til og fra ejendommen. Derudover er der støj ved håndteringen af grovfoder – både i den daglige drift og ved høst. I høst vil der også forekomme støj fra indblæsning af korn i siloer.

Der har ikke tidligere været klager over støj fra ejendommen, og det forventes, at der ikke kommer flere støjgener i ansøgt drift.

Beskrivelse af driftsperiode

Der malkes dagligt mellem 06 og 08 og igen mellem 18 og 19.30. I disse tidsintervaller vil der være støj fra malkeanlægget. Transporter til og fra ejendommen forekommer primært i dagtimerne. Der kan dog også forekomme transporter udenfor dette tidsrum, især i forbindelse med høst og øvrigt markarbejde. Håndtering af grovfoder sker i et begrænset tidsrum indenfor normal arbejdstid.

Beskrivelse af støjklodetiltag

Ved transport undgås perioder med tomgangskørsel så vidt muligt. Støjen fra malkeanlægget vil være begrænset og selve vakuumpumpen vil blive placeret i lydisolert rum - og forventes ikke at give anledning til støjgener for naboer.

Støj - kommunens bemærkninger og vurdering

Virksomhedens primære støjkilde er malkeanlægget. Vacuum-pumpen bliver placeret indendørs i lydisoleret rum, så den forventes ikke at give en øget støjpåvirkning af omgivelserne, som vil virke generende for omkringboende. Derudover kan der forekomme støj fra transport. Da det forventes, at transporterne til og fra ejendommen hovedsagelig vil foregå fra Grenåvej, er det vurderet, at der ikke vil være gener fra støj for naboerne mod syd.

På baggrund af ovenstående er det ikke fundet nødvendigt at kræve en støjmåling udført. Dog fastsættes der vilkår om, at anlægget skal overholde de vejledende støjgrænser for det åbne land (område type 3 jf. Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder). Hvis der skulle opstå gener for de omkringboende, eller hvis tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger efter nærmere definerede anvisninger.

Syddjurs Kommune vurderer, at de generelle regler vedrørende støj er tilstrækkelige, og vilkår om støj er derfor baseret på Miljøstyrelsens anbefalede niveau. Der er stillet vilkår om, at hvis Syddjurs Kommune vurderer, at det er nødvendigt, kan der kræves, at virksomheden for egen regning dokumenterer, at støjbidraget ikke overskrider niveauet i de generelle regler. Støjmålingen kan kun kræves udført en gang årligt, medmindre den seneste måling viser, at støjvilkårene ikke overholdes. Støjgrænserne vedrører de stationære støjkloder. Normal kørsel med traktorer og landbrugsmaskiner i dagtimerne er ikke omfattet af støjgrænserne i vilkårene.

Syddjurs Kommune vurderer samlet, at støj fra produktionen på ejendommen ikke giver anledning til væsentlig gene for de omkringboende.

Støv - ansøgers redegørelse

Staldene renholdes for at minimere mængden af støv både i og udenfor stalden. Der er ingen kendte støvgener fra ejendommens dyrehold.

Støv ved markdriften må påregnes.

Da støv ikke hidtil har været et problem, forventes det heller ikke fremover.

Støv - kommunens bemærkninger og vurdering

Der henvises til god landmandspraksis, således at støvgener begrænses mest muligt. Dette kan blandt andet gøres ved, at al transport til og fra virksomheden foregår ved hensynsfuld kørsel, og ved at alle aktiviteter på bedriften planlægges, så omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Syddjurs Kommune vurderer hermed, at der ikke vil være væsentlige støvgener fra produktionen, men stiller vilkår til, at hvis der opleves gener, skal der udarbejdes en handlingsplan til minimering heraf.

Lys - ansøgers redegørelse

Belysningen i eksisterende stalde med ungdyr og småkalve vil være slukket om natten. I den nye stald opsættes LED-belysning. Der vil her være en lysstyrke på 100 lux 16 timer i døgnet og de øvrige 8 timer vil der være vågelys i stalden. Der vil være en vis fjerneffekt af belysningen i stalden, når gardinerne i stalden er nede, men lyset forventes ikke at give anledning til gener for omkringboende og forbi passerende på Grenåvej.

Lys - kommunens bemærkninger og vurdering

Syddjurs Kommune vurderer, at eventuelle lysgener fra virksomheden vil være begrænset, da lyset i stalden hovedsagelig vil være tændt i arbejdstiden. Der stilles dog vilkår om, at såfremt der etableres lyskilder på østsiden af den nye stald, skal disse være bevægelsesaktiverede, for at minimere gener for de nærmest liggende beboelser. Endelig fastsættes vilkår om, at hvis der skulle opstå gener for de omkringboende, eller hvis kommunen finder det nødvendigt, skal virksomheden lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at gener fra lyset uden for ejendommen kan minimeres.

Transport - ansøgers redegørelse

Transporter pr. år	Nudrift	Ansøgt drift
Afhentning af mælk	182	182
Levering af foder	12	12
Affald	26	26
Afhentning af tyrekalve	7	7
Døde dyr	6	6
Gylle*	67	186
Dybstrøelse**	98	44
Diesel	6	8
I alt	404	471

*Gylle udbringes med 25 m³ gyllevogn **Dybstrøelse udbringes med 8 tons vogn

Hovedparten af gyllen og dybstrøelsen bliver udbragt i foråret og den resterende del om efteråret.

Transporterne sker primært indenfor normal arbejdstid. Dog må der påregnes transporter udover dagtimerne i forbindelse med sæsonbetinget arbejde.

Der hentes døde dyr til DAKA efter behov, svarende til cirka én gang hver anden måned.

Mælk afhentes hver anden dag, primært om aftenen. Afhentning kan dog forekomme på alle tider af døgnet.

En mindre del af transporterne med gylle vil ske gennem Feldballe og Kejlstrup.

Transport - kommunens bemærkninger og vurdering

Ansøger har fremsendt kort over forventede transportruter ved gylleudbringning (Bilag 6). Der sker en stigning fra 404 til 471 transporter. Stigningen i antallet skyldes især en stigning i antallet af transporter med husdyrgødning. Der er stillet vilkår til, at transport i videst muligt omfang skal ske indenfor normal arbejdstid. Desuden skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende for at undgå spild, når der transporteres husdyrgødning på offentlige veje. Syddjurs Kommune vurderer, at transporten med de stillede vilkår ikke vil medføre væsentligt øgede gener.

Vilkår til minimering af gener fra anlæg:

38. Driften må ikke medføre væsentlige gener for omboende, herunder gener fra, lys, støv, støj, transport eller lignende
39. Såfremt der etableres lyskilder på østsiden af den nye stald, skal disse være forsynet med bevægelsescensorer
40. Der skal til stadighed tilstræbes vedligeholdelse, renholdelse og ryddelighed på virksomhedens indendørs og udendørs arealer, således at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr og lugt. Herunder skal foder opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.
41. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet. Bekæmpelse skal desuden foretages på Syddjurs Kommunes forlangende.
42. Landbrugsdriften på ejendommen må ikke give anledning til lugtgener, som af Syddjurs Kommune vurderes til at være væsentlige, uden for ejendommens areal.
43. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere anlægsgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af virksomheden.
44. Virksomhedens bidrag til det eksterne støjniveau målt i skel til nærmeste nabobeboelse udenfor virksomhedens område i det åbne land må ikke overskride grænseværdierne, som er anført i nedenstående tabel.

Periode	Tidsrum	Værdi	Midlingstid
Hverdage	kl. 07.00 -18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	kl. 07.00 -14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	kl. 14.00 -18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	kl. 07.00 -18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften – alle dage	kl. 18.00 -22.00	45 dB(A)	1 time
Nat – alle dage	kl. 22.00 -07.00	40 dB(A)	½ time
Spidsværdi	Kl. 22-07	55	-

Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" .

45. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Virksomheden skal, for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget støjgrænserne.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, medmindre den seneste kontrol viser, at vilkår 43 ikke kan overholdes.
46. Transport skal i videst muligt omfang foregå indenfor normal arbejdstid.
47. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles, og der skal efterfølgende rengøres..

Forurening fra anlæg

Ammoniak og natur - ansøgers redegørelse

Det generelle ammoniakreduktionskrav er opfyldt for den ansøgte produktion.

Nærmeste kategori 1-naturområde beskyttet efter § 7 i Lov om godkendelse af husdyrbrug er et område med Elle- og asketræer i habitatområdet "Kalø skovene og Kaløvig", beliggende ca. 4,4 km sydvest for ejendommen. Der er beregnet en totalbelastning på 0,0 kg N/ha til overdrevet.

Nærmeste kategori 2 -natur er et overdrev ved Tirstrup lufthavn, ca. 1,3 km nordøst for ejendommen. Totalbelastningen til overdrevet er beregnet til 0,0 kg N/ha.

Nærmeste kategori 3 naturområde er et § 3-beskyttet overdrev nord for ejendommen. Merbelastningen til overdrevet er beregnet til 0,0 kg N/ha.

Projektet overholder dermed lovens afskæringskriterier for natur beskyttet efter § 7 i Lov om godkendelse af husdyrbrug

Ammoniak og natur - kommunens bemærkninger og vurdering

Ammoniak fra staldanlæg

Projektet vil medføre en beregnet totalemission fra stald og lager på ca. 1.089,13 kg N/år, hvilket svarer til en meremission på -366,45 kg N/år. Der sker dermed en reduktion i ammoniakemissionen med udvidelsen.

Vurdering af påvirkninger på naturområder jf. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3

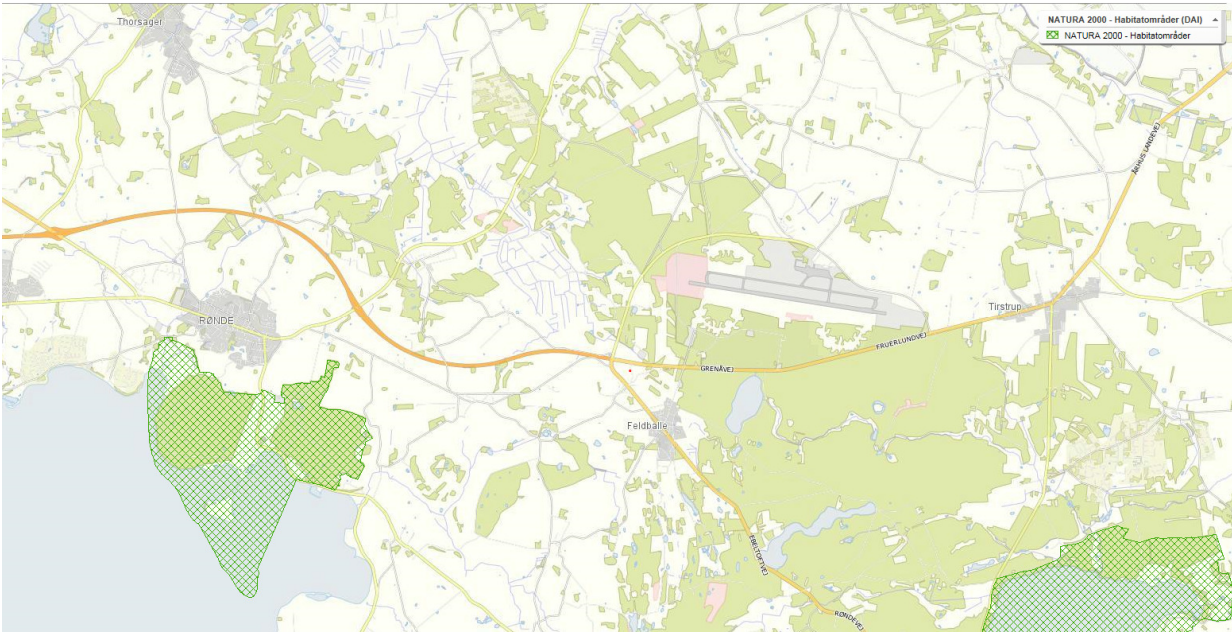
Beskyttelsesniveauet for ammoniak fremgår af følgende tabel:

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Kategori 1-natur

Kategori 1-natur omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne. De er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

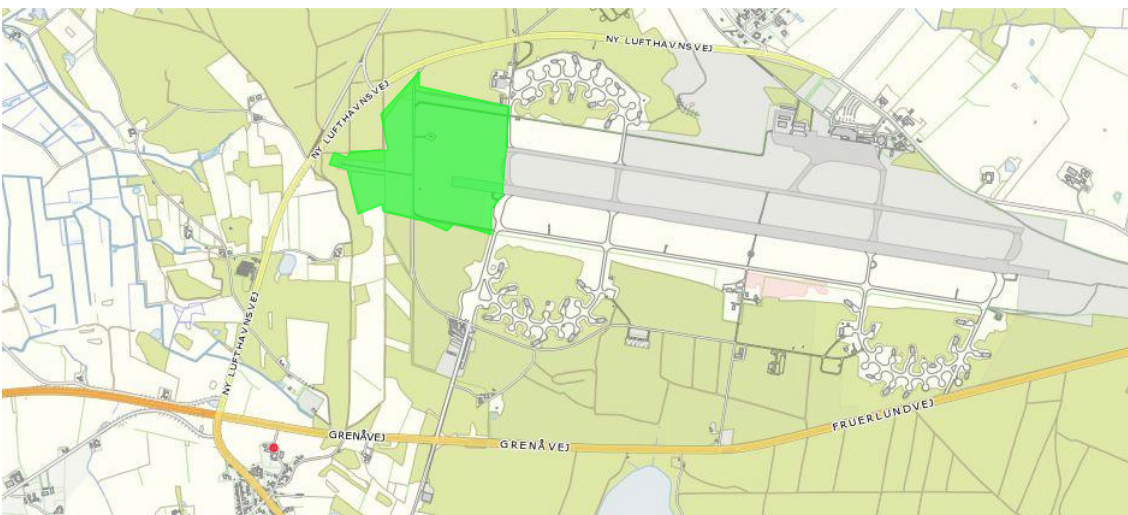
Nærmeste kategori 1-natur er habitatområde H230 "Kaløskovene og Kalø Vig". Der er en afstand fra anlægget til Natura 2000-området på 4,3 km, se kortet herunder. Der er beregnet en totaldeposition fra anlægget til nærmeste naturområde indenfor Natura 2000-området, som er en del af udpegningsgrundlaget på 0,0 kg N/ ha/ år i området, og beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

Nærmeste Natura 2000-område er "Kaløskovene og Kalø Vig". Ejendommen er angivet med en rød markering.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur udgøres af ammoniakfølsomme områder uden for Natura 2000-områder, nærmere bestemt højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Nærmeste kategori 2 naturområde er en hede beliggende 1,4 km nord for anlægget ved lufthavnen ved Tirstrup. Naturområdet fremgår af nedenstående kort. Der er beregnet en totaldeposition herpå på 0,0 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

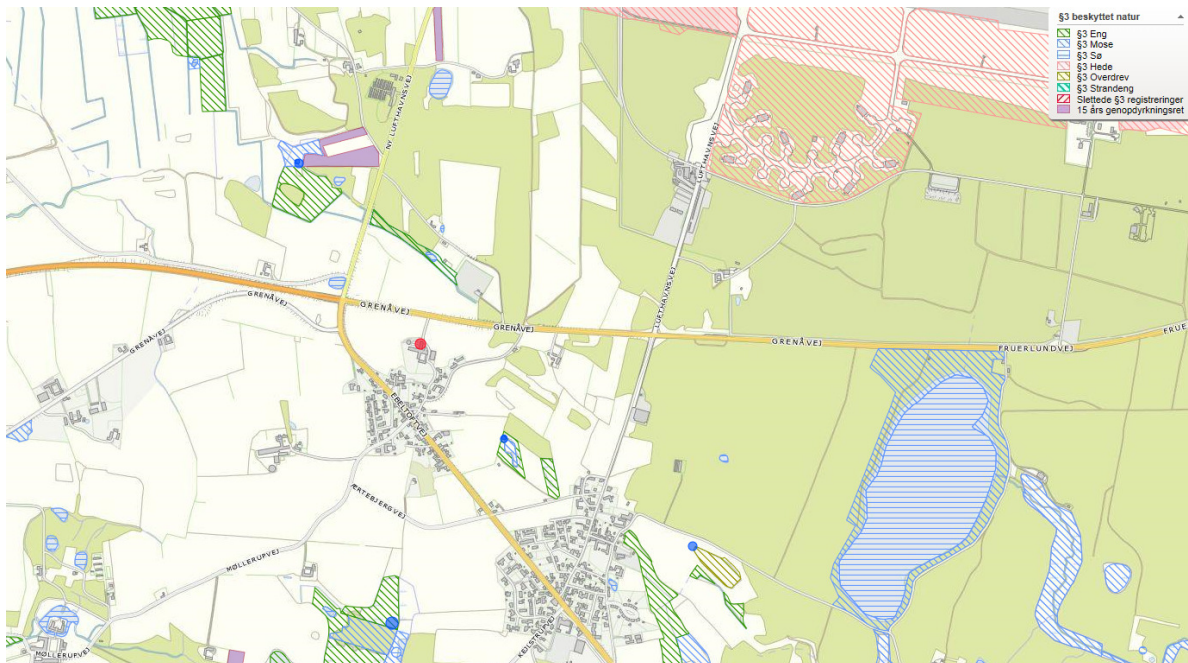

Nærmeste kategori 2-natur. Ejendommen er angivet med en rød prik.

Kategori 3-natur

Kategori 3-natur udgøres af øvrige ammoniakfølsomme § 3-arealer; som minimum heder, moser og overdrev samt ammoniakfølsomme skove. Nærmeste § 3 område er en mose 428 meter sydøst for anlægget.

Derudover er der beregnet en deposition på en mose 857 meter nordvest et overdrev beliggende 1,2 km sydøst for anlægget samt en mose 970 meter syd for anlægget. Der er beregnet en merdeposition på de 3 områder (områderne fremgår af kortet herunder) på hhv. 0,0 og -0,1 kg N/ha/år. I alle tilfælde er totaldepositionen hhv. 0,0 og 0,4 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

Kategori 3 naturområder. De tre punkter, hvortil der er beregnet ammoniakdeposition, er angivet med blå. Ejendommen er angivet med rød prik.

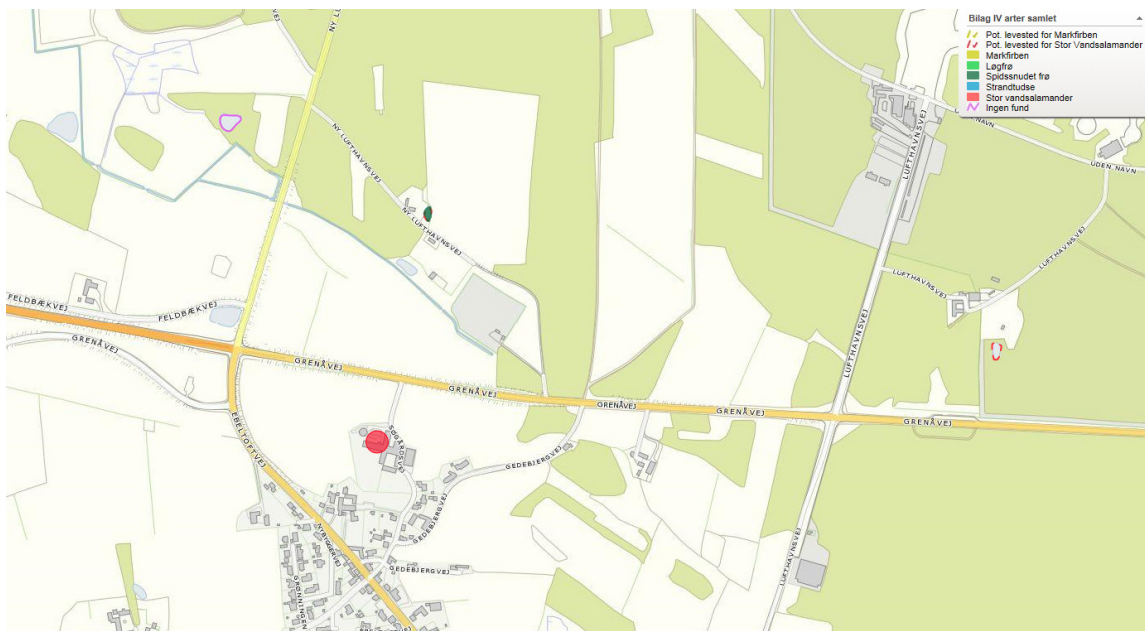
423 meter nord for ejendommen, ligger et skovområde, der formentlig er ammoniakfølsomt. Der er her beregnet en merdeposition på 0,0 kg N/ ha/ år. Beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

Potentiel ammoniakfølsom skov. Staldanlægget er angivet med rød markering

Staldanlæg i relation til Bilag IV-arter

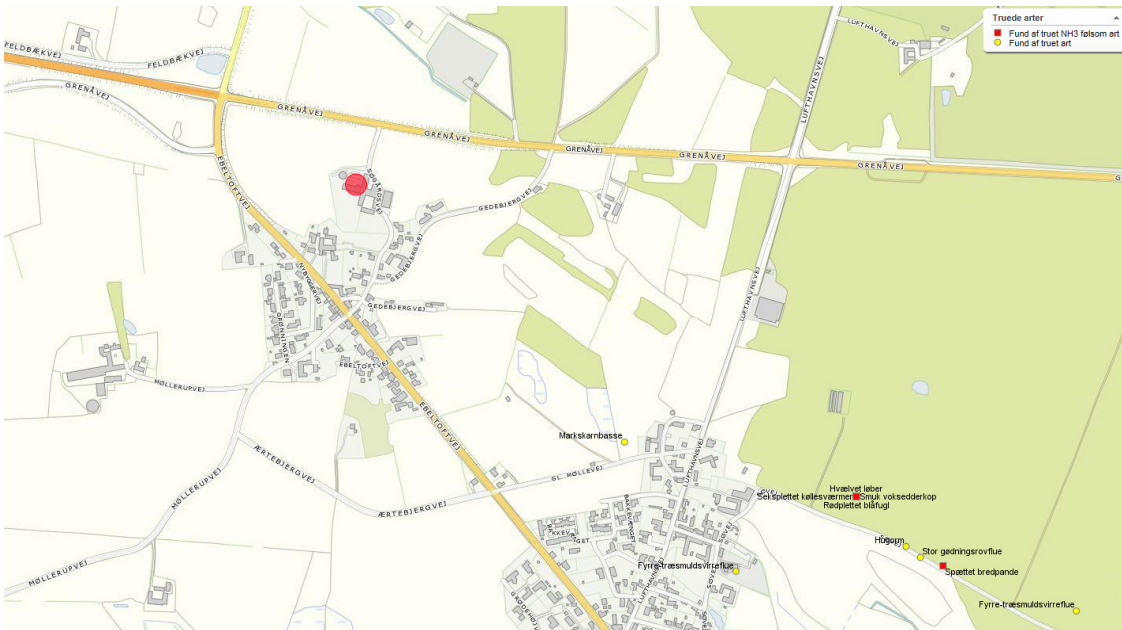
Der er ingen registrerede bestande af Bilag IV-arter eller potentielle levesteder for disse i nærheden af staldanlægget. Nærmeste registrerede Bilag IV art er spidssnudet frø, der er registreret ca. 390 meter nord for den ny stald. Levestedet kan ses på kortet herunder. Der er en merdeposition på området på 0,0 kg N/ha/år og en total deposition på 0,4 kg N/ha/år.

Bilag IV arter. Staldanlægget er angivet med rød markering. Levestedet for spidssnudet frø ca. 390 m nord for ejendommen er markeret med grøn.

Rødlistede, fredede eller ammoniakfølsomme arter

Der er ingen forekomst af rødlistede, fredede eller ammoniakfølsomme arter i nærheden af bedriften indenfor den afstand, der vurderes at blive ammoniakbelastet eller på anden måde påvirket af driften. Nærmeste truet art er markskarnbasse, der er fundet 709 meter sydøst for staldanlægget. Arten er ikke følsom for ammoniak. Der er beregnet en merdeposition på -0,1 kg n/ha/år og en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år på området.

Truede arter nær anlægget. Anlægget er angivet med rød markering

Konklusion – anlægget

Det er kommunens samlede vurdering, at den ansøgte drift er foreneligt med habitatdirektivforpligtelsen, husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og beskyttelsen af truede arter.

*Vilkår til anlæggets ammoniakpåvirkning af beskyttet natur:
Ingen vilkår*

Påvirkning fra driften af arealerne

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der drives under CVR nr. 30007026. Der er ingen af arealerne, der er omfattet af beskyttet natur, men der er udbringningsarealer, der grænser op til beskyttet natur. Græsarealerne 24-0, 24-1, 59-0b, 59-0c og 59-0d må ikke anvendes som udbringningsarealer.

Udbringningsarealer i relation til beskyttet natur

Natura 2000-områder (Kategori 1 natur)

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til udbringningsarealer er habitatområde nr. 230 "Kaløskovene og Kaløvig" (bilag 4). Udpegningsgrundlaget for området ses i bilag 5. Der er over 4 km fra nærmeste udbringningsareal til naturtyper indenfor udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at der pga. afstanden ikke vil ske en negativ påvirkning af habitatområdet og dets naturtyper som følge af udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealerne.

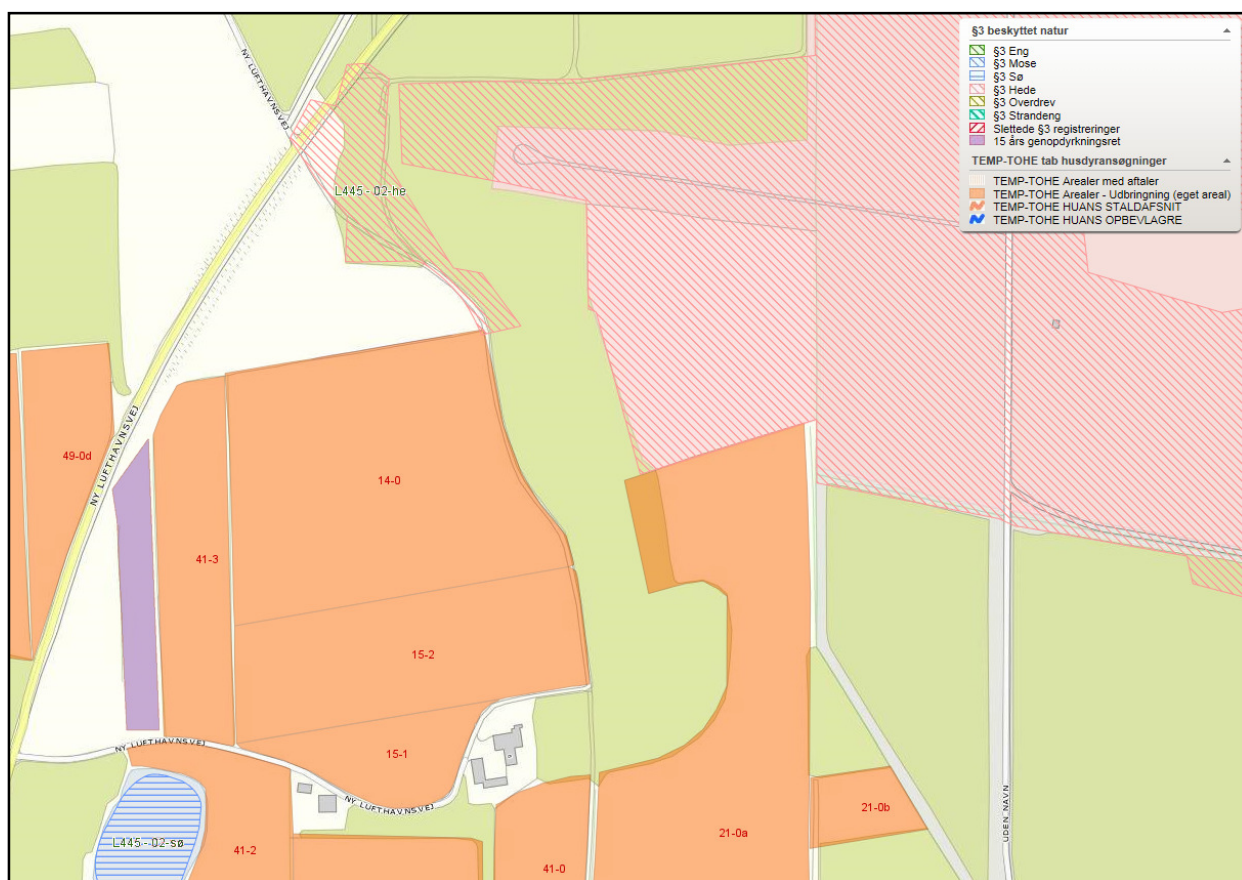
Beskyttet natur (Kategori 2-natur)

Kategori 2-natur må modtage en totaldeposition med ammoniak på 1,0 kg N/ha. Ifølge Wiki-vejledningen vil der ved udbringning af svinegylle ikke være påvirkninger over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 20 meter fra kanten af en mark. Kvæggylle, der typisk har et højere tørstofindhold, kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter fra markkanten. Det samme gælder for dybstrøelse. Det er således især, hvor beskyttede naturområder grænser direkte op til udbringningsarealerne, at der kan være risiko for væsentlig påvirkning.

I Wiki-vejledningen (Bilag til Bufferzonerapporten) er der vist eksempler med beregninger af ammoniakdeposition fra udbragt kvæggylle under forskellige forhold. Beregningerne er foretaget ved udbringning af gylle på op til harmonigrænsen (2,3 DE/ha for kvæggylle). Desuden er beregningerne foretaget ved forskellig udbringningspraksis, således at nedfældning af gylle er den bedste praksis. Endelig er beregningerne foretaget for forskellig markstørrelse.

På Søgårdsvej 7 udbringes der både kvæggylle og dybstrøelse på udbringningsarealerne – med en overvægt af kvæggylle. Der udbringes husdyrgødning med et dyretryk på 1,69 kg N/ha, hvilket er lavere end de 2,3 DE/ha, hvormed beregningerne i Bufferzonerapporten er foretaget. Desuden forudsættes det, at der anvendes en gennemsnitlig udbringningspraksis på ejendommen. Det antages derfor, at ammoniakdepositionen som følge af den ansøgte udbringning af husdyrgødning ikke er større end det fremgår af beregningerne i Bufferzonerapporten for kvæggylle ved en gennemsnitlig udbringningspraksis.

Den nordlige del af mark 21-0a grænser op til en hede (L445-01-he), der er kategori 2-natur (se kortudsnit nedenfor). Tålegrænsen for heder er 10-20 kg N/ha. Mark 21-0a er på ca. 5 ha. Det fremgår af Bufferzonerapporten, at der vil være en totaldeposition på ca. 0,8 kg N/ha i en afstand på 10 meter fra markkanten som følge af udbringning af kvæggylle på en mark af denne størrelse. Totaldepositionen er dermed mindre end 1 kg N/ha. Baggrundsbelastningen i området er 13 kg N/ha. Heden er ikke besigtiget, men det vurderes, at tålegrænsen ligger omtrent midt i intervallet. Da der dermed er en vis afstand mellem baggrundsbelastningen og tålegrænsen, vurderes det, at der ikke vil kunne ske en tilstandsændring af heden som følge af udbringning af husdyrgødning på markerne. Der er ikke andet Kategori 2-natur, der grænser direkte op til udbringningsarealerne.

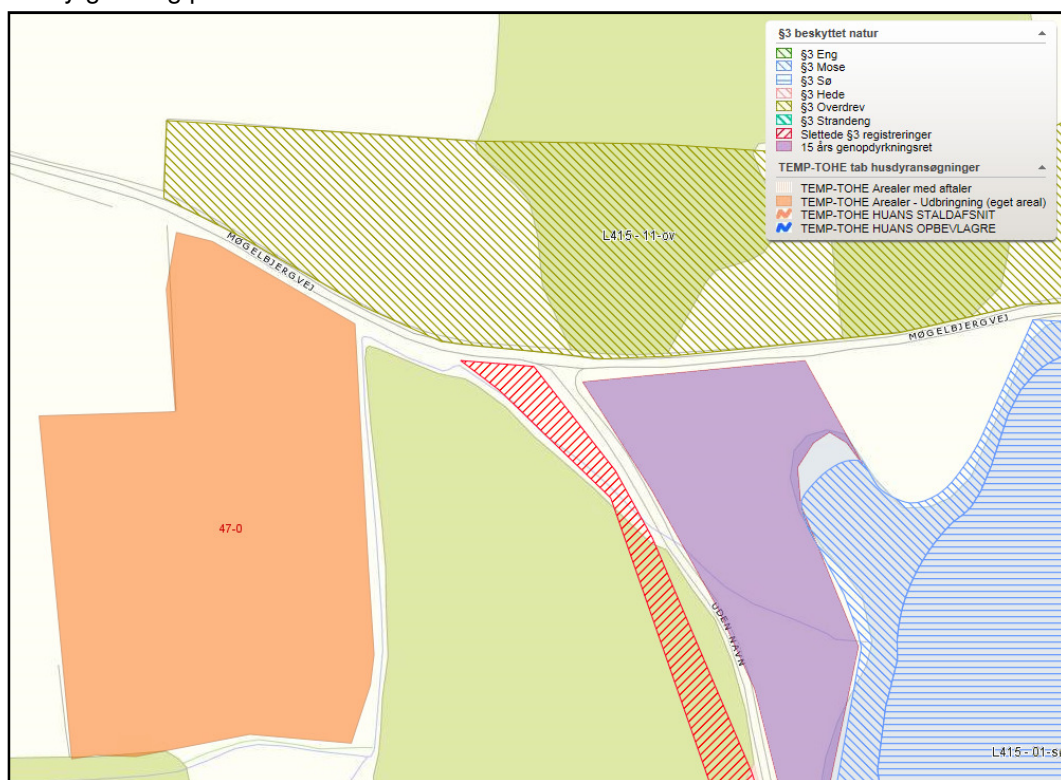
Heder omkring de nordlige marker ved Tirstrup Lufthavn..

Beskyttet natur (Kategori 3-natur samt beskyttede enge og søer)

Det vurderes, at der ikke kan ske skade på Kategori 3 natur, hvis der er en merdeposition i forhold til nudrift på under 1,0 kg N/ha. Markerne har også tidligere modtaget husdyrgødning.

Hjørnet af mark 14-0 grænser op til en hede L445-02-he, der er Kategori 3-natur (se kortudsnit ovenfor). Heden er ikke besigtiget. Da der er begrænset kontaktflade mellem marken og heden, forventes det ikke, at der kan ske en tilstandsændring af heden som følge af udbringning af husdyrgødning på denne mark.

Der er et beskyttet overdrev L415-11-ov, der grænser op til mark 47-0 (se kortudsnit nedenfor). Naturområdet er ikke besigtiget. Overdrev har tålegrænser på 10-25 kg N/ha. Der ligger en vej (Møgelbjergvej) og en bræmme imellem overdrevet og marken, der tilsammen udgør ca. 10 meter. Marken er ca. 2 ha. Overdrevet er Kategori 3-natur, der må modtage en merdeposition på højst 1 kg N/ha. I en afstand på 10 meter fra markkanten vil der ifølge Bufferzonerapporten være en totaldeposition på ca. 0,7 kg N/ha, og det vurderes derfor, at der ikke vil kunne ske skade på overdrevet som følge af udbringning af husdyrgødning på marken.

Overdrev (grøn skravering), der grænser op til mark 47-0.

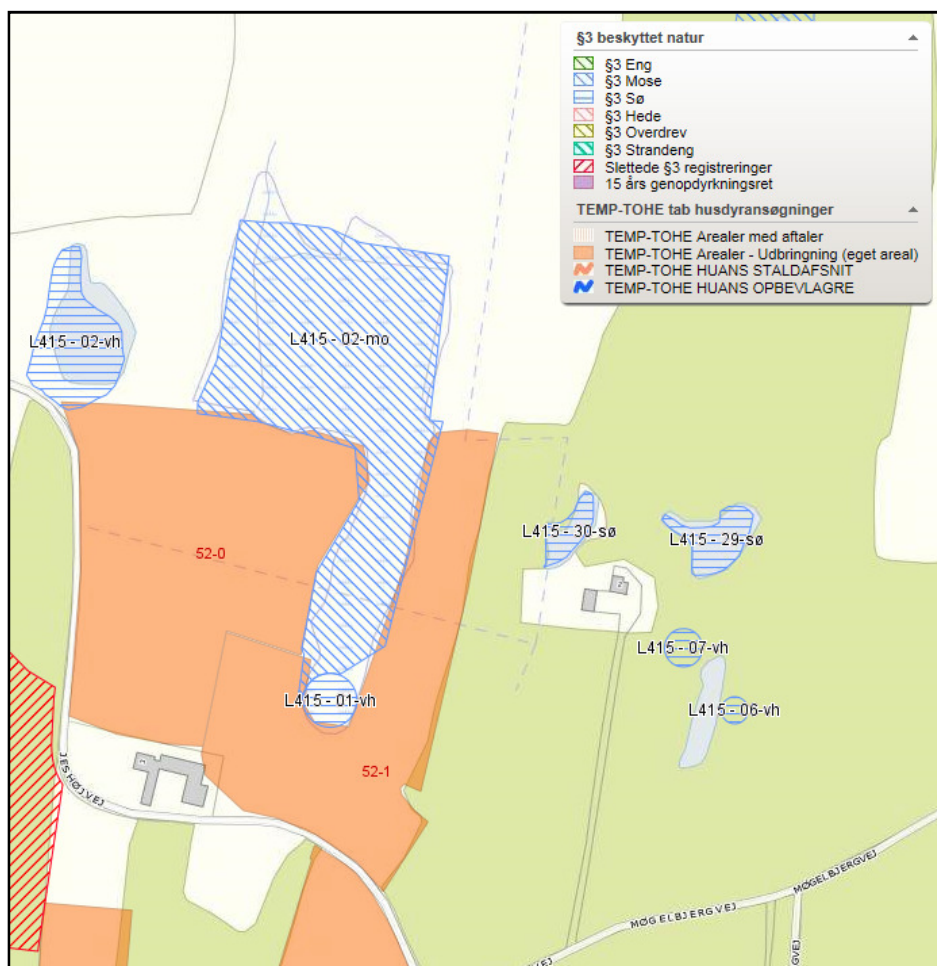
En mose L415-02-mo grænser op til markerne 52-0 og 52-1 (se kortudsnit nedenfor). Mosen er kategori 3-natur, der må modtage en merdeposition på højst 1 kg N/ha. Tålegrænsen for moser i området ligger i intervallet 10 - 25 kg N/ha.

Mosen er besigtiget i 2002. Der blev fundet mange positivarter: dunet dueurt, glanskapslet siv, græsbladet fladstjerne, kær-snerre, kær-tidsel, muse-vikke, sump-forglemmigej, sump-snerre, top-star og trævlekrone. Endvidere blev der fundet følgende positivarter, der også er indikatorarter: dynd-padderok, kær-trehage, kragefod, krogneab-star, næb-star, smalbladet kæruld, stjerne-star, sump-kællingetand og vandnavle. Af kvælstoftolerante arter er fundet ager-tidsel, burre-snerre, grå-pil, lav ranunkel og stor nælde.

Mosen er omgivet af et udbringningsareal på i alt ca. 4,5 ha. I en afstand på 10 meter fra markkanten vil der fra en mark af denne størrelse være en totaldeposition på ca. 0,8 kg N/ha. Marken dræner ned mod en grøft i den nordlige ende af mark 52-0. Det vurderes, at eventuelt overskydende næringsstoffer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marken hovedsagelig ender i grøften og derefter føres videre til et vandhul L415-01-vh. Det vurderes derfor, at der kun i begrænset omfang vil ske påvirkning af mosen. Den del af mosen med den bedste naturværdi findes desuden i den øverste del af mosen, der ligger længst væk fra marken. Da marken også tidligere har modtaget husdyrgødning, vurderes det, at merdepositionen ikke vil være større end 1,0 kg N/ha – heller ikke indenfor de nærmeste 10 meter fra markkanten. Det vurderes derfor, at der ikke vil kunne ske skade på overdrevet som følge af udbringning af husdyrgødning på marken.

Som nævnt ovenfor kan der være risiko for, at vandhullet L415-01-vh modtager næringsstoffer fra mark 52-0 via grøften. Desuden er vandhullet omgivet af mark 52-1. Vandhullet er i forvejen ikke af særlig høj naturkvalitet og da det ligger i skygge, er det ikke egnet som yngleområde for Bilag 4-arter. Der findes desuden et vandhul L415-02-vh, der grænser op til mark 52-0. Da der er en grøft og en bræmme mellem søen og marken er der ikke risiko for direkte afstrømning til søen. Det vurderes derfor, at vandhullerne ikke vil blive påvirket negativt som følge af udbringning af husdyrgødning på markerne.

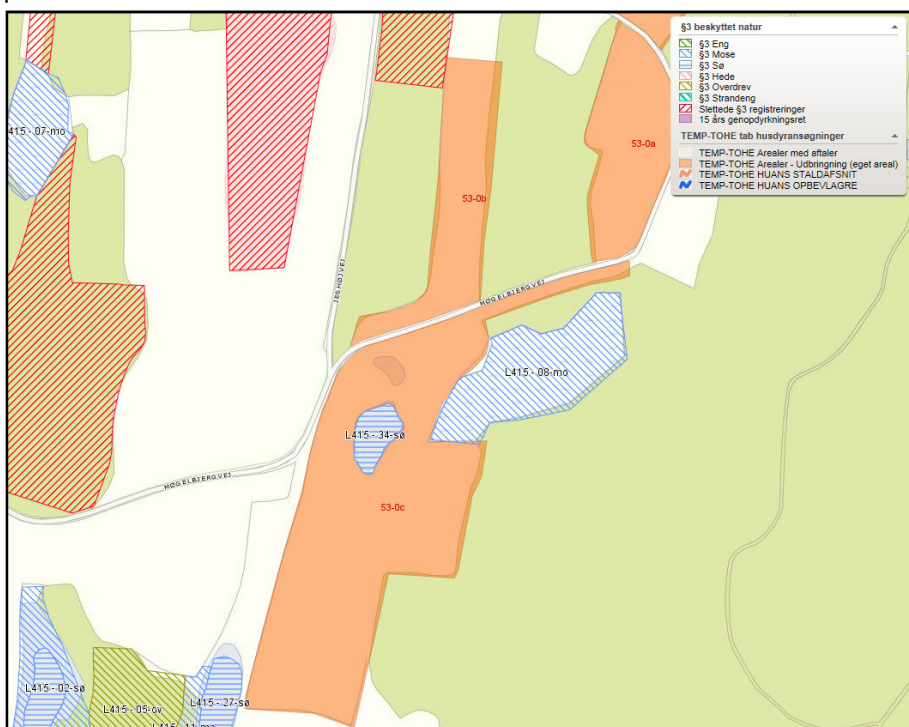

Mose og søer, der grænser op til markerne 52-0 og 52-1.

Mosen L415-08-mo grænser op til mark 53-0c (se kortudsnit nedenfor). Mosen er Kategori 3-natur og sporadisk besigtiget i 2002. Mosen er tilgroet med pil og er ikke af særlig høj naturværdi. Arealet af mark 53-

0c er på ca. 5 ha. I en afstand på 10 meter fra markkanten vil der kunne være en totaldeposition på 0,9 kg N/ha. Det vurderes, at mosens tålegrænse er ca. 20 kg N/ha. Da baggrundsbelastningen i området er 13 kg N/ha, vurderes det, at mosens tålegrænse ikke overskrides som følge af udbringning af husdyrgødning.

Desuden ligger der en sø L415-34-sø i mark 53-0c. Søen er forholdsvis nydannet med meget uklart vand. Der sættes vilkår om en 5 meter bræmme omkring søen af hensyn til Bilag IV-arter (se senere). Desuden findes der en sø L425-02-vh, der grænser op til mark 52-0. Der er en begrænset kontaktflade mellem marken og søen. Dermed vurderes det, at søernes tilstand ikke vil blive påvirket af tilførsel af husdyrgødning på mark 53-0c.

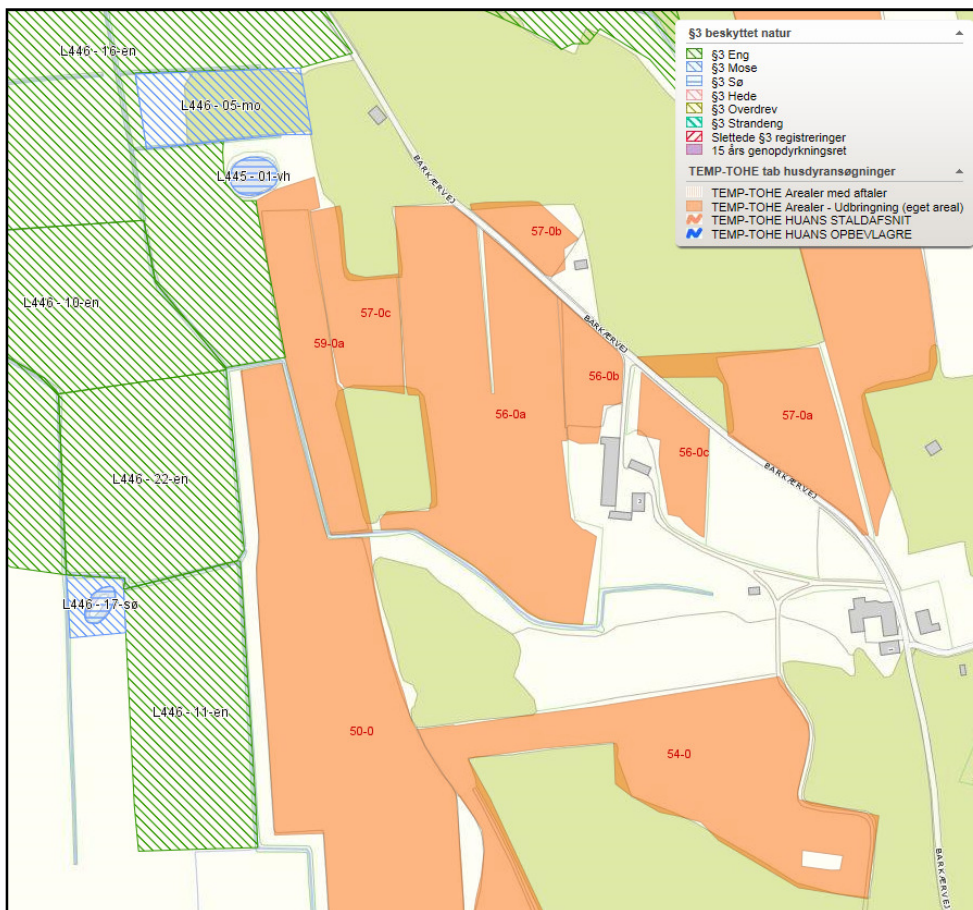
Mose og sø, der grænser op til mark 53-0c.

Der findes to enge L446-11-en og L466-22-en, der grænser op til mark 50-0 (se kortudsnit nedenfor). Engene er ikke Kategori 3-natur, men beskyttet af § 3, hvilket betyder, at der ikke må ske tilstandsændring af engene som følge af udbringning af husdyrgødning. Det antages derfor, at hvis afskæringskriteriet for Kategori 3-natur overholdes, vil det også være tilstrækkeligt for enge omfattet af § 3. Tålegrænsen for ferske enge er 15-25 kg N/ha.

Engen L446-11-en er besigtiget i 2011. Der blev fundet en række positivarter: almindelig star, næb-star, dynd-padderok, eng-nellikerod, kabbeleje, kær-snerre, skov-kogleart, sump-forglemmigej, trævlekrone og kær-trehage. Sidstnævnte er også en indikatorart. Der er dog også fundet en del kvælstoftolerante arter som butbladet skræppe, lodden dueurt, mælkebøtte og stor nælde. På baggrund af besigtigelsen blev naturtilstanden vurderet til at være moderat med en tålegrænse på ca. 20 kg N/ha.

Engen L466-22-en er besigtiget i 2011. Der blev fundet mange positivarter: almindelig star, hare-star, almindelig sumpstrå, engkarse, græsbladet fladstjerne, kær-ranunkel, kær-snerre, kær-tidsel, sump-kællingetand, sump-snerre, trævlekrone og grå star. Sidstnævnte er også indikator-art. Der blev dog også fundet en del kvælstoftolerante arter: ager-tidsel, almindelig rapgræs, burre-snerre, kruset skræppe, stor nælde og vild kørvel. Naturtilstanden blev vurderet til god med en tålegrænse på ca. 18 kg N/ha.

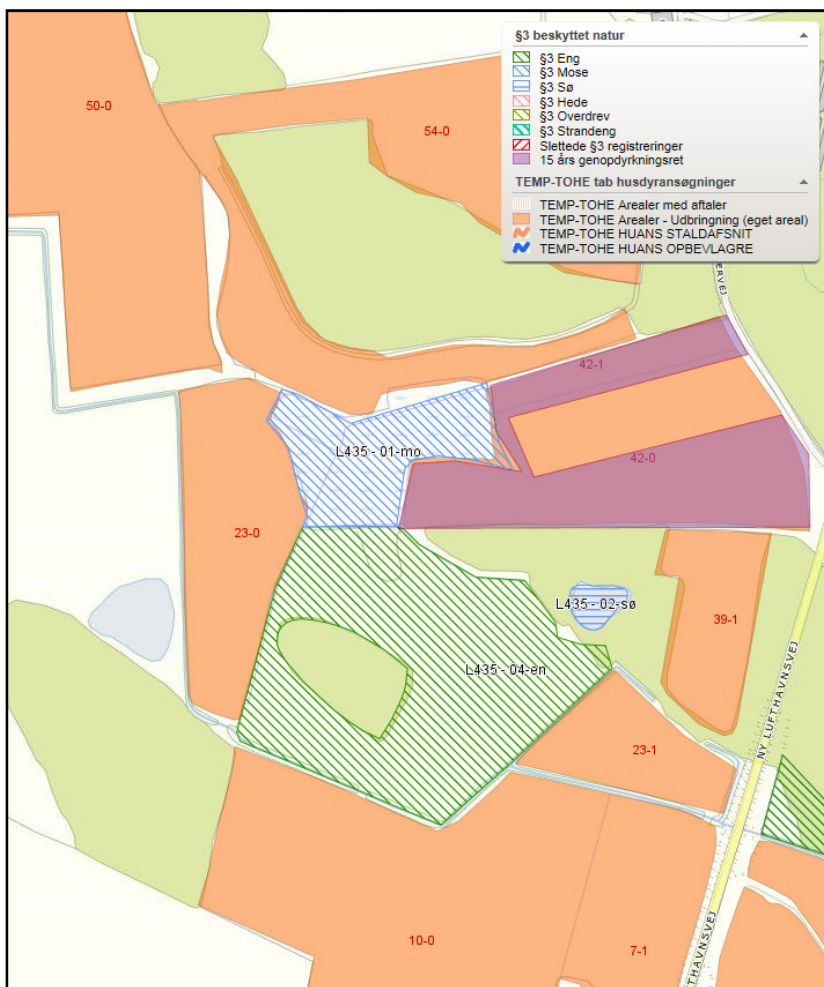
Der findes en bræmme på over 10 meter mellem mark 50-0 og engene. Mark 50-0 er ca. 4 ha. I en afstand på 10 meter fra kanten af en mark af denne størrelse kan der ifølge bufferzone-rapporten være en totaldeposition på ca. 0,8 kg N/ha. Dermed vil merdepositionen på begge enge også holde sig under 1 kg N/ha.

Enge vest for markerne 50-0 og 59-0a.

Engen 446-16-en grænser op til mark 59-0a og den nordlige del af mark 50-0 (se kortudsnit ovenfor). Engen er besigtiget i 2011, og naturtilstanden er vurderet til at være ringe, idet der er fundet mange kvælstoftolerante arter og få positivarter. Af kvælstoftolerante arter er der fundet almindelig rajgræs, almindelig rapgræs, glat vejbred, grå-pil, horse-tidsel, kruset skræppe, lodden dueurt, lav ranunkel, mælkebøtte og stor nælde. Der blev fundet tre positivarter: glanskapslet siv, kær-tidsel og sumpforglemmigej. Tålegrænsen for engen er vurderet til 23-25 kg N/ha. De to marker, der grænser op til engen, udgør tilsammen ca. 5 ha. Da baggrundsbelastningen er 13 kg N/ha, og der kan være en totaldeposition på 0,9 kg N/ha i en afstand på ca. 10 meter fra kanten af en mark af en tilsvarende størrelse, vurderes det, at der ikke er risiko for, at engens tålegrænse overskrides.

En sø L445-01-vh grænser op til mark 59-0a. Der findes en markvej mellem søen og marken, der betyder, at der er ca. 5 meter imellem. Da søer desuden ikke er specielt kvælstoffølsomme, vurderes det, at søen ikke vil blive påvirket negativt som følge af udbringning af husdyrgødning på mark 59-0a.

Mose og eng ved marker vest for Ny Lufthavnsvej.

Mosen L435-01-mo grænser op til markerne 23-0, 42-0, 42-1 og 54-0 (se kortudsnit ovenfor). Mosen er besigtiget i 2011. Der blev fundet følgende positivarter: eng-nellikeroed, femhannet pil, kær-høgeskæg, kærtidse, krybende baldrian, skov-kogleaks, top-star og dynd-padderok. Sidstnævnte er også indikatorart. Der blev desuden fundet en del kvælstoftolerante arter: ager-tidse, almindelig kvik, almindelig rapgræs, burre-snerre, grå-pil og stor nælde. Naturtilstanden blev vurderet til moderat med en tålegrænse på ca. 20 kg N/ha. Markerne, der omgiver mosen, udgør tilsammen 7,5 ha. I Bufferzonerapporten kan der aflæses en totaldeposition på ca. 1 kg N/ha i en afstand af 10 meter fra markkanten af en mark af tilsvarende størrelse. Idet baggrundsbelastningen er 13 kg N/ha, er det derfor ikke sandsynligt at mosens tålegrænse vil blive overskredet – heller ikke indenfor de 10 meter, der er nærmest marken.

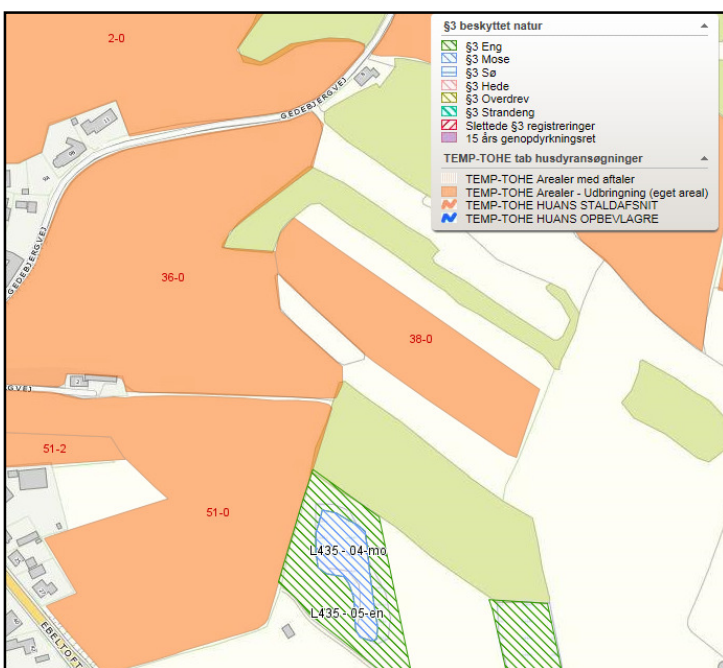
Engen L435-04-en grænser op til markerne 10-0, 23-0 og 23-1 (se kortudsnit ovenfor). Engen er besigtiget i 1999. Der blev fundet én positivart: glanskapslet siv og fire kvælstoftolerante arter: ager-tidse, lav ranunkel, vild kørvel og stor nælde. Det vurderes, at engens tilstand er moderat med en tålegrænse på ca. 20 kg N/ha. Markerne udgør tilsammen ca. 7 ha. For en mark af denne størrelse vil der være en totaldeposition på knap 1 kg N/ha ca. 10 meter fra markkanten. Med en baggrundsbelastning på 13 kg N/ha, en deposition på ca. 1 kg N/ha og en tålegrænse på 20 kg N/ha er det ikke sandsynligt, at engens tålegrænse vil blive overskredet.

Eng nord for mark 23-2 og sø ved markerne 7-1 og 7-3.

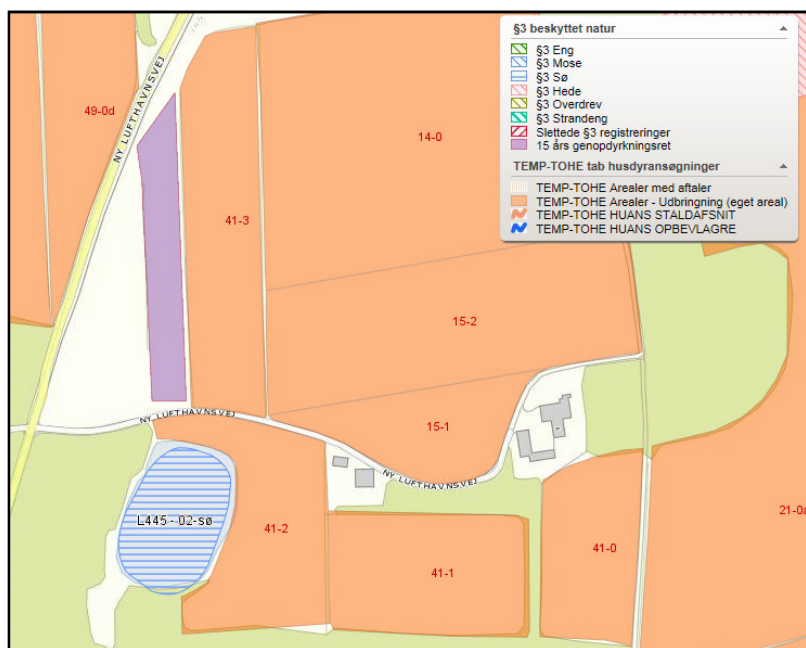
Engen L435-03-en grænser op til mark 23-2 og 6-0 (se kortudsnit ovenfor). I engen ligger søen L435-03-sø. Markfeltet, der grænser op til engen, udgør i alt ca. 9 ha. I Bufferzonerapporten er der angivet en totaldeposition på ca. 1 kg N/ha i en afstand på 10 meter fra markkanten. Engen er ikke besigtiget. Selv om engens tålegrænse eventuelt er lav, vil den dog sandsynligvis ikke blive overskredet, da der er ca. 2 kg N/ha mellem baggrundsbelastningen på 13 kg N/ha og op til tålegrænsens lave ende på omkring 15 kg N/ha. Det forventes derfor ikke, at engens tilstand vil ændres som følge af udbringning af husdyrgødning.

Engen udgør en bræmme ind mod markerne, der forventes at beskytte søen L435-03-sø mod påvirkninger fra markerne. Søen L435-04-sø grænser op til mark 7-1 og mark 7-3. Der er veje og naturlige bræmmer mellem søen og markerne, og det vurderes derfor, at der ikke vil være risiko for en negativ påvirkning af søen.

Eng og mose øst for mark 51-0.

Der findes en eng L435-05-en, der grænser op til mark 51-0 (se kortudsnit ovenfor). Inde i engen ligger en mose L435-04-mo. Mark 51-0 er 3,4 ha, hvorved udbringning af husdyrgødning ifølge Bufferzonerapporten vil kunne medføre en totaldeposition på ca. 0,8 kg N/ha i en afstand på 10 meter fra markanten. Engen er ikke besigtiget, men da marken også har modtaget husdyrgødning tidligere, forventes det ikke, at merdepositionen vil overskride 1 kg N/ha – heller ikke nærmere end 10 meter fra markkanten. Det forventes, at mosen beskyttes fra påvirkninger fra mark 51-0 gennem den omgivende eng, idet den udgør en bræmme på ca. 15 meter.

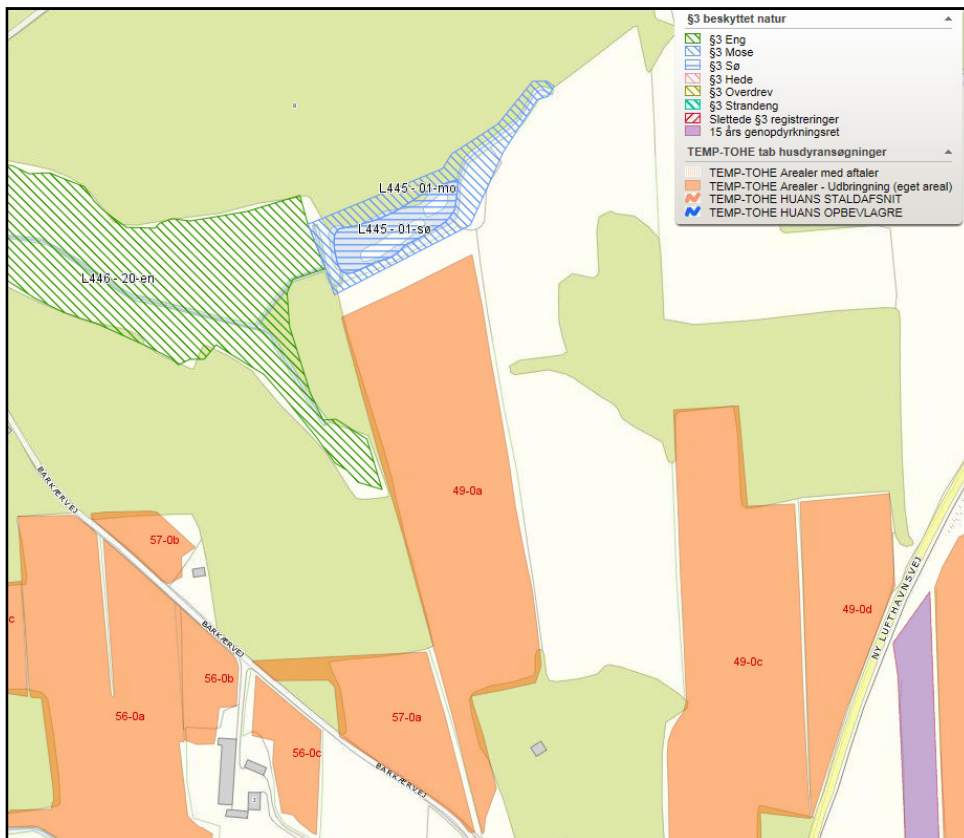
Sø ved mark 41-2.

Søen L445-02-sø grænser op til mark 41-2 (se kortudsnit ovenfor). Der er en naturlig 5 meter bræmme med træbevoksning mellem søen og marken, så det vurderes, at der ikke vil være risiko for en negativ påvirkning af søen som følge af udbringning af husdyrgødning på marken.

Der findes en mose L445-01-mo, der grænser op til mark 49-0a (se kortudsnit nedenfor). Mosen er besigtiget i 2011. Der blev fundet mange positivarter: almindelig star, eng-nellikeroed, kær-snerre, musevikke, nikkende star, smalbladet mangeløv, top star, vandkarse, vinget perikon. Desuden blev der fundet følgende positivarter, der også er indikator-arter: dynd-padderok, kragefod, mangelblomstret frytlenæb-star, sump-kællingetand og tormentil. Af kvælstoftolerante arter blev der fundet almindelig rapgræs, burre-snerre, lodden dueurt og stor nælde. Mosens naturtilstand blev vurderet til moderat med en tålegrænse på ca. 20 kg N/ha. Arealet af mark 49-0a er ca. 3 ha. Der er en knap 20 meter bræmme mellem marken og mosen. I en afstand på 20 meter fra markkanten vil der være en totaldeposition på 0,6 kg N/ha fra en mark af denne størrelse ved udbringning af husdyrgødning. Det vurderes derfor, at der ikke vil være en merdeposition på mosen, der overskrider 1 kg N/ha. Inde i mosen ligger en sø 443-01-sø. Mosen fungerer som en bræmme for søen, og det vurderes, at søens tilstand ikke vil blive påvirket negativt som følge af udbringning af husdyrgødning på marken.

Engen 446-20-en grænser også op til mark 49-0a. Engen blev besigtiget i 2011. Der blev fundet tre positivarter i engen: kær-snerre, kær-tidsel og sump-kællingetand. Desuden blev der fundet en række kvælstoftolerante arter: ager-tidsel, almindelig kvik, almindelig rajgræs, butbladet skræppe, grå-pil, kruset

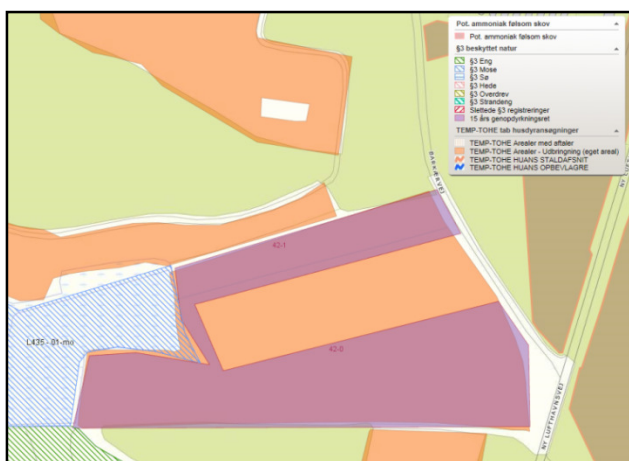
skræppe, lav ranunkel og stor nælde. Naturtilstanden af engen er vurderet til ringe med en tålegrænse på 23-25 kg N/ha. Det er kun på en strækning på ca. 40 meter, at marken grænser op til engen, og der findes en beplantning mellem marken og engen, der mindsker påvirkningen fra udbringning af husdyrgødning på marken. Da der desuden er stor afstand mellem baggrundsbelastningen på 14 kg N/ha og tålegrænsen på 23-25 kg N/ha, vurderes det, at engens tålegrænse ikke vil blive overskredet.

Mose, sø og eng ved mark 49-0a.

15-års genopdyrkningsret

To udbringingsarealer: 42-0 og 42-1, der er omfattet af 15 års genopdyrkningsret, er nu inddraget som udbringingsareal igen.

Arealer, der er omfattet af 15 års genopdyrkningsret.

Potentielt ammoniakfølsomme skove

Der er flere steder, hvor udbringningsarealerne grænser op til potentielt ammoniakfølsom skov (se kortudsnit nedenfor). Det fremgår dog fra gamle luftfotos, at næsten alle disse skove ikke er gamle, og det vurderes derfor, at de reelt ikke er ammoniakfølsomme. Undtagelsen er skovene omkring mark 47-0, der muligvis er ammoniakfølsom. På gamle luftfotos fremgår det dog, at der er en bræmme på 10–20 meter fra marken og til grænsen for den gamle skov. Det vurderes, at der pga. denne afstand ikke vil kunne ske tilstandsændring af denne skov.

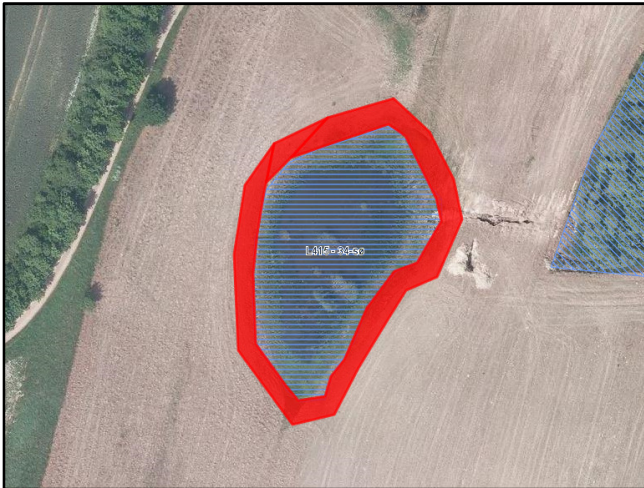

Potentielt følsomme skove ved udbringningsarealerne.

Bilag IV-arter

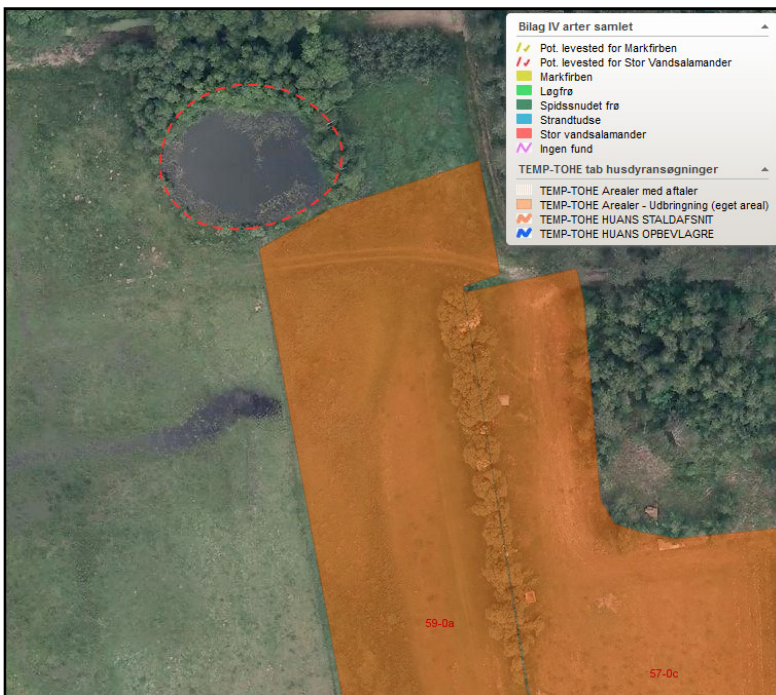
Der er fundet Bilag IV-arten Stor Vandsalamander i søen L415-34-sø, der ligger i mark 59-0a (se kortudsnit nedenfor). Søen er forholdsvis nydannet og ret uklar. For at mindske erosion af søbredden og af hensyn til at opretholde en bestand af Stor Vandsalamander i søen, stilles der vilkår til en bræmme på mindst 5 meter omkring søen.

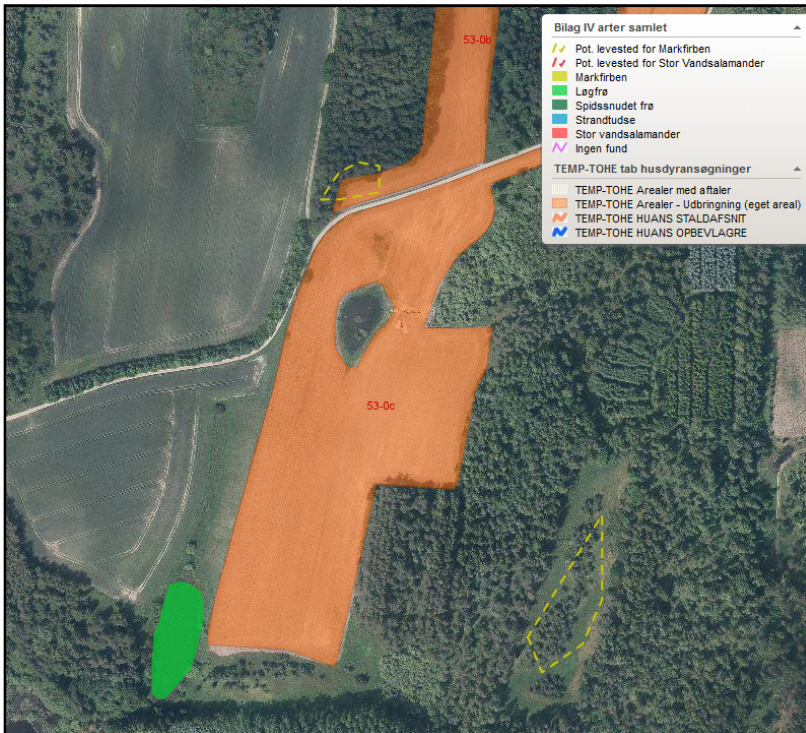
En bræmme på 5 meter omkring søen L415-34-sø.

Søen L445-01-vh ved mark 59-0a er et potentielt levested for Stor Vandsalamander (se kortudsnit nedenfor). Der er dog en naturlig bræmme mellem marken og søen, og der er en forholdsvis begrænset kontaktflade mellem søen og marken på ca. 20 meter. Desuden er der ikke en hældning fra marken og ned mod søen. Det vurderes derfor, at Stor Vandsalamander ikke vil blive negativt påvirket af udbringning af husdyrgødning på marken.

Potentielt levested for Stor Vandsalamander.

Der er gjort fund af Løgrø i søen L415-27-sø, der grænser op til mark 53-0c (se kortudsnit nedenfor). Der er en hældning fra marken og ned mod søen, men da det kun er det sydvestlige hjørne af marken, der grænser op til søen og der yderligere er en bræmme på ca. 5 meter, vurderes det, at udbringning af husdyrgødning ikke vil påvirke levestedet for Løgrø.

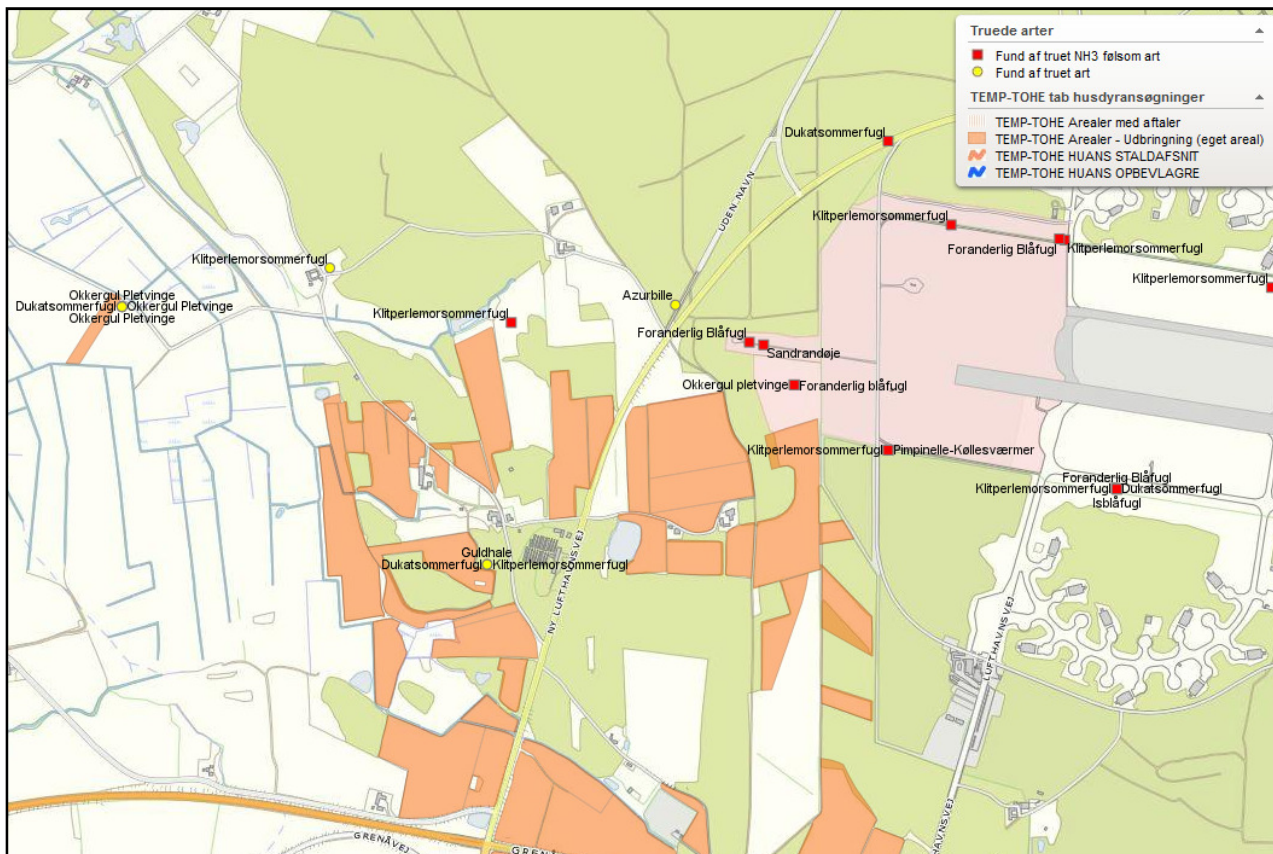
Levested for Løgfrø og potentielt levested for Markfirben.

Endelig er der et potentielt levested for Markfirben i den sydlige del af mark 53-0b. Markfirben yngler og raster især på solbeskinnede sydskrænter, sandede bakker og lign. Markfirben er især følsomme, hvis deres levesteder gror til. Terrænet hælder en del på stedet, hvilket forhindrer tilgroning. Det hælder dog ikke fra marken og ned mod området, så der er ikke risiko for overfladisk afstrømning. Det vurderes derfor, at der ikke vil ske negative påvirkninger af yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter på grund af udbringning af husdyrgødning på markerne.

Rødlistede, fredede og ammoniakfølsomme arter

Der er fundet truede sommerfuglearter i skoven ca. 10 meter fra mark 54-0. Det drejer sig om arterne: Guldhale, Dukatsommerfugl og Klitperlemorsommerfugl. Der er også fundet Klitperlemorsommerfugl ca. 40 meter nordøst for marken 49-0a. Der er desuden fundet Okkergul pletvinge og Dukatsommerfugl ved mark 42-2.

Guldhale findes i forbindelse med overdrev og lysåbne kratskove og skovbryn. Dukatsommerfuglens levesteder er især hedeområder, bakkeskråninger og tørre skovlysninger, og Okkergul Pletvinge er knyttet til tørre steder som heder, overdrev og klitter og små frigræsområder. Klitperlemorsommerfugl flyver typisk på heder, overdrev, klitter og andre tørre og sandede steder. En del af sommerfuglene kan være "strejfer" fra området ved Tirstrup Lufthavn. Arterne er især knyttet til tørre områder, og markerne i området er da også meget sandede. Det vurderes, at dette er den vigtigste parameter for artens udbredelse, og at ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning på markerne ikke vil have en negativ påvirkning på de truede arter og deres yngle- og rastesteder.

Truede sommerfuglearter ved de nordlige marker ved Tirstrup Lufthavn

Fredning, beskyttede diger og fortidsminder

Der er ingen fredninger, beskyttede diger eller fortidsminder i forbindelse med markerne.

Udbringningsarealer i forhold til kommuneplanretningslinjer

Der er end del marker, der ligger indenfor udpegningen "Potentielle naturbeskyttelsesområder". Udpegningen har sigte at inspirere ejerne til gennem støtteordninger at ekstensivere driften. Udpegningen giver således ingen begrænsninger af arealerne som udbringningsarealer.

Konklusion

Der er Syddjurs Kommunes samlede vurdering, at benyttelsen af udbringningsarealerne er foreneligt med habitatdirektivforpligtelsen, kommuneplanlægningen og øvrige beskyttelsesinteresser.

Vilkår til ammoniakpåvirkning af beskyttet natur fra arealer:

48. Græsningsarealerne 24-0, 24-1, 59-0b, 59-0c og 59-0d må ikke anvendes som udbringningsarealer.
49. Af hensyn til Bilag IV-arten Stor Vandsalamander skal der være en bræmme på mindst 5 meter omkring søen L415-34-sø i mark 53-0c, som vist på kort side 56.

Nitrat til grundvand - ansøgers redegørelse

Omkring 41 ha af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde (NFI). Der er tale om et område, hvor der ikke er udarbejdet en indsatsplan. I NFI må der ved udbringning af husdyrgødning ikke ske en merudvaskning til grundvandet, som følge af et ansøgt projekt. Der kan dog ikke stilles krav om en udvaskning, der ligger under det, der opnås ved planteavl/drift af de samme arealer.

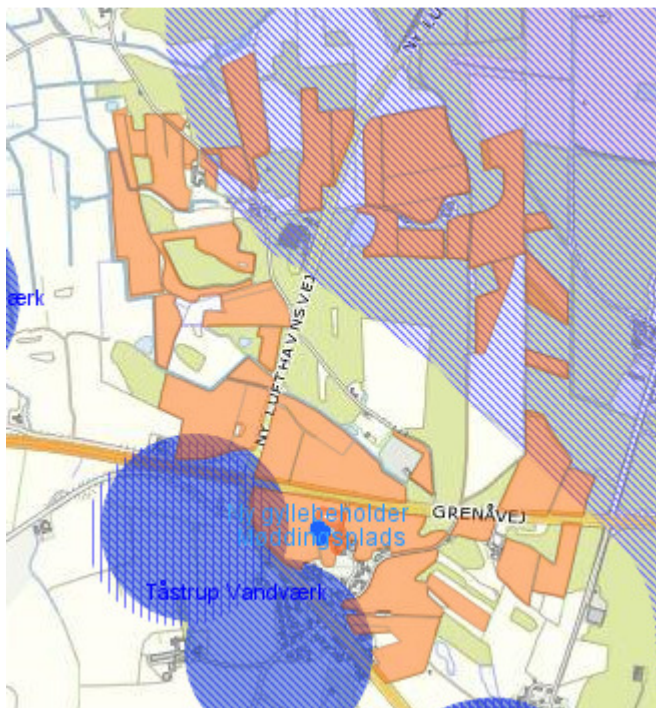
Der er for at overholde udvaskningskravet ansøgt om 3 % ekstra efterafgrøder. Ansøger ønsker mulighed for at anvende de til enhver tid gældende alternativer til ekstra efterafgrøder jf. "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler" fra NaturErhvervstyrelsen.

Nitrat til grundvand - kommunens bemærkninger og vurdering

Flere arealer ligger i NFI og der er flere arealer, der ligger i indvindingsopland til et vandværk – se kortet herunder.

For arealer i NFI, hvor der ikke er udarbejdet en indsatsplan, gælder, at der ikke må ske en merbelastning som følge af et ansøgt projekt, hvis der udvaskes over 50 mg nitrat/l (dog maksimalt krav om planteavlsniveau).

Af ansøgningskemaet fremgår det, at der med den ansøgte drift kan beregnes en nitratudvaskning fra markarealerne i NFI, der i alle tilfælde er lig med eller lavere end fra et tilsvarende planteavlsbrug. Dette er opnået ved, at der af hensyn til grundvandsbeskyttelsen er lavet en projektilpasning således, at der på bedriftens udbringningsarealer er mindst 3 % ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. Syddjurs Kommune stiller vilkår hertil.

Udbringningsarealer er markeret med orange. De arealer der ligger i NFI, er skraveret med blå. Tåstrup vandværks indvindingsopland er markeret med blå cirkler. Udover de viste, ligger areal 47-0 og en del af areal 53-0c i NFI, og en del af areal 45-0 ligger i indvindingsoplandet til Kejlstrup Vandværk

Syddjurs Kommune vurderer, at med dette vilkår, er der gjort tilstrækkeligt til at sikre grundvandsinteresserne i området, og at den ansøgte udvidelse ikke vil medføre væsentlig øget påvirkning af grundvands- og drikkevandsressourcen i området.

Vilkår til nitratudvaskning til grundvand:

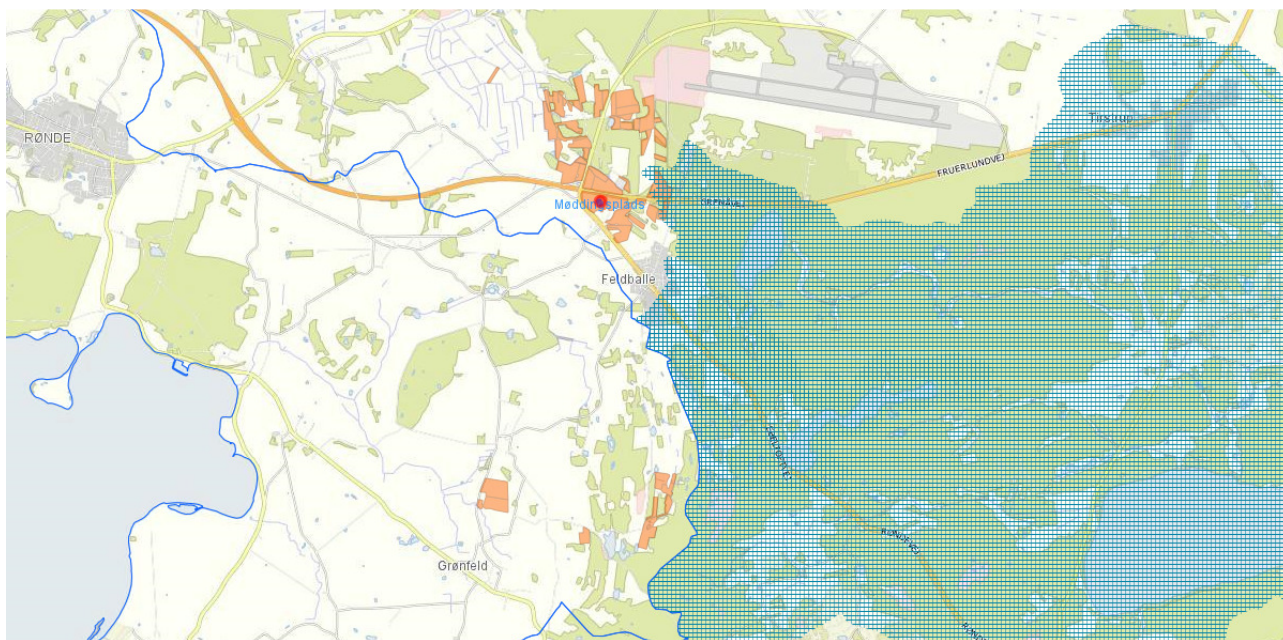
50. Der skal på bedriftsniveau være mindst 3 % ekstra efterafgrøder ud over Naturerhvervsstyrelsens (NAER) til enhver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. NAERs alternativer til efterafgrøder kan benyttes. Det påhviler den ansvarlige for driften at kunne fremvise beregninger, der dokumenterer, at kravet er overholdt, ved kommunens tilsyn.

Nitrat til overfladevand - ansøgers redegørelse

Projektets udbringningsarealer er beliggende i et område, der i forhold til overfladevand ikke er udpeget som nogen nitratklasse. I forhold til overfladevand stilles der ikke yderligere krav end de generelle harmoniregler giver mulighed for. Projektet opfylder dermed det generelle krav til nitrat i forhold til overfladevand. Den gennemsnitlige udvaskning fra arealerne er 58,7 kg N/ha, hvilket er 1,9 kg/ha under det maksimalt tilladte.

Nitrat til overfladevand - kommunens bemærkninger og vurdering

Udbringningsarealerne er beliggende i to forskellige kystvandoplande, se kort nedenfor. De sydlige arealer afvander til Indre Kalø Vig (arealerne 45-0, 45-1, 47-0, 52-0, 52-1, 53-0a, 53-0b og 53-0c). Arealerne nord for Feldballe afvander alle til Kattegat (enkelte via Stubbe Sø).

Udbringningsarealer er markeret med orange. Grænsen for kystvandoplande er angivet med blå streg. Blå skravering angiver oplandet til Stubbe Sø.

De arealer, der afvander til Indre Kalø Vig, afvander enten via Grønfeld Bæk/Ovst Bæk til Kolå (arealerne 45-0 og 45-1) eller via Nymølle Bæk til Kolåen (arealerne 47-0, 53-0c, 53-0b, 53-0a, 52-0 og 52-1). De resterende arealer afvander til Farvandet Djursland Øst. Arealerne 11-0, 33-0 og 33-1 afvander via Stubbe

Sø, mens de resterende afvander via enten Barkær Bæk, Korupsø Møllebæk, Korupsø Øster Landkanal og videre til Kolindsundkanalerne. Alle de nævnte vandløb er omfattet af naturbeskyttelseslovens¹ § 3.

Nitratudvaskning til vandløb (herunder vandløb omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3)

Det vurderes, at en øget nitratudvaskning ikke vil få betydning for vandløbsmiljøet, idet der vil ske en videre transport af nitrat til slutrecipienten.

Ved den nordlige ende af areal 10-0 samt ved den vestlige ende af areal 23-2, opfordres der til, at der udvises forsigtighed ved udkørsel, da arealerne skråner en del mod Barkær Bæk. Herudover er der ingen af udbringningsarealerne, der har en terrænhældning på mere end 6° ned mod vandløb, så det vurderes, at der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af udbragt husdyrgødning til vandløbene under kraftige regnskyl, såfremt der opretholdes den lovpligtige dyrkningsfrie bræmme på 2 m, jf. vandløbslovens² § 69. Det er ansøgers eget ansvar til enhver tid at overholde eventuelle lovkrav om bræmmer og randzoner.

Nitratudvaskning til marine recipienter – det fastlagte beskyttelsesniveau

Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelse af vandområder mod nitratbelastning fra overfladevand er fokuseret på oplande, der afvander til nitratsårbare Natura 2000-områder. Afhængigt af recipientens sårbarhed for udvaskning af nitrat og oplandets evne til at tilbageholde nitrat (jordens reduktionspotentialer), indplaceres landbrugsarealerne i disse oplande i nitratklasser. Beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand hviler på forudsætningen, at husdyrtrykket i et givet opland ikke øges, men enten er konstant eller faldende. Udviklingen af husdyrtrykket er faldende i begge de oplande, der afvandes til.

Ingen af udbringningsarealerne er placeret i nitratklasser. Derfor er det harmonikravet, der fastlægges, hvor meget husdyrgødning der må udbringes. I ansøgningen er dyretrykket beregnet til 1,69 DE/ha. Dette er mindre end harmonikravet på 1,7 DE/ha, og derfor er det generelle beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand overholdt, og der er ikke behov for at stille vilkår.

Nitratudvaskning til marine recipienter – skærpede vilkår

Såfremt det fastlagte beskyttelsesniveau ikke er tilstrækkeligt til at sikre, at husdyrbruget kan drives på en måde, der yder tilstrækkelig beskyttelse af overfladevand, kan kommunen i særlige tilfælde vælge at indplacere et givet areal i nitratklasse eller flytte arealet over i en anden nitratklasse. Ved særlige tilfælde forstås en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen³ eller en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Er dette tilfældet, vil der blive stillet skærpede vilkår i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4 til et reduceret harmonitryk svarende til det tilladte i den nitratklasse, som arealet er blevet indplaceret i. Der vil dog i stedet kunne vælges forskellige virkemidler for at reducere nitratudvaskningen.

Nitrat til Farvandet Djursland Øst:

Området ud for kysten af Djursland er ikke udpeget som Natura 2000-område med undtagelse af et område ved Kobberrhage. Da de udbringningsarealer, der ligger i kystvandoplandet til "Farvandet Djursland Øst" i nærværende ansøgning, ikke ligger i oplandet til Natura 2000-området, og da alle arealerne afvander ca. 25 km fra dette, og da Syddjurs Kommune endvidere betragter Kattegat som et åbent farvand med stor vandudskiftning, vurderes det, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne i nærværende ansøgning ikke

¹ Lov om naturbeskyttelse, nr. 9 af 3. januar 1992 med senere ændringer.

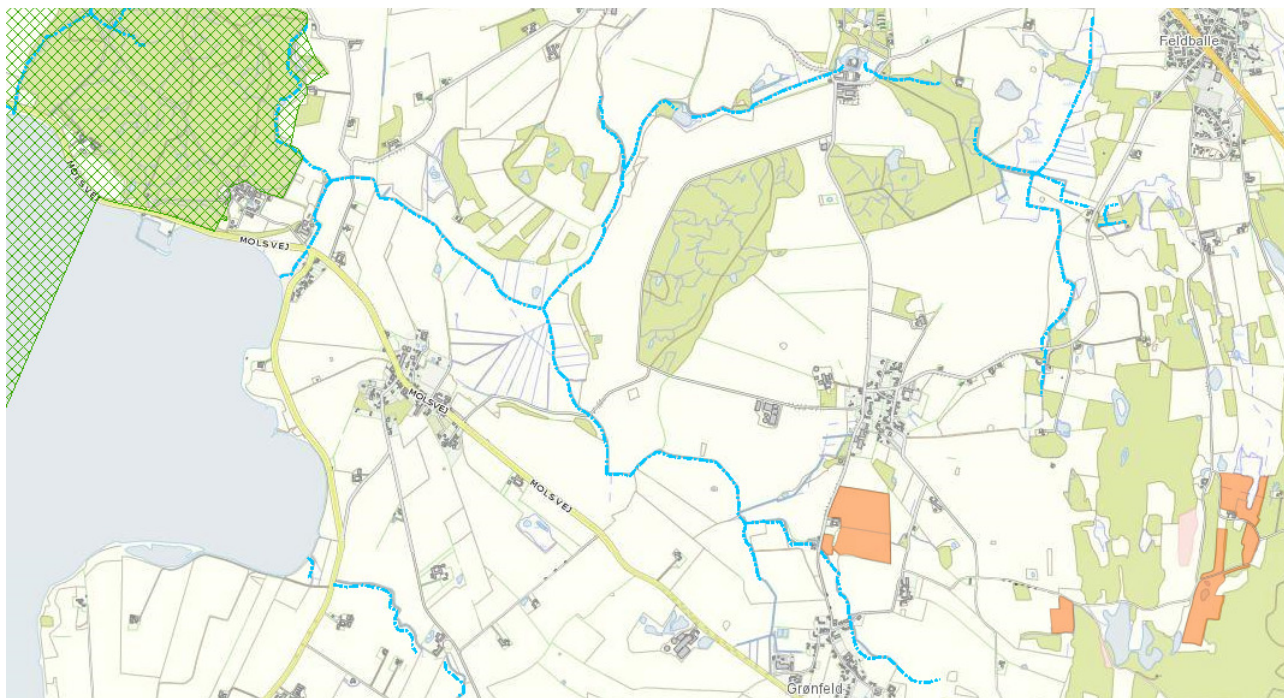
² Lov om vandløb, nr. 302 af 9. juni 1982 med senere ændringer.

³ Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 408 af 1. maj 2007.

vil kunne påvirke Natura 2000-området negativt. Det vurderes dermed ikke relevant at foretage en vurdering af nitratudvaskningen til Farvandet Djursland Øst i forhold til habitatforpligtelsen.

Nitrat til Indre Kalø Vig:

Arealerne, der afvander til Indre Kalø Vig, løber til kystvandet via Kolåen, som har sin udmundning 1 km fra habitatområdet, se nedenstående kort.

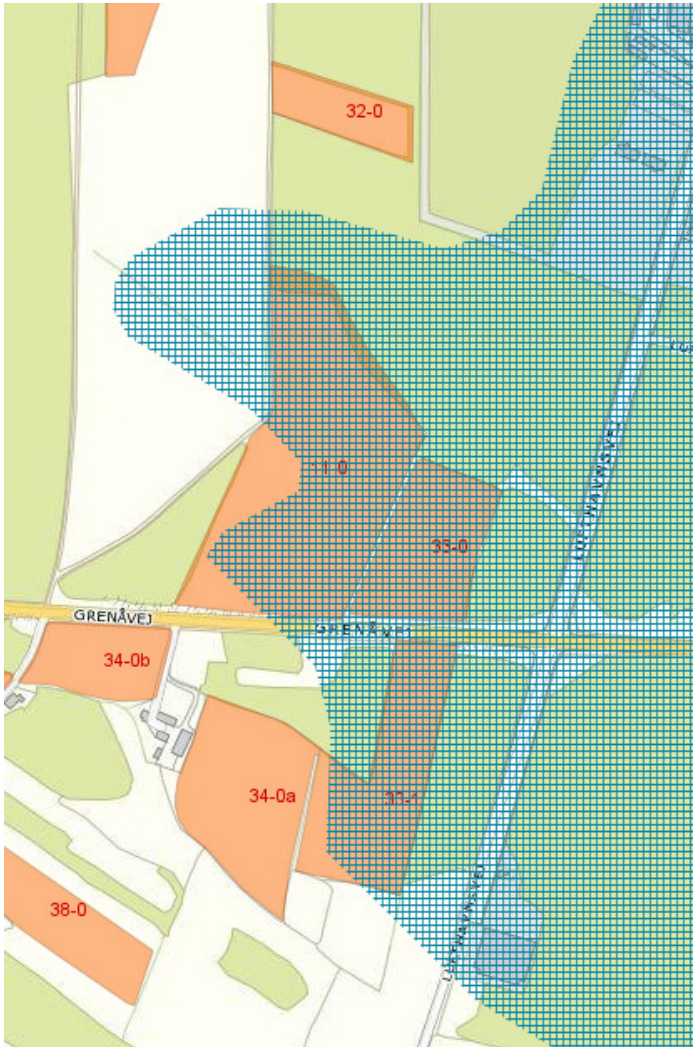

Kolå (blå linie), som udbringningsarealerne (orange) afvander til kystvandet fra, har sit udløb ved et habitatområde (grøn skravering).

I Indre Kalø Vig ligger det meget sårbare Natura 2000-område "Kaløskovene og Kaløvig". Da dette område er beliggende i vigen, og da det er Syddjurs Kommunes vurdering, at vandene blandes i vigen, har kommunen besluttet, at der normalt altid skal foretages en habitatvurdering af udledning af kvælstof til Indre Kalø Vig ved ansøgninger om miljøgodkendelser, der har udbringningsarealer i kystvandområdet. Idet udvaskningen fra den ansøgte drift af udbringningsarealerne er lavere, end den, driften af et tilsvarende planteavlbrug medfører, er det imidlertid Syddjurs Kommunes vurdering, at der ikke er belæg for at stille yderligere vilkår til udvaskningen af nitrat fra husdyrgødning udbragt på udbringningsarealerne i dette projekt. Dette fordi udvaskningen af nitrat fra husdyrgødning fra det ansøgte projekt ikke vil kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande i Natura 2000-områder, hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter.

Nitratudvaskning til søer (herunder søer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3)

Der er ingen indskudte søer i de vandløb, hvor arealerne afvander til Kattegat udover de tre arealer (11-0, 33-0 og 33-1), der afvander via Stubbe Sø – se kortet herunder.

Arealer i opland til Stubbe Sø er skraveret med både orange og blå.

Nitratudvaskning til habitatområdet Stubbe Sø

Stubbe Sø ligger mellem de tre førnævnte udbringningsarealer og Kattegat. Søen er udpeget som habitatområde (H 44), og er en del af Natura 2000-område nr. 48. Søen er kategoriseret som naturtypen "næringsrige søer og vandhuller". Området er udpeget som et fosforfølsomt habitatområde og ikke som værende nitratfølsomt. Udpegningsgrundlaget for habitatområdet fremgår af bilag 5.

Miljøpåvirkningen af Stubbe Sø vurderes i forhold til reglerne i habitatbekendtgørelsen. Af habitatbekendtgørelsen fremgår det, at der skal foretages en vurdering af, om et projekt sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter (kumulation), kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Kommunen skal vurdere, om det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der på baggrund af et projekt vil ske skade på arter eller naturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område. Miljøstyrelsen har fastlagt vejledende afskæringskriterier, der kan anvendes ved vurderingen.

Imidlertid er det beregnet, at den ansøgte drift vil medføre en udvaskning af nitrat, der er lavere end ved drift af et tilsvarende plantebrug. Syddjurs Kommune vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter, vil kunne medføre væsentlig negativ effekt på tilstanden i Natura 2000-området "Stubbe Sø". Selvom Stubbe Sø er et område med særlige lokale

beskyttelsesinteresser, mener Syddjurs Kommune, at det ikke er nødvendigt at stille skærpede krav til nitratudvaskning, da søen ikke er nitratfølsom.

Samlet konklusion vedr. nitratudvaskning fra arealerne

Det ansøgte projekt overholder kravene i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 (husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau), og der er ikke behov for at stille skærpede vilkår i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4. I forbindelse med vurderingen af behovet for sidstnævnte, blev det konstateret, at udvaskningen af nitrat fra det ansøgte projekt ikke vil kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande i Natura 2000-områder, hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter. Det er på denne baggrund samlet set Syddjurs Kommunes vurdering, under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 samt forsigtighedsprincippet, *at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der med nitratudvaskning fra udbringningsarealerne i det ansøgte projekt vil kunne ske en væsentlig påvirkning af Indre Kalø Vig, af Farvandet Djursland Øst samt af Natura 2000-områderne "Kaløskovene og Kaløvig", "Stubbe Sø" og "Kobberhage Kystarealer"*.

Vilkår til nitratudvaskning:

Ingen specifikke vilkår

Fosfor til overfladevand - ansøgers redegørelse

Arealerne afvander ikke til marine Natura 2000-vandområder. Der er således ingen krav til fosforoverskud udover de generelle harmoniregler. Projektet overholder således kravet om maksimalt fosforoverskud. Den gennemsnitlige årlige fosfortilførsel til arealerne er beregnet til 5,5 kg fosfor pr. ha.

Fosfor til overfladevand - Kommunens bemærkninger og vurdering

Fosforudvaskning til vandløb (herunder vandløb omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3)

I vandløb har mængden af fosfor ikke nogen større betydning for miljøtilstanden, da dårlig miljøtilstand i vandløb skyldes andre forhold end fosfortilførsel. Vandløbenes betydning mht. fosforbelastning er først og fremmest i forhold til transporten af fosfor til søer og marine vandområder, der vil kunne blive påvirket heraf. Det vurderes derfor, at en øget fosforudvaskning ikke vil få betydning for vandløbsmiljøet i de tidligere nævnte vandløb, men at der vil ske en videre transport til slutrecipienten.

Fosforudvaskning til marine recipienter - det fastlagte beskyttelsesniveau

Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelse af vandområder mod fosforbelastning fra overfladevand er fokuseret på oplande, der afvander til fosforsårbare Natura 2000-områder. Afhængigt af jordens beskaffenhed, afvandingsforhold og jordens fosfortal indplaceres følsomme landbrugsarealer i fosforklasser. Et areals fosforklasse er afgørende for, hvor stort fosforoverskuddet må være på det pågældende areal. Fosforoverskuddet er i ansøgningsystemet beregnet som differencen mellem den tilførte mængde fosfor via husdyrgødningen og fraførslen af fosfor med afgrøderne. Arealer i fosforklasse 0 kan modtage husdyrgødning med fuldt harmonitryk (dvs. det harmonitryk, som er beregnet for den pågældende bedrift), i fosforklasse I må fosforoverskuddet maksimalt øges med 4 kg P/ha/år (ansøgt drift sammenlignet med nudrift), er i fosforklasse II må fosforoverskuddet højst være 2 kg P/ha/år, mens der skal være fosforbalance på arealer, der er i fosforklasse III. Beskyttelsesniveauet for fosfor til overfladevande hviler på forudsætningen, at husdyrtrykket i et givet opland ikke øges, men enten er konstant eller faldende. Forudsætningen er overholdt i dette tilfælde. Ingen af arealerne ligger i fosforklasser, og der er ikke behov for at stille vilkår til fosforudledningen i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Fosforudvaskning til marine recipienter - skærpede vilkår

Såfremt niveauerne fastsat i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 ikke er tilstrækkeligt til at sikre, at husdyrbruget kan drives på en måde, der yder tilstrækkelig beskyttelse af overfladevand, kan kommunen i særlige tilfælde vælge at indplacere et givet areal i fosforklasse eller flytte arealet over i en anden fosforklasse. Ved særlige tilfælde forstås en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen eller en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Er dette tilfældet, vil der blive stillet skærpede vilkår i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4 til et reduceret harmonitryk svarende til det tilladte i den fosforklasse, som arealet er blevet indplaceret i. Der vil dog kunne vælges at anvende forskellige virkemidler (som der stilles vilkår til) for at reducere fosforudvaskningen således, at arealerne alligevel kan modtage fuldt harmonitryk (dvs. det harmonitryk, som er beregnet for den pågældende bedrift).

Fosfor til farvandet Djursland Øst:

Området ud for kysten af Djursland er ikke udpeget som Natura 2000-område med undtagelse af et område ved Kobberhage. Da udbringningsarealerne i kystvandoplandet til "Farvandet Djursland Øst" i nærværende ansøgning ikke ligger i oplandet til Natura 2000-området, og da alle arealerne afvander ca. 25 km. væk fra dette, og da Syddjurs Kommune endvidere betragter Kattegat som et åbent farvand med stor vandudskiftning vurderes det, at fosforudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området negativt. Det vurderes altså ikke relevant at foretage en vurdering af fosforudvaskningen til Farvandet Djursland Øst i forhold til habitatforpligtelsen.

Fosfor til Indre Kalø Vig:

I Indre Kalø Vig findes, som tidligere nævnt, det meget sårbare Natura 2000-område "Kaløskovene og Kaløvig". Da dette område er beliggende i vigen, og da det er Syddjurs Kommunes vurdering, at vandene blandes i vigen, har kommunen besluttet, at der skal foretages en habitatvurdering af udledning af fosfor til Indre Kalø Vig ved alle ansøgninger om miljøgodkendelser, der har udbringningsarealer i kystvandoplandet til Indre Kalø Vig. Selvom udbringningsarealerne ikke ligger i opland til selve Natura 2000-området "Kaløskovene og Kaløvig", har Kolå, som arealerne afvander gennem, sit udløb kun 1 km fra området. Det vand, der løber ud, blandes dermed med vandet, der omgiver Natura 2000-området. Det vurderes derfor, om der er behov for at stille skærpede vilkår i forhold til habitatforpligtelsen for de af arealerne, som afvander til Indre Kalø Vig.

Af habitatbekendtgørelsen fremgår det, at der skal foretages en vurdering af, om et projekt som det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Ved kommunens vurdering af, om et Natura 2000-område vil kunne påvirkes væsentligt, indgår en vurdering af, om *det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der på baggrund af projektet vil ske skade på arter eller naturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område.*

I henhold til vandplan 1.7 (Aarhus Bugt) er målsætningen for Indre Kalø Vig god økologisk tilstand. Indre Kalø Vig er i basisanalyserne for 2015 – 2021 vurderet som værende i ringe økologisk tilstand og i risiko for ikke at opnå god økologisk tilstand i 2021. Kvælstof er den primære begrænsende faktor for marine kystvande. Fosfor kan dog i perioder hen over sæsonen og specielt om foråret ligeledes være en begrænsende faktor for algeopblomstringerne i de kystnære marine områder og i fjorde og vige med ringe vandudskiftning.

Selvom der tilføres mere fosfor til et areal, end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet. En fortsat nettotilførsel øger imidlertid risikoen for et fosfortab til vandmiljøet, da jordens evne til at tilbageholde fosfor falder med en akkumulering af fosfor. Når

akkumuleringen af fosfor øges, forøges risikoen for et fosfortab samt størrelsen af fosfortabet. Risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet er således bestemt af fosforpuljen i jorden.

Der foreligger ikke oplysninger om udbringningsarealernes fosfortal. Det kan derfor ikke udelukkes, at en del af det overskydende fosfor fra arealerne (det, der eventuelt ikke kan bindes i jordpuljen) vil ende i kystvandet. Der er dog visse forhold, der påvirker risikoen for fosforudledning: LavbundsJORde, dræningsforhold, terrænhældning, brinkerosion, jordtype samt endelig nærheden til recipienten.

Lavbundsarealer har øget risiko for udledning af fosfor. Areal 52-0, 52-1 samt et hjørne af 53-0c er lavbundsarealer og grænser samtidig op til en mose. Alle udbringningsarealer ligger dog relativt langt fra slutrecipienten, og vurderes derfor ikke at udgøre en risiko for fosforpåvirkning af Indre Kalø Vig (påvirkningen af moserne er vurderet tidligere i afgørelsen).

På drænedede marker er den normale vertikale vandstrømning i jorden brudt, hvorved vand og fosfor hurtigt kan føres fra rodzonen til vandløb og søer. Dræning af marker med drænrør er hovedsageligt gennemført på lavtliggende vandlidende jorde og på lerjorde. Hvis en mark er drænet, og drænene afvander til sø eller vandløb, kan det indebære krav, der modvirker en fosforafstrømning. Det eneste af de ansøgte udbringningsarealer i oplandet til Kalø Vig, der er drænet, er areal 52-0. Idet drænet løber til en sø, vil evt. udledt fosfor ikke blive ført til slutrecipienten (se ovenfor for vurdering af påvirkning af søen).

Hvis hældningen overstiger 6° må en mark, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen, som udgangspunkt ikke anvendes som udspretningsareal for flydende husdyrgødning (dog undtagen hvis husdyrgødningen nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø). Hvis hældningen er under 6°, men i retning mod en recipient, kan det indebære krav, der modvirker en fosforafstrømning, eksempelvis en bræmme. Ved den nordlige ende af areal 10-0 samt ved den vestlige ende af areal 23-2, opfordres der til at der udvises forsigtighed ved udkørsel, da arealerne skrånede en del mod Barkær Bæk. Herudover er der ingen af de ansøgte udbringningsarealer i oplandet, der skrånede betydeligt ned mod nærliggende vandløb.

Kunstigt udformede lige og kanaliserede vandløb med høje og stejle brinker er mere udsatte for brinkerosion end naturlige vandløb. Hvis der endvidere gennem mange år har været dyrket tæt på vandløbskanten langs mange vandløb, er der sket en stigning i jordens fosforindhold i bredzonen i forhold til det naturlige niveau. Der er ingen af de ansøgte arealer, der er beliggende med risiko for brinkerosion til nærliggende vandløb eller sø.

Med undtagelse af mark 52-0, der er humusjord, og arealerne 45-0 og 45-1, der er lerjorde, er alle udbringningsarealer sandjorder (areal 47-0 sandblandet ler). Arealerne 47-0, 53-0a og 53-0b ligger dog med god afstand til både sø og vandløb og uden direkte forbindelse (dræn, grøft eller tilsvarende). Der vurderes at være lav risiko for fosfortab fra disse arealer. Risikoen for fosfortab fra de øvrige arealer fremgår af tidligere vurderinger.

Ifølge vandplan 1.7 (s. 60) er Indre Kalø Vig karakteriseret ved en relativt lille afstrømning fra land (type P1: <http://miljoegis.mim.dk/spatialmap?&profile=vandrammedirektiv2basis2013>). Tilstanden i vigen er derfor i stor udstrækning bestemt af det indstrømmende vand fra Århus Bugt.

Det samlede areal i oplandet til Indre Kalø Vig er 7327 ha. De 24,48 ha udbringningsarealer udgør 0,34 procent af det samlede areal, og der er et moderat fosforoverskud på 5,5 kg P/ha ved den ansøgte drift. Ved det værste tænkelige scenarie vil der udledes 135 kg P/år til Indre Kalø Vig (24,48 ha x 5,5 kg P/ha). Ifølge "Vandplan for hovedvandopland 1.7 Århus Bugt" (s. 88) udvaskes årligt 14.630 kg P/år til Århus Bugt fra det

åbne land (landbrug, baggrund og spredt bebyggelse). Der findes ikke tilgængelige tal specifikt for Indre Kalø Vig. De 135 kg P/år fra de ansøgte udbringningsarealer svarer altså til 1,12 % af det årlige "Åbent land bidrag" til Århus Bugt ($(135 \text{ kg P/år}) / (14.640 \text{ kg P/år}) \times 100 \% = 0,92 \%$). Der er her tale om en worst case beregning (hvor intet P oplagres inden recipienten). Det vurderes, at den ansøgte drift ikke medfører en væsentlig negativ effekt på tilstanden i Natura 2000-området "Kaløskovene og Kaløvig".

Der er ingen særlige lokale eller regionale beskyttelsesinteresser i hverken Indre Kalø Vig eller i Farvandet Djursland Øst udover dem der varetages af habitatdirektivet, som kan foranledige en skærpelse af beskyttelsesniveauet. På baggrund af ovenstående, er det derfor Syddjurs Kommunes vurdering, at der med udbringningen af husdyrgødningen i ansøgt drift ikke vil ske en forringelse af muligheden for at opnå god økologisk tilstand i Indre Kalø Vig.

Fosforudvaskning til søer

Tre arealer (11-0, 33-0 og 33-1) afvander helt eller delvist til habitatområdet Stubbe Sø, der som tidligere nævnt er et fosforfølsomt habitatområde. Søen har gennemgået en sørestaurering i perioden 2000-2005 i form af blandt andet opfiskning for at forbedre søens miljøkvalitet. Søens tilstand er "moderat" og søen er givetvis endnu ikke i balance efter indgrebene. Vandkvaliteten er i dag markant forbedret efter årtiers investeringer i nedbringelsen af spildevandstilførslen. Stubbe Sø er dog stadig præget af næringsstofbidraget fra landbrugsarealer og en fortidig fosfortilførsel, der har medført en stor fosforpulje i søsedimentet. Datagrundlaget for at vurdere omfanget af intern belastning og effekten fra tidligere restaurering er for spinkelt til at vurdere om yderligere restaurering er nødvendigt. På grund af det forhøjede fosforniveau i søvandet er søen i risiko for, ikke at opfylde miljømålene i 2015 om god økologisk tilstand jf. Miljømålsloven⁴.

Stubbe Sø er et område af særlig lokal beskyttelsesinteresse, og Syddjurs Kommune har derfor udarbejdet et administrationsgrundlag for søen. På denne baggrund har Syddjurs Kommune vurderet, at der som udgangspunkt skal stilles skærpede krav om fosforbalance på udbringningsarealer, der ligger i oplandet til søen. De tre arealer i det ansøgte projekt, der er beliggende i søens opland, ligger i den yderste nordlige del af søens opland ca. 1 km fra søen. Der er tale om ikke-drænede sandjorde, der ikke skrånner mod vandløb eller ligger i lavbund. Der er ingen vandløb eller drængrøfter i forbindelse med arealerne.

I værste tænkelige tilfælde (intet af det overskydende fosfor ophobes i jordpuljen) forventes en fosforudvaskning på 5,5 kg P/ha/år, hvilket fra de ca. 7 ha udbringningsarealer i søoplandet svarer til en udledning til Stubbe Sø på ca. 38 kg P/år ($5,5 \text{ kg P/ha/år} \times 7 \text{ ha}$). Ifølge "Vandplan for hovedvandopland 1.6 Djursland" (s. 150), udvaskes 14.060 kg P/år til Stubbe Sø. Hvis der i værste tilfælde udvaskes ca. 38 kg P/år fra de ansøgte udbringningsarealer svarer dette til 0,3 % af det årlige bidrag til Stubbe Sø ($(38 \text{ kg P/år} / 14.060 \text{ kg P/år}) \times 100 \% = 0,3 \%$). Arealerne er på ca. 7 ha, og udgør dermed 0,1 % af søens samlede opland på 6558 ha.

Da de ansøgte arealer udgør en meget lille del af oplandet til søen, og der jf. ovenstående ikke sker direkte tilledning til søen, og endvidere er tale om et moderat fosforoverskud, vurderes det ikke proportionelt, at stille skærpede vilkår til fosfor. For at gavne søens naturtilstand, **henstiller** Syddjurs Kommune dog til, at der anvendes reduceret fosfor på udbringningsarealerne i søens opland.

Udover de tre arealer der afvander til habitatområdet Stubbe Sø, er der ingen indskudte søer i de vandløb, som arealerne afvander gennem, hverken til Indre Kalø Vig eller til Kattegat.

---

⁴Lov nNr. 1150 af 17. december 2003 om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder

Samlet konklusion vedr. fosforudvaskning fra arealerne

Det ansøgte projekt overholder kravene i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 (husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau), og der er ikke behov for at stille skærpede vilkår i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, hvor det i forbindelse med vurderingen af behovet for sidstnævnte blev konstateret, at udvaskningen af fosfor fra det ansøgte projekt ikke vil kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande i Natura 2000-områder. Det er på denne baggrund samlet set Syddjurs Kommunes vurdering, under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 samt forsigtighedsprincippet, *at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der med fosforudvaskning fra udbringningsarealerne i det ansøgte projekt vil kunne ske en væsentlig påvirkning af kystvandet Indre Kalø Vig og af Natura 2000-området "Kaløskovene og Kaløvig", Natura 2000-området "Stubbe Sø" samt af Farvandet Djursland Øst og af Natura 2000-området "Kobberhage Kystarealer"*.

Vilkår til fosforudvaskning:

Der stilles vilkår til den samlede fosforudledning, se vilkår 21.

0-alternativet

0-alternativet - ansøgers redegørelse

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige, samfundsmæssige og landskabelige konsekvenser, det giver.

0-alternativet - kommunens bemærkninger og vurdering

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres. Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet er at opretholde produktionen på det nuværende produktionsniveau. Det vil sige en bibeholdelse af den tilladte produktion på ejendommen. Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring gården ikke øges yderligere.

Det er Kommunens vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen ikke påvirker lokalområdet i væsentlig negativ retning. Med hensyn til nabogener, set i forhold til 0-alternativet, er det kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring gården eller for det omkringliggende samfund.

Det er Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser ved 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau, vil være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser, på f.eks. slagterierne, men også i de mindre lokale

virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Da udvidelsen sker i eksisterende bygninger, er der ingen alternativer til placering af bygninger. Syddjurs Kommune vurderer, at der samlet set ikke kan opstilles væsentlige alternativer som kan sammenlignes eller vurderes som værende bedre end det ansøgte projekt. På denne baggrund stilles der ingen vilkår

Husdyrbrugets ophør

Ansøgers redegørelse - husdyrbrugets ophør

Ved husdyrbrugets ophør vil stalde, anlæg for opbevaring af foder, husdyrgødning, kemikalier og lignende blive tømt og rengjort.

Kommunens bemærkninger og vurdering – husdyrbrugets ophør

Kommunen skal fastsætte krav om, at der ved ophør af driften skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Syddjurs Kommune vurderer, at den største forureningsfare ved ophør af husdyrbruget vil stamme fra staldanlæg og opbevaringsanlæg for husdyrgødning.

Udover at alt affald skal afskaffes i overensstemmelse med affaldsbekendtgørelsen, skal bedriften som minimum sørge for at staldanlæg og opbevaringsanlæg renses og tømmes for husdyrgødning, ved husdyrbrugets ophør. Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at de beskrevne tiltag og de stillede vilkår vedr. bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og til at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder varetagelse af landskabelige hensyn.

Vilkår i forbindelse med husdyrbrugets ophør

51. Ved ophør af driften skal virksomheden træffe de nødvendige foranstaltninger for at imødegå fremtidig forurening af jord og grundvand og bringe stedet tilbage i en miljømæssig tilfredsstillende tilstand. Der skal som minimum udføres følgende:
- Stalde, gyllebeholdere, fortanke, rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der skal bortskaffes efter gældende regler.

SYDDJURS KOMMUNES SAMLEDE VURDERING

Syddjurs Kommune vurderer sammenfattende på baggrund af den miljøtekniske redegørelse og vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forureningen fra husdyrbruget ved anvendelse af den bedste tænkelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning om godkendelse og efterlever vilkårene i nærværende miljøgodkendelse. Samtidig vurderes det, at husdyrbruget kan drives på stedet uden væsentlige gener for omgivelserne og i overensstemmelse med habitatforpligtelsen.

OFFENTLIGGØRELSE

I henhold til Husdyrbrugslovens § 55 skal ansøgningsmateriale samt godkendelsen offentliggøres således, at offentligheden får lejlighed til at se materialet og udtale sig herom.

Udkast til miljøgodkendelse blev sendt i høring hos omkringboende, parter i sagen, ansøger selv, organisationer og private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger. Der indkom ingen bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Godkendelsen er truffet i henhold til Lov nr. 1572 af 20/12/2006 om miljøgodkendelse af husdyrbrug (med senere ændringer) og kan i medfør af § 76 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Godkendelsen er offentliggjort på Syddjurs Kommunes høringsportal den 18. maj 2016. Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrgodkendelsesloven, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet indenfor 4 uger efter afgørelsens offentliggørelse, dvs. senest den 15.6.2016

En eventuel klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 stk. 1 i Husdyrgodkendelsesloven. Natur- og Miljøklagenævnet kan ved sin behandling stadfæste, ændre eller ophæve godkendelsen.

En eventuel klage skal indgives via Klageportalen, som kan findes via et link på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk eller direkte på www.borger.dk eller www.virk.dk. På www.borger.dk eller www.virk.dk, skal der logges på, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Syddjurs Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. som indbetales med betalingskort i Klageportalen.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) Klageren får helt eller delvis medhold i sagen, eller
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Syddjurs Kommune. Vi videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes

Nærmere vejledning omkring brug af Klageportalen findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk samt på www.borger.dk og www.virk.dk.

Klageberettiget er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen dvs. naboer og klageberettigede personer, organisationer og myndigheder i forskelligt omfang. Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Følgende er underrettet om afgørelsen:

- Sagens parter (bilag 1)
- Mette Noe Bach, Djursland Landboforening
- Miljøministeren, Miljø- og Fødevareministeriet, Slotsholmsgadej 12, 1216, Kbh. K, mfvm@mfvm.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedsøgade 20, 2100 Kbh. Ø, dnsyddjurs-sager@DN.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4b, 2200 Kbh. N, husdyr@ecocouncil.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Nord, Langelandsvej 8, 8940 Randers SV, senord@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskeriforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalgruppe Syddjurs v. Joy Klein, Kirkevænget 2, 8410 Rønne, syddjurs@dof.dk
- Esben Kannegaard, Museum Østjylland, ekn@museumoj.dk

Godkendelsen kan endvidere ses på Syddjurs Kommunes hjemmeside www.syddjurs.dk.

LOVGRUNDLAG

- Husdyrgodkendelsesloven: Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20/12/2006 med senere ændringer).
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (bek. nr. 44 af 11.01.2016) med senere ændringer.
- Husdyrgødningsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. (bek. nr. 1318 af 26.11.2015) med senere ændringer.
- Miljøstyrelsens digitale Wiki-vejledning (Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug) på www.mst.dk.
- Museumsloven: Bekendtgørelse af museumsloven (LBK nr. 1505 af 14.12.2006) med senere ændringer
- Naturbeskyttelsesloven: Lov om naturbeskyttelse (lovbek. nr. 933 af 24.09.2009) med senere ændringer.
- Habitatbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 01/05/2007) med senere ændringer.
- Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007. Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1309 af 18.12.2012.
- Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, nr. 696 af 26.06.2012.
- Kommuneplan for Syddjurs Kommune 2013.
- Syddjurs Kommunes Naturkvalitetsplan 2013.
- Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevand ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven af 24.06.2010 samt Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk af 28.02.2011.
- Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 om ekstern støj fra virksomheder.

BILAG 1: Parter og høringsberettigede

Ejer

Mads Udsen, Søgårdsvej 7, 8410 Rønede

Ejere af forpagtede arealer

Vagner Pedersen, Gedebjergvej 7, 8410 Rønede

Harald Georg Jensen, Ebeltoftvej 21, 8410 Rønede

Rasmus Høgh Aaby Rasmussen, Stenbjergvej 17, 8410 Rønede

Jørn Pagh Berthelsen, Barkærvej 1, 8410 Rønede

Susanne Kyhl, Barkærvej 3, 8410 Rønede

Gerda Marie Bach, Jeshøjvej 3, 8410 Rønede

Hanne Kastbjerg Brok og Tom Nørlund Brok, Ny Lufthavnsvej 6, 8410 Rønede

Naboer (inden for konsekvensradius)

Jytte Emilie Pedersen og Jørgen Allan Pedersen, Ebeltoftvej 1, 8410 Rønede

Heinz Tønder Thompson og Pia Skovsen Skarritsø, Ebeltoftvej 3, 8410 Rønede

Johan Udsen, Ebeltoftvej 4, 8410 Rønede

Birthe Hellqvist Dahl, Møllegangen 14, 8240 Risskov (ejer af Ebeltoftvej 6)

Michael Kjellerup Lassen, Ebeltoftvej 8, 8410 Rønede

Kristian Rungborg Mikkelsen, Ebeltoftvej 9, 8410 Rønede

Bent Emil Jacobsen, Ebeltoftvej 10A, 8410 Rønede

Vivi Hanne Øgendahl, Ebeltoftvej 10B, 8410 Rønede

Harald Georg Jensen, Ebeltoftvej 21, 8410 Rønede

Suzanne Neumann Hermann og Dan Thorbjørn Hermann, Ebeltoftvej 12, 8410 Rønede

Vivian Kirsten Wallén, Ebeltoftvej 14, 8410 Rønede

Ejner Verner Møller, Gedebjergvej 1, 8410 Rønede

Johny Blach Andersen, Gedebjergvej 3, 8410 Rønede (ejer af Gedebjergvej 3-5)

Michael Hvilsted Jensen, Gedebjergvej 6, 8410 Rønede

Vagner Pedersen, Gedebjergvej 7, 8410 Rønede

Lars Peder Udsen, Gedebjergvej 9 B, 8410 Rønede

Bjarne Bonne Bjerre, Hummervej 5, 8400 Ebeltoft (ejer af Ebeltoftvej 11A-E)

Inge Haunstrup Udsen, Gedebjergvej 11, 8410 Rønede

Kjeld Birck Knudsen, Grenåvej 21, 8410 Rønede (ejer af Søgårdsvej 1)

Knud Georg Jensen, Ebeltoftvej 34, 8410 Rønede (ejer af Søgårdsvej 3)

Johannes Brokjær Hansen, Søgårdsvej 4, 8410 Rønede

Jim Konstantiin S. M. C. H. Warming, Therese Warming, Søgårdsvej 5, 8410 Rønede

Jesper Sørensen, Søgårdsvej 6, 8410 Rønede

Flemming Sønderskov Mathiasen, Søgårdsvej 8, 8410 Rønede

Henrik Lisberg og Wendy Cramer Lisberg, Søgårdsvej 10, 8410 Rønede

Tune Tobbias Godvil, Grønningen 10, 8410 Rønede

Karin Momme Jensen og Troels Momme Jensen, Nybyggervej 7, 8410 Rønede

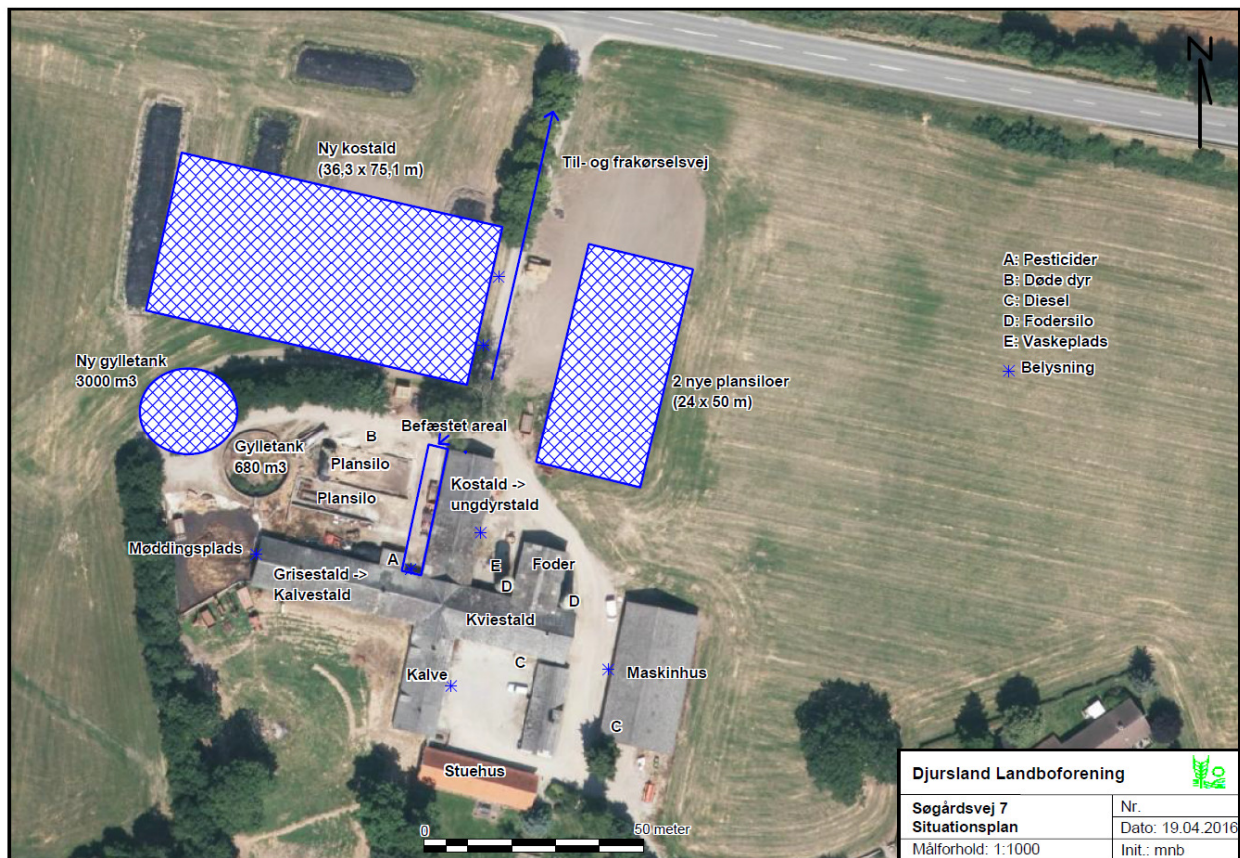
Vandværker

Vedehøj Vandværk, v/Torben Simonsen, Molsvej 93, 8400 Ebeltoft

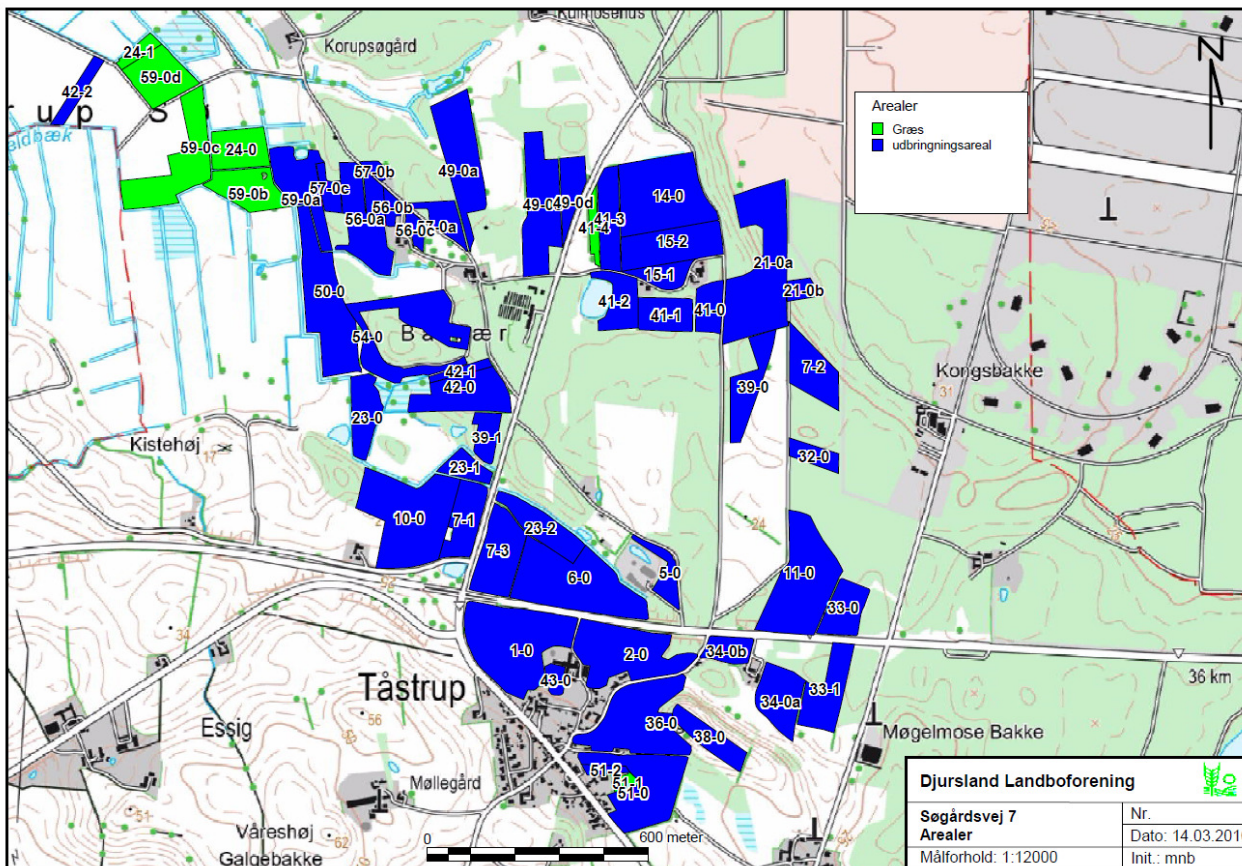
Tåstrup Vandværk, v/Helle Ladefoged Lampon, Ebeltoftvej 32, 8410 Rønede

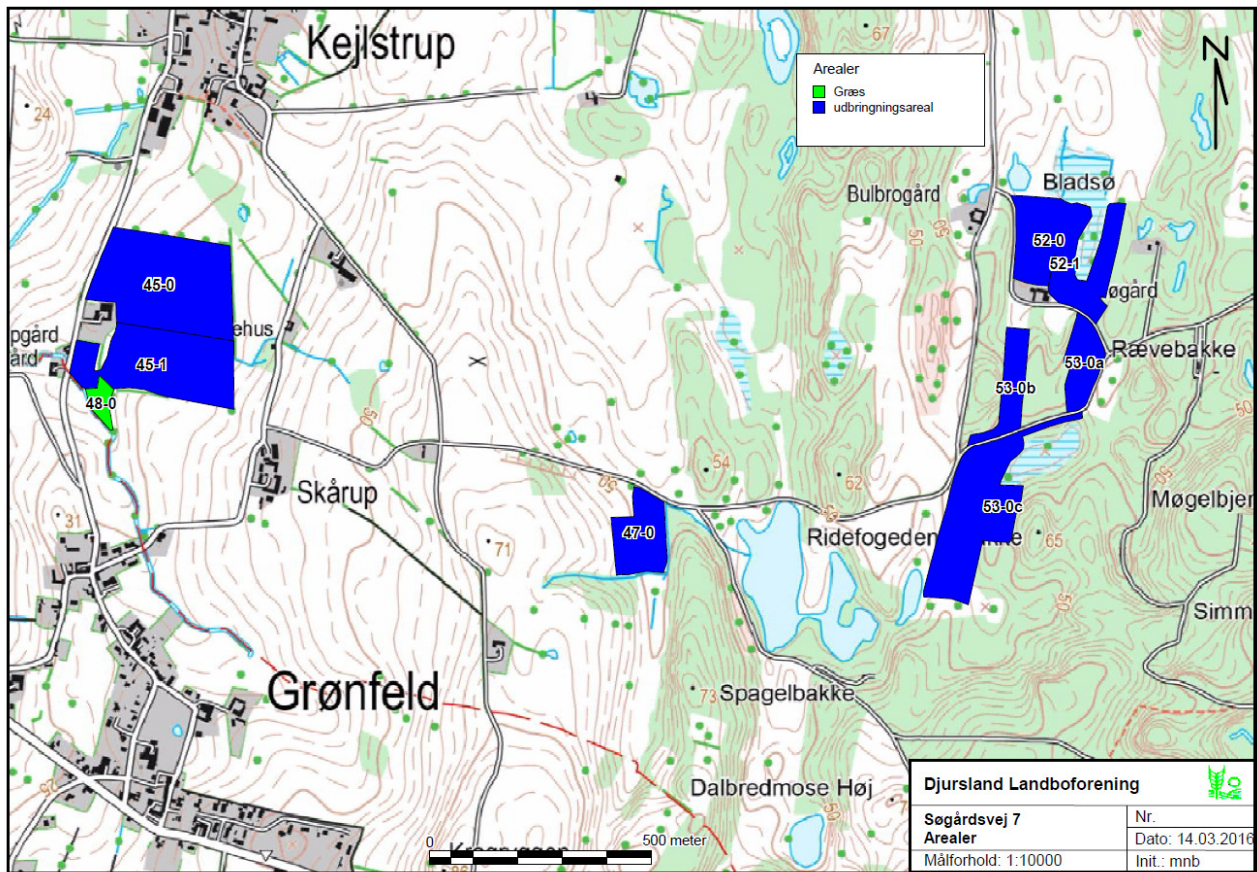
Kolind Vandværk, v/John Mahler, Nyhåbsvej 7, 8560 Kolind

BILAG 2: Situationsplan over ejendommen

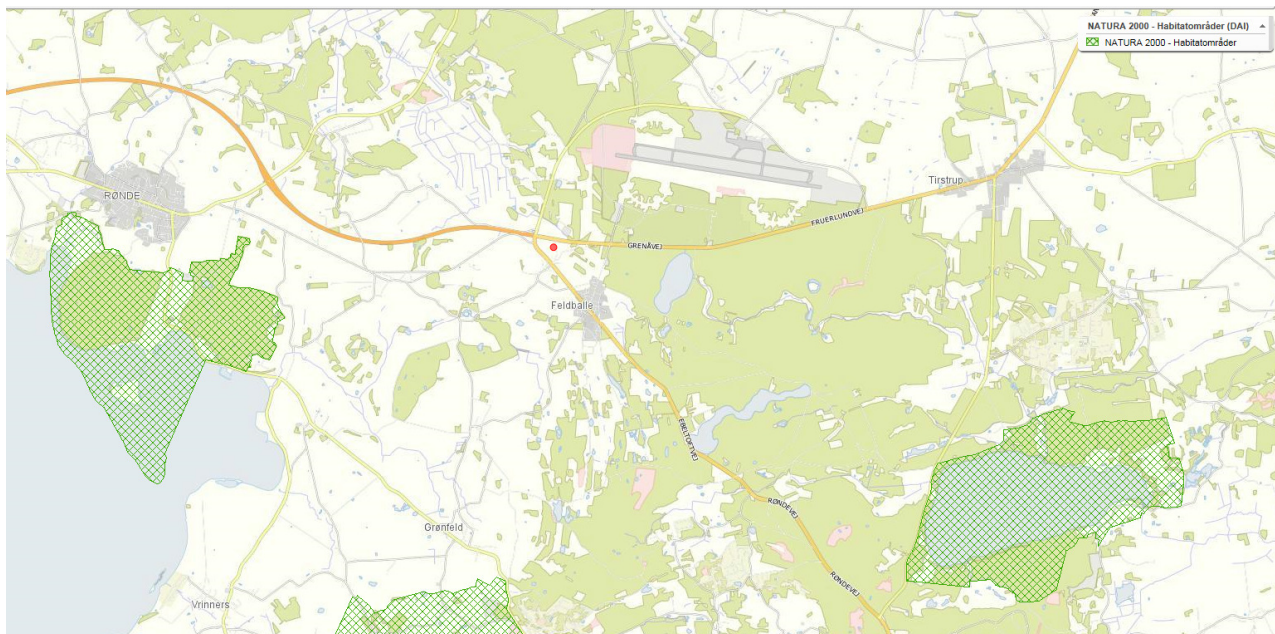

BILAG 3: Beliggenhed af ejede/forpagtede udbringningsarealer

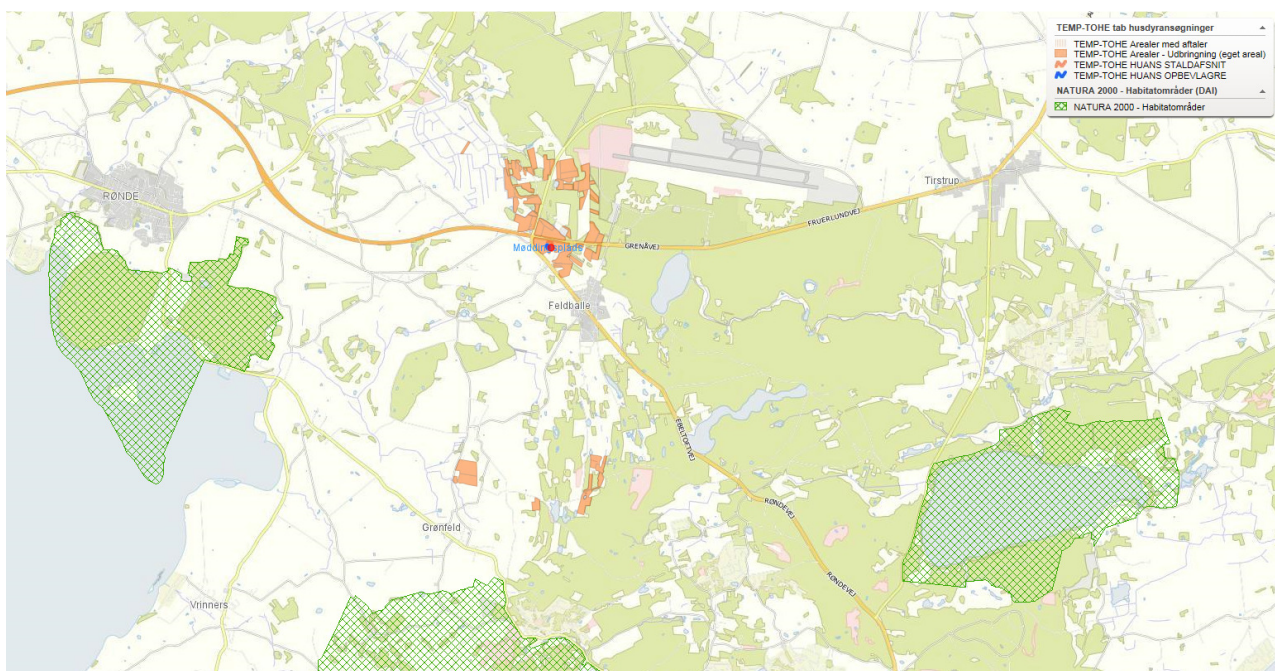

BILAG 4: Nærmeste Natura 2000-områder

Anlægget ses med rød markering. Længst til venstre er "Kaløskovene og Kalø Vig" og længst til højre ses habitatområde "Stubbe Sø"

Arealernes beliggenhed i forhold til Natura 2000 områder. Længst til venstre er "Kaløskovene og Kalø Vig" og længst til højre ses habitatområde "Stubbe Sø" og nederst ses "Mols bjerge med kystvande"

BILAG 5: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område

Habitatområde 230: "Kaløskovene og Kaløvig"

- 1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1170 Rev
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220 Flerårig vegetation på stenede strande
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Rigkær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9150 Bøgeskove på kalkbund
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Habitatområde nr. 44: "Stubbe Sø":

- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 7230 Rigkær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

BILAG 6: Primære transportveje

